

Bijlagen economische en toeristisch-recreatieve visie 2030

1. Ondertekening visie door vertegenwoordigers ondernemers
2. Terugblik 2016-2020
3. Ontstaan en geschiedenis van de gemeente Loon op Zand
4. Analyse gemeente Loon op Zand
5. Resultaten enquête toeristische sector
6. Resultaten enquête centra en bedrijvenparken
7. Trends en ontwikkelingen

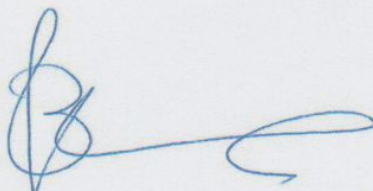
gemeente Loon op Zand

Economische en toeristisch- recreatieve visie

Schouders eronder, samen vooruit

“Loon op Zand staat in 2030 bekend als een **groene, recreatieve en ondernemende** gemeente, waar ondernemers de kansen benutten om zo optimaal mogelijk te ondernemen met **respect** voor de omgeving, **bewust** van de cultuurhistorie en met oog voor de **lokale** gemeenschap. “

Onze ondernemers hebben
meegeschreven en staan achter deze
visie:

voorzitter SOL

namens VVA

Bijlage 2. Terugblik 2016-2020

In 2016 is het economisch programma 2016-2020 vastgesteld. Dit programma was de opvolger van het sociaal economisch beleidsplan 2011-2015 en de toeristisch recreatieve beleidsvisie uit 2009.

Doel van dat economisch programma was: *het ondernemersklimaat te versterken en economische groei te bewerkstelligen. We streven naar een gunstig vestigingsklimaat voor ondernemers. Behoud en versterking van de werkgelegenheid binnen de gemeente staat voorop. We bevorderen economische ontwikkeling door het stimuleren en ondersteunen van zowel bestaande als nieuwe (startende) ondernemers. Ondernemersinitiatieven worden beschouwd als een positieve ontwikkeling. Het accent ligt op de vrijetijdseconomie en onze winkelgebieden*

Het economisch programma 2016-2020 was opgebouwd aan de hand van drie doelstellingen:

- Versterken van het vestigingsklimaat
- Binden en verbinden van partijen
- Behoud en versterking van de werkgelegenheid

Het bijbehorende actieprogramma was opgebouwd aan de hand van 4 thema's:

- Profileren en uitstraling
- Binden en verbinden
- Versterken kwaliteit openbare ruimte
- Versterken (vrijetijds)economie

Behaalde resultaten zijn onder andere de oprichting van het Regionaal Bureau voor Toerisme De Langstraat, het project Hart voor de Zaak, organiseren van het leisurecongres, opstellen evenementenbeleid en beleid voor de toeristische bewegwijzering en het zichtbaar maken van onze cultuurhistorie o.a. door attentiestenen en BeleefRoutes.

Een aantal activiteiten, zoals het versterken van de samenwerking tussen ondernemers en het versterken van de rol en de positie van het ondernemersloket, blijven onze aandacht vragen. Deze zijn dan ook opgenomen in de visie 2021-2025

Bijlage 3. Ontstaan en geschiedenis van de gemeente Loon op Zand

Rond het jaar 1100 ontstond bewoning in een (toen nog) nat heide- en moerasgebied. De nederzetting Venloon dankte zijn naam aan de vennen en venen ten noorden en noordwesten hiervan. Venloon was een samentrekking van veen (moerassig gebied) en loo (bos). De nederzetting was omstreeks 1233 gebouwd rondom de kerk en het kasteeltje (het tegenwoordige Witte Kasteel) die op een kruispunt van handelswegen stonden. Daar omheen ontstonden allerlei gehuchten zoals de Roestelberg, de Klokkenberg, het Hoekske, de Efteling, het Kraanven, de Bernsheof en ook de Ketsheuvel (het tegenwoordige Kaatsheuvel).

In 1269 beleende de hertog van Brabant het dorp Venloon met zijn heiden, moeren en woeste gronden aan Willem van Horne. Dit gebied werd toen een zogenaamde 'Heerlijkheid'. Het bezit van een heerlijkheid gaf de eigenaar bepaalde rechten over dat gebied, zoals het benoemen van lokale overheidsdienaren en gezagsdragers wat voor macht en inkomsten zorgde.

De drassige gronden en veengebieden (veenmoerassen) werden vroeger ook wel 'moer' genoemd. Deze 'moer' was vanwege de turfwinning van groot economisch belang voor de heren van Loon en andere grondeigenaren. Turf was in die tijd een belangrijke brandstof.

Vanaf de 14^e eeuw vonden er ontginningen plaats, maar het was de ondernemende Pauwels van Haestrecht, sinds 1383 heer van Venloon, die zijn stempel drukte op de uitbating van de moeren en de turfwinning. In 1396 kreeg hij toestemming van de hertogin van Brabant voor de aanleg van een vaart naar 's-Hertogenbosch om zo zijn heerlijkheid te verbinden met 's-Hertogenbosch. Door Kaatsheuvel, Drunen, Nieuwkuijk en Vlijmen liet hij een vaart graven met een lengte van 3 mijl (ca 5 km) die bij Engelen uitmondde in de Dieze. Het vervoer van de turf vond veelal plaats door middel van zogenaamde turfpleiten, een soort platbodems. Turfsteken en de turfvaart waren belangrijke economische activiteiten in het toenmalige Loon op Zand. Opbrengsten kwamen ten goede aan de heer van Loon op Zand.

Door overbegrazing en het rooien van bomen en plaggen van heide ontstonden zandverstuivingen die de basis vormden van de huidige Loonse en Drunense Duinen. Volgens de overlevering vormden de zandverstuivingen eind 14^e eeuw de aanleiding om het dorp Venloon te verplaatsen. Als gevolg van deze ontwikkelingen veranderde de naam van het dorp in Venloon op 't Sandt, dat wil zeggen: gelegen bij het zand. Rond 1570 wordt het dorp Loon op Sandt genoemd en rond 1800 veranderde de naam in Loon op Zand. In 1811 werd Loon op Zand van een heerlijkheid een gemeente

Van oost naar west door het moerassige landschap werd in 1422 een dijk aangelegd tussen De Maas en de hoger gelegen Brabantse zandgronden. Deze dijk werd 'De Langstraat' genoemd. Langs de dijk vestigden zich boeren. Er ontstonden nederzettingen (waaronder Kaatsheuvel). De boeren ontgonnen het land in lange stroken die loodrecht op de dijk stonden, waardoor het zogenaamde slagenlandschap is ontstaan.

Rond 1600 kwam er als gevolg van de 80-jarige oorlog en het slinken van de voorraden een einde aan de turfindustrie. De turfvaart verzandde. De turfstekers hadden naast hun werkzaamheden vaak ook een klein boerderijtje om in de eerste levensbehoeften te voorzien. Het waren zogenaamde keuterboertjes, met een koe of een varken en wat land.

Vanaf 1730 kwam de schoenindustrie op gang. Op de grens van zand en klei, tussen de Loonse en Drunense Duinen en het rivierengebied, waren de omstandigheden gunstig voor het looien van huiden. Looien is het conserveren van een huid of vacht met behoud van de natuurlijke eigenschappen (het leer blijft soepel, het haar zacht en de kleur natuurlijk). Bovendien waren in dit gebied 'run' (gemalen bast van eiken en berken), de toenmalige grondstof voor het looiproces, en stromende beekjes met schoon water volop aanwezig. Veel boeren gingen zich dan ook met de ambacht van het 'looien' bezighouden uit noodzaak om wat bij te verdienen.

Het gebied rondom De Langstraat ontwikkelde zich tot het belangrijkste leercentrum van Nederland. Aan het einde van de achttiende eeuw werden al op zo'n grote schaal schoenen gemaakt, dat gewesten zoals Holland, Zeeland en Utrecht om importbescherming vroegen. Als gevolg van de schoen- en leerindustrie begonnen zowel Loon op Zand als Kaatsheuvel zich sterk uit te breiden. In beide dorpen waren veel schoenfabrieken gevestigd. De meest bekende schoenfabriek was die van de familie Van Lier.

De leer- en schoennijverheid in de Langstraat kende grote bloeiperioden, met name in het begin van de 19e eeuw, maar ook diepe dalen. Door de opkomst van de lage loonlanden verdween de schoenindustrie halverwege de 20^e eeuw grotendeels. Toch bleef de handel in schoenen in deze regio doorgaan.

De leerlooierij van de firma Vromans en de schoenfabriek van de gebroeders Van Esch waren in Loon op Zand de laatste twee overblijfselen uit deze bloeiperiode van het dorp. Rond 1950 was Kaatsheuvel goed voor een vijfde van de Nederlandse schoenproductie. Hoewel vele fabrieken sindsdien verdwenen zijn, waren er omstreeks 2010 nog negen schoenfabrieken actief.

Ook de Efteling is indirect ontstaan vanuit de schoenindustrie. In 1949 werd in Kaatsheuvel namelijk de tentoonstelling "De Schoen" georganiseerd, waarna een park overbleef. Samen met een eerder opgezette speeltuin en sportpark vormde het in 1952 de basis voor de oprichting van de Efteling als sprookjespark en later het complete pretpark.

In 1978 begon Ben Mandemakers in de schuur van z'n ouders in Kaatsheuvel een eigen keukenzaak. Al snel groeide de omvang van het bedrijf uit tot acht vestigingen verspreid over Nederland die vallen onder De Mandemakers Groep (DMG).

De aanwezigheid van Mandemakers en van diverse andere keukenboeren die zich hierdoor in Kaatsheuvel vestigden ontstond in Kaatsheuvel een keukenboulevard met (inter)nationale bekendheid.

Ben Mandemakers werd in 2008 gekozen tot *Elsevier Retail Personality 2008*. In 2008 opende DMG een nieuw kantoor met magazijn in Waalwijk. Het bedrijf ging internationale allianties aan, nam branchegenoten over en ging zich ook toeleggen op branchevreemde activiteiten zoals autoleasing. DMG haalde in 2013 met 5.500 medewerkers een omzet van € 1,1 miljard. DMG bezit onder andere de winkelformules Mandemakers, Brugman, Woonexpress, Keuken Kampioen, Keuken Concurrent, Wooning en Piet Klerkx en is in Nederland marktleider in de keukensector. Ondanks dat is Mandemakers Keukens nog steeds een typisch Nederlands familiebedrijf.

In Kaatsheuvel zijn vandaag de dag nog steeds bovengemiddeld veel keukenwinkels en -bedrijven gevestigd zodat er sprake is van een zogenaamde 'keukenboulevard'.

Wil je meer weten over de geschiedenis van de gemeente? Op <https://www.750jaarloonopzand.nl/> staat alles over het 750 jarig bestaan van onze gemeente.

Bijlage 4. Analyse Gemeente Loon op Zand

Inleiding

De gemeente Loon op Zand maakt deel uit van de regio De Langstraat en de grotere regio Midden-Brabant ofwel Hart van Brabant. Loon op Zand mag met recht een toeristische gemeente genoemd worden. In de gemeente Loon op Zand vinden jaarlijks zo'n 830.000 toeristische overnachtingen plaats (cijfers 2019). Binnen de gemeente waren in 2019 2.145 recreatieve verblijfseenheden en 13.420 slaapplekken beschikbaar (Dynamic Concepts 2019). Dit aanbod wordt gevormd door de volgende typen logies-accommodaties:

- 24 B&B's en ca 11 AirBnB-adressen
- Ca 13 solitaire vakantiewoningen en appartementen
- 13 groepsaccommodaties
- 1 reguliere camping
- 10 kleine campings (minicampings, 'kamperen bij de boer') en 1 naturistencamping
- 6 bungalowparken
- 9 hotels

In dit hoofdstuk wordt per deelsector beschreven hoe op dit moment de toeristische markt van de gemeente Loon op Zand eruit ziet en wat de kansen en bedreigingen zijn voor de toekomst. Maar eerst vertellen we over ons cultuurhistorisch erfgoed en onze natuurgebieden wat een belangrijk onderdeel is van ons recreatief aanbod.

Cultuurhistorisch erfgoed

Witte kasteel, Loon op Zand

In 1383 (late Middeleeuwen) werd de heerlijkheid Loon op 't Sant of Venloen, zoals de oude namen luiden, door hertogin Johanna van Brabant uitgegeven aan ridder Pauwels van Haestrecht. Deze ridder bouwde de 'borch van Venloen'. Deze 'borch' bestond uit een eenvoudige bakstenen woontoren van ongeveer 11 bij 13 meter met een muurdikte van 2 meter. De funderingen van het huidige kasteel dateren nog uit deze periode.

In de loop van de 15e en 16e eeuw werd de woontoren uitgebreid tot een groots kasteel. Waar nu de Engelse tuin is, stond een voorburch die door middel van een overbouwde toegangsbrug met de woontoren in verbinding stond. Hierdoor is het uitgebreide grachtenstelsel rondom het kasteel en tuinen ontstaan. Aan de noordzijde werden ter verdediging aarden wallen opgeworpen. De restanten daarvan zijn nog duidelijk zichtbaar.

Personen zoals de Spaanse keizer Karel V en Frederik Hendrik in gezelschap van de dichter Constantijn Huygens (toen secretaris van Frederik Hendrik) bezochten het kasteel. De Zonnekoning Lodewijk XIV verbleef er enige tijd, tijdens de krijgstoet in 1672 tegen de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën. Ook Napoleon bezocht tijdens de Franse overheersing Het Witte Kasteel.

Het tegenwoordige aanzien van Het Witte Kasteel werd bepaald door een renovatie omstreeks 1777. Het geslacht Van Salm tot Salm, toen in het bezit van de heerlijkheid, gaf het kasteel de oorspronkelijke vorm van de woontoren terug. De voorburch en de overbouwde toegangsbrug werden afgebroken. De ingang van de toren werd van de oostzijde verplaatst naar de noordzijde, waar een nieuw voorplein met bijgebouwen verrees (koetshuis en neerhuis). Ook het interieur werd aangepast aan de wensen die men in 18e eeuw had met betrekking tot comfort.

In de Tweede Wereldoorlog werd Het Witte Kasteel na beschietingen zwaar beschadigd. Een restauratie, voltooid in 1950, gaf Het Witte Kasteel zijn oude verschijning weer terug.

Het kasteel met bijgebouwen en tuin/park heeft de status van Rijksmonument.

M.A.St. Kaatsheuvel

Aan de rand van de Loonse Duinen ten zuidoosten van Kaatsheuvel aan de N261 lag tijdens de Tweede Wereldoorlog het M.A.St. M.A.St is een Duitse afkorting voor Munitions Ausgabe Stelle. Dit was het in de Tweede Wereldoorlog een Duitse munitieopslag voor het nabijgelegen vliegveld Gilze-Rijen. Het was het grootste Duitse munitiedepot in Europa. Het omvangrijke complex bestond uit vele

bunkers, parkeerhavens met camouflagemogelijkheden, een kantine en barakken voor de manschappen, een voetbalveld en zelfs een zwembad.

Er zijn in het gebied nog steeds restanten van deze MAST te zien. Van het munitiecomplex zijn onder andere nog een aantal sleuven aanwezig waarin de militaire voertuigen gecamoufleerd konden worden opgesteld, een loopgraaf van bijna een kilometer lengte, mitrailleursnesten, een reeks kraters, een stenen trapje dat naar het wachthuisje bij de hoofdingang leidde, latrines, etc.

Ook staat hier tegenwoordig een vredesmonument. Op 4 mei vindt hier de jaarlijkse gemeentelijke dodenherdenking plaats.

Molen van Van de Wouw, Loonse Molenstraat 16 Loon op Zand

Deze voormalige windmolen werd gebouwd voor molenaar Johannes Cornelis Teurlings in 1867/68. De familie Teurlings was een bekend molenaarsgeslacht. Na het overlijden van Johannes Cornelis Teurlings op 13 januari 1915 werd de molen aan de Loonse Molenstraat geërfd door zijn zoon Willem. Willem verhuisde in 1917 naar Klundert. De molen ging toen over op zoon Gerardus.

Het was een zogenaamde beltmolen die als functie had om koren te malen. Door slecht onderhoud verloor de molen in 1936 zijn wieken. Gerardus Teurlings verkocht de molen in 1938 aan Adrianus Vugts, onder voorwaarde dat er met de molen géén granen meer zouden worden gemalen.

Adrianus Vugts verkocht al snel de molen door aan Petrus Bernardus van de Wouw.

In 1970 ging de molen over op zoon Piet. In 1981 werd de molen door brand gedeeltelijk verwoest.

Alleen de molenromp bleef overeind. In de molenromp is thans nog een maalderij aanwezig en in de bijgebouwen is een dierenvoederbedrijf van P. van de Wouw gevestigd.

Molen 'De Couwenbergh', Vaartstraat 102 Kaatsheuvel

De Couwenbergh was een windkorenmolen, gebouwd op een berg ('beltmolen') en een zogenaamde bovenkruier. De molen is gebouwd in 1849 in opdracht van molenaar A.H. Couwenbergh. In 1881 brandde de molen af, maar deze werd snel daarna hersteld. Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog raakte de Couwenbergh beschadigd toen de Engelsen de molen bestookten omdat ze het vermoeden hadden dat de Duitsers in de kap een uitkijkpost hadden. Ook sloeg vlak bij de molen een Duitse V1 bom in die nog meer schade veroorzaakte.

In 1950 is de molen onttakeld en de molenaar heeft daarna met een dieselmotor gemaal. In 1994 werd De Couwenbergh verkocht. De nieuwe eigenaars hebben de molen laten restaureren. In 1997 kwam deze gereed en ging weer dienst doen als korenmolen. De Couwenbergh is (beperkt) geopend voor publiek. In de molenromp en het pakhuis is tegenwoordig een restaurant-bar gevestigd. De molen is een Rijksmonument.

Molen 'De Eendragt', Zuidhollandse Dijk 185 Kaatsheuvel

Het bouwjaar van deze voormalige korenmolen (stellingmolen) is niet exact duidelijk. Waarschijnlijk is de oorspronkelijke molen gebouwd rond 1870. In 1905 is de molen verplaatst en opnieuw opgebouwd na een brand. Tot 1952 heeft het molenaarsgeslacht Dekkers op windkracht gemalen en daarna nog een paar jaar met een dieselmotor. Bij de molen was vroeger een kruidenierswinkel gevestigd wat later een antiekwinkel en daarna een partycentrum werd. In 2011 werd de molen en het inmiddels leegstaande partycentrum verkocht aan de nieuwe eigenaar, ondernemer John van Pas. De molen is op dit moment in slechte staat maar er zijn plannen om de molen weer te restaureren en draai vaardig te maken. De molen is een Rijksmonument.

Religieus erfgoed

In de gemeente Loon op Zand bevinden zich een groot aantal bouwwerken die kunnen worden bestempeld als religieus erfgoed. Deze gebouwen hebben veelal de status van Rijksmonument.

De St. Joachimkerk met (voormalige) pastorieën in De Moer, allen gebouwd rond 1900, zijn Rijksmonument.

In Kaatsheuvel staan de St Jozefkerk met pastorie (Wilhelminaplein), de R.K. kerk Johannes de Doper met begraafplaats (Hoofdstraat), de kerk gewijd aan de HH. Martelaren van Gorkum, pastorie en kapel (Erasstraat) en de pastorie en het grafmonument aan de Hoofdstraat op de lijst van Rijksmonumenten. Ook de Sint-Jans Onthoofdingkerk, het Oude kerkhof en de pastorie met koetshuis aan het Oranjeplein in Loon op Zand zijn Rijksmonument.

De Efteling

De geschiedenis van de Efteling gaat terug tot 1933. Er is een wereldwijde economische crisis en ook de leer- en schoenenindustrie in de Langstraatregio heeft het moeilijk. De werkloosheid is hoog.

Pastoor De Klijn en kapelaan Rietra uit Kaatsheuvel maken zich zorgen over de effecten van de

economische crisis op de jeugd. 'Ter ontspanning ende vermaeck' leggen zij ten zuiden van Kaatsheuvel een trapveldje aan, een paar jaar later uitgebreid met een speeltuin met onder andere een draaimolen, een hoge glijbaan, een kabelbaan en een echte ponybaan. Burgemeester In de jaren die volgen blijft het sportpark uitbreiden.

Na de Tweede Wereldoorlog ging het economisch beter met Nederland en floreerde ook de schoenindustrie in de regio weer. In 1949 werd het sport- en wandelpark gekozen als evenementenlocatie waar de internationale tentoonstelling 'De Schoen' werd gehouden. Dit evenement was een industrie- en handelstentoonstelling van de schoenindustrie in de regio.

Burgemeester Van der Heijden ziet hierin recreatieve mogelijkheden en een stimulans voor de plaatselijke economie zodat Kaatsheuvel ook minder afhankelijk is van de schoenindustrie. Hij zet de eerste lijnen uit en in 1950 wordt Stichting Natuurpark de Efteling opgericht met als doel de lichamelijke ontwikkeling en ontspanning van de inwoners van Loon op Zand te bevorderen. Ook de aandacht voor het 'tourisme' speelt mee. Op 11 mei 1951 wordt het voormalige sportpark uitgebreid met een vijver, parkeervelden, sportvelden, een theehuis en nieuwe speeltoestellen. In dat jaar bezoeken zo'n 50.000 mensen het natuurpark.

De sprookjesachtige naam '*Efteling*' bestond al lang voordat het attractiepark tot stand kwam. De oudste vermeldingen dateren mogelijk al uit de veertiende eeuw en eeuwenlang heeft er binnen de heerlijkheid Venloon (Loon op Zand) een gehucht gestaan dat deze naam droeg. De boerderijen van dit gehucht lagen verspreid aan weerszijden van wat nu de Eftelingsestraat is.

Om in de toekomst meer publiek te trekken wordt een 'driedimensionaal Sprookjesbos met veel beweging' uitgewerkt in samenwerking met cineast Peter Reijnders. Die haalt kunstenaar en illustrator Anton Pieck over om dat Sprookjesbos te ontwerpen. Anton Pieck maakt ca. 1500 schetsen en tekeningen voor het Sprookjesbos. Peter Reijnders brengt de sprookjes tot leven met techniek. Zo worden burgemeester Van der Heijden, Peter Reijnders en Anton Pieck de grondleggers van de Efteling.

Op 31 mei 1952 wordt het Sprookjesbos geopend dat in het eerste jaar al meteen zo'n 223.000 bezoekers trekt. In de jaren die volgen wordt het park uitgebreid met een café-restaurant, een zwembad, een roei- en kanovijver, enkele nieuwe Sprookjes en andere attracties. De Efteling ontvangt in 1972 de Pomme d'Or, de eerste grote internationale onderscheiding, voor haar opzet, originaliteit en recreatieve functie. Het park wil méér zijn dan Sprookjesbos alleen. In 1978 wordt het spookslot geopend en wordt een recordaantal van bijna 1,5 miljoen bezoekers verwelkomd waaronder de 25-miljoenste bezoeker vanaf het ontstaan van de Efteling. In 1981 opent de stalen achtbaan Python waarna vele attracties volgen. In 1991 ontvangt De Efteling haar 50-miljoenste bezoeker. In 1992 wordt het Efteling Hotel gebouwd en in 1995 opent de 18-holes golfbaan. In 1999 wordt een start gemaakt met de verdeling van het park in vier rijken: het Marerijk, het Reizenrijk, het Ruigrijk en het Anderrijk. Ook de Winter Efteling vindt voor het eerst plaats. In 2008 lanceert de Efteling haar eigen radiostation en wordt de eerste steen gelegd van het vakantiepark Efteling Bosrijk. Met de komst van het vakantiepark is de Efteling een korte vakantie bestemming geworden, inclusief een meerdaags parkbezoek. De Efteling viert in 2017 haar 65-jarig bestaan met het nieuwe vakantiepark Efteling Loonsche Land en de opening van de grootste en duurste attractie in de Efteling ooit, Symbolica: Paleis der Fantasie. Hierdoor passeert de Efteling de magische grens van 5 miljoen bezoekers. Het huidige attractiepark is ca 52 ha groot.

Natuurgebieden

Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen

In de laatste IJstijd bliezen de poolwinden zand vanuit het noorden naar Brabant, waar het in dikke pakketten bleef liggen. Lange tijd was deze zandvlakte met oerbossen bedekt. Tot in de veertiende eeuw de bomen werden gekapt door mensen. Die gebruikten het hout als brandstof. De kale vlakte vulde zich met heide, waar de boeren hun vee op liet grazen. Deze intensieve begrazing en het plaggen van de bodem putte de bodem uit. De wind had vrij spel op het braakliggende terrein en veroorzaakte zandverstuivingen.

Lange tijd was het zand een groot probleem voor de bewoners. Dorpen en akkers dreigden eronder te verdwijnen. Er werden bomen aangeplant, die het oprukkende zand een halt moesten toeroepen. De Loonse en Drunense Duinen is het op één na grootste stuifzandgebied van West-Europa. Rond 1850 bestond natuurgebied de Loonse en Drunense Duinen uit 1.400 hectare stuifzand. Daar is vandaag de dag nog slechts 270 hectare van over. De wind kan op veel plekken nog ongestoord waaien en dat zorgt voor een steeds veranderend landschap. Vereniging Natuurmonumenten is eigenaar van het grootste deel van de Loonse en Drunense Duinen ofwel 'de Brabantse Sahara'. Sinds 2002 heeft het natuurgebied het predicaat Nationaal Park. Hoofdfunctie van een Nationaal Park is natuurbehoud, maar in een Nationaal Park is recreatief medegebruik mogelijk, zolang dit geen schade berokkent aan natuur en landschap.

De Nationale Parken richten zich op natuurbescherming en ontwikkeling van natuur en landschap, natuurgerichte recreatie, natuureducatie en voorlichting en onderzoek.

Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen heeft door het stuifzand een unieke belevingswaarde en trekt jaarlijks ca 1,5 miljoen bezoekers. Het gebied geniet een grote (landelijke) bekendheid, het heeft de hoogste bezoekeerdichtheid van Brabant en is een van de populairste natuurgebieden van Nederland. Zo'n 60% van de bezoekers komt uit de regio en 40% van buiten de regio.

De totale omvang van Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen is ruim 3500 ha. Binnen de gemeente Loon op Zand maakt behalve het duingebied rondom de grote zandduin 'Roestelberg' ook landgoed Plantloon bij Kaatsheuvel deel uit van het Nationaal Park.

Landgoed Plantloon

Landgoed Plantloon ligt tegen de rand van Waalwijk, maar hoort feitelijk tot de gemeente Loon op Zand. Dit uitgestrekte gebied van ongeveer 240 hectare (waarvan ruim 150 ha bos) heeft een echt landgoedkarakter met landbouwgronden en lanen. In dit natuurgebied is natuur sterk gekoppeld aan cultuurhistorie (o.a. turfvaart, villa Plantloon). Het meest beeldbepalend landschapselement van Plantloon is het grote aantal lanen waarlangs veel (rode) beuken staan.

Plantloon is een gebied waar rust heerst en waar vooral inwoners uit de directe omgeving recreëren. Bekend is hier vooral de wandeling langs de Galgenwiel, een oude doorbraakkolk van de Maas. De naam *Galgenwiel* is afgeleid van een galg, die het grensgebied tussen Walwic (Waalwijk) en Venloon (Loon op Zand) aanduidde. In de nabijheid van het Galgenwiel en de Melkdijk ligt een locatie die is aangeduid als archeologisch monument en terrein van hoge archeologische waarde. Deze heuvel zou een voormalige galgenberg of een grafheuvel kunnen zijn.

Natuurpoorten

In Brabant kennen we de zogenaamde 'Natuurpoorten'. Deze Natuurpoorten zijn dé 'officiële' startpunten voor een fiets- of wandeltocht door de Brabantse natuur. Natuurpoorten zijn gelegen direct aan een natuurgebied. Op deze locatie zijn altijd een horecapunt, leuke fiets- en wandel-routes, voldoende parkeergelegenheid en informatie over de natuur en de routes te vinden. De Natuurpoorten zijn herkenbaar aan een 4 meter hoge stalen 'sleutel' bij de entree van het terrein.

In totaal zijn er op dit moment 31 Natuurpoorten, verspreid over de hele provincie. Het netwerk van Brabantse Natuurpoorten is een initiatief van de provincie Noord-Brabant.

Hoewel meerdere locaties en horecabedrijven een entreefunctie voor Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen hebben zijn er voor dit gebied twee officiële Natuurpoorten. Dit zijn Manege Van Loon in Loon op Zand en Herberg De Drie Linden in Drunen.

Landgoed Huis ter Heide

Het Landgoed Huis ter Heide is een natuurgebied van ca 1000 hectare in eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten. Het is gelegen tussen de plaatsen De Moer en Loon op Zand. Het noordelijke gedeelte van het gebied bestaat vooral uit bos, terwijl het zuidelijke gedeelte, Loonse Heide genaamd, vooral vennen en landbouwpercelen bevat. In dit gebied is de ongerepte natte heide weer teruggebracht wat zorgt voor bijzondere flora en fauna. Het oorspronkelijke heide-vennenlandschap van rond 1900 kan hier beleefd worden. En er grazen Schotse Hooglanders wat zorgt voor een grotere variatie aan begroeiing.

In het gebied staat een voormalig jachthuis, vermoedelijk uit 1864. Tot 1921 hielden de bewoners zich bezig met houtverkoop en heideontginning. Op de bovenverdieping vonden regelmatig vergaderingen plaats van het vrijmetselaarsloge. Vanaf 1921 tot 2007 is het in gebruik geweest als boswachterswoning.

De talrijke munitie-opslagcomplexen die vroeger het gebied lagen zijn opgeruimd. De toponiemen: *Galgeneind* en *Galgenbaan* verwijzen naar het galgenveld dat zich hier eens bevond. Hier werden de lijken tentoongesteld van onder meer de leden van een bende die in het begin van de 18e eeuw de omgeving van Loon op Zand onveilig maakte. De bende noemde zich “de Witte Veer” en had hun kampement in het zogenaamde Ravensbosch, nabij de Zandschel. Van hieruit ondernam de bende geregeld rooftochten tot ver in de republiek Holland. Men profiteerde van het gebrek aan samenwerking tussen Staat-Brabant en Holland. De drossaard van Loon op Zand, Otto Juijn, lukte het in 1725 de leider van de bende, genaamd Zwarte Johannes, gevangen te nemen. Natuurmonumenten heeft plannen om in de omgeving rondom het voormalige Jachthuis Huis ter Heide een natuurbegraafplaats van 35 ha te realiseren. Het jachthuis zal dan worden ingericht als informatiecentrum en de huidige werkschuur worden omgebouwd tot een kleine ceremonieruimte. Huis ter Heide wordt jaarlijks bezocht door ca 200.000 unieke bezoekers die de ervaren rust in dit natuurgebied hoog waarderen. Het gebied wordt vooral door bewoners uit de omgeving bezocht, zo’n 37% van de bezoekers aan Huis ter Heide komt van buiten de regio.

Natuurgebied Langstraat

Ten noorden van Kaatsheuvel tussen Waspik en Sprang-Capelle ligt natuurgebied Langstraat. Dit gebied ligt op de overgang van zand naar klei, die de “Naad van Brabant” wordt genoemd. Het kenmerkende van het natuurgebied Langstraat is het Slagenlandschap met zijn lange smalle percelen die omzoomd zijn met elzenheggen. Dit cultuurlandschap is van monumentale waarde. Een ‘hoeve’ of ‘slag’ was in de Middeleeuwen de gangbare ontginningsmaat van 1600 meter lang en 96 meter breed. Er ontstonden lange smalle percelen met slootjes voor afwatering en aan de randen elzenbomen. Hierdoor is dit zogenaamde slagenlandschap met zijn bijzondere watervegetaties ontstaan.

B&Bs en andere kleinschalige logies

Inleiding

In de gemeente Loon op Zand zijn op dit moment ruim 40 adressen die (een vorm van) kleinschalige logies aanbieden. Hiervan is ruim de helft aan te duiden als Bed & Breakfast. De Engelse term Bed & Breakfast (B&B) betekent letterlijk ‘bed en ontbijt’ en dat is dan ook wat een B&B -op geheel eigen wijze- minimaal moet bieden.

Op de overige adressen is ook sprake van kleinschalig logeren maar dan in de vorm van een solitaire vakantiewoning, verhuur-appartementen of ‘Airbnb’. Airbnb is een online marktplaats voor de verhuur en boeking van privé-accommodaties. Airbnb-aanbieders vallen feitelijk ook ‘gewoon’ onder de geldende beleidsregels voor bijvoorbeeld B&B en verhuur (boven)woningen. In Brabant en vooral in onze gemeente zijn er relatief veel B&B’s ten op zichte van de rest van Nederland.

De Bed and Breakfast markt in de gemeente Loon op Zand

Op de online vragenlijst ten behoeve van deze toeristisch-recreatieve visie hebben 10 B&B-eigenaren en 1 eigenaar van een vakantiewoning in Loon op Zand gereageerd. Daarnaast is persoonlijk overleg gevoerd met een aantal leden van Vereniging Bed & Breakfast De Langstraat. Hieruit zijn de volgende conclusies te trekken.

De B&B-eigenaren noemen de mooie, rustige ligging van hun accommodatie vaak als ‘unique selling point’. Daarnaast is privacy (o.a. privé tuinen) ook een belangrijk kenmerk.

Gemiddeld komt gemiddeld 44% van de B&B-gasten uit het buitenland. Dit is veel vergeleken met de meeste andere type verblijfsaccommodaties. De meeste buitenlandse gasten komen uit België, gevolgd door Duitsland en Frankrijk. Daarnaast blijkt dat er bij de B&B’s gasten vanuit de hele wereld komen, van India tot Egypte. Dit komt vooral doordat deze B&B’s gebruik maken van internationale online boekingsplatforms als Airbnb en Booking.com.

De leeftijdsgroep 35 t/m 44 jaar bezoekt in 63% van de gevallen vaak een B&B in de gemeente Loon op Zand. Op de tweede plaats komt de groep van 45 t/m 54 jaar het vaakste langs. De groep met de 65 plussers komt ook regelmatig en vooral af en toe langs. Wat opvalt, is dat van de jongste groep (18 t/m 24 jaar) slechts 18% vaak of regelmatig een B&B in onze gemeente bezoekt.

De samenstelling van de gasten is onderverdeeld in: vrienden/vriendinnen, koppels zonder kinderen, gezinnen met kinderen, senioren zonder kinderen en grote gezinnen (meerdere generaties). De groep die volgens de B&B-eigenaren het vaakst bij hen verblijft zijn gezinnen met kinderen en koppels zonder kinderen. De respondenten hebben bij 'anders' aangegeven dat zij ook zakelijke gasten ontvangen of mensen die alleen komen.

De meeste gasten van de B&B's komen voor de Efteling en de Loonse en Drunense Duinen. Dit is logisch, want het zijn de grootste en bekendste toeristische trekkers in onze gemeente. Wat interessant is om te zien, is dat er ook veel mensen voor het wandelen en fietsen komen.

De B&B's hebben de hoogste bezetting in april, mei, juli en augustus. De laagste bezetting is aan het begin (januari, februari en maart) en het eind van het jaar (november en december).

De B&B-eigenaren zien voor de korte en langere termijn de volgende kansen:

- Meer richten op zakelijke gasten
- De focus niet meer 100 procent op de Efteling leggen
- Krachtenbundeling
- Onderhoud bestaande faciliteiten
- Contactloos of contactarm verblijf
- Meer mensen die individueel willen overnachten
- Een gevarieerder aanbod aan evenementen en verblijfsmogelijkheden
- Meer focus op kwaliteit in plaats van kwantiteit

Bedreigingen die door de B&B-eigenaren op de korte en langere termijn gezien worden zijn:

- De te warme zomers
- Het coronavirus en de gevolgen daarvan, met name minder (buitenlandse) toeristen
- Lokale regelgeving en kosten (toeristenbelasting en onroerend zaakbelasting)
- De toenemende capaciteit van overnachtingsmogelijkheden in de omgeving (verzadiging van de markt)

Van de respondenten zijn een paar B&B's aangesloten bij platforms als Bed and Breakfast Nederland en Airbnb. Op regionaal niveau is de Vereniging Bed and Breakfast De Langstraat actief. De meesten van de B&B-ondernemers geven in de enquête aan af en toe behoefte te hebben aan periodiek contact met collega-recreatieondernemers. Bovenstaand zijn de belangrijkste conclusies uit de online vragenlijst. In bijlage 5 zijn alle resultaten te vinden.

Groepsaccommodaties

Inleiding

In de gemeente Loon op Zand bevinden zich 13 aanbieders van groep accommodatie(s). Deze zijn gevestigd in De Moer en vooral in Loon op Zand. Opvallend is dat er in Kaatsheuvel geen enkele groep accommodatie is. Een aantal bedrijven beschikt over meerdere accommodaties. De groepsaccommodaties variëren in grootte, er kunnen groepen terecht van 12 personen tot 140 personen. De naam groepsaccommodaties is min of meer een verzamelnaam voor verschillende categorieën logies-accommodaties voor groepen. Ten opzichte van de regio en landelijk heeft de gemeente Loon op Zand relatief veel groepsaccommodaties. Landelijk worden de volgende doelgroepen voor groepsaccommodaties gebruikt:

- Recreatief (familie, vrienden, verenigingen, onderwijs, etc): 78,8%
- Zakelijk (vergaderingen, bedrijfsuitje, etc): 9,8%
- Zorg (geestelijk, lichamelijk, visueel): 7,3%
- Overig: 3,5%

De groep accommodatie markt in de gemeente Loon op Zand

Op 9 maart 2020, net voor de landelijke lockdown, heeft er in het kader van de nieuwe toeristisch-recreatieve visie een sessie specifiek met groepsaccommodatie-ondernemers plaatsgevonden. Hierbij waren 6 ondernemers aanwezig. Daarnaast is aan de groepsaccommodaties ook gevraagd om de (online) vragenlijst ten behoeve van de toeristisch-recreatieve visie in te vullen. Dat hebben 9 van de 13 groepsaccommodatie-ondernemers gedaan. Een mooie response van maar liefst 69%. Uit de plenaire sessie en de antwoorden op de enquêtevragen zijn de volgende conclusies te trekken:

Als uniek kenmerk en 'unique selling point' wordt door veel ondernemers vooral de mooie, rustige ligging genoemd. Daarnaast zijn privacy, veel mogelijkheden voor activiteiten en verschillende groepsgroottes ook belangrijke kenmerken. Het typerende kernwoord voor de groepsaccommodaties in de gemeente Loon op Zand is volgens de ondernemers: 'gastvrijheid'!

Aansluitend bij de indeling van de markt zoals die gehanteerd wordt door Groepsaccommodaties Nederland ziet de markt voor de groepsaccommodaties in onze gemeente er als volgt uit:

Recreatief

De doelgroep 'recreatief' is verreweg de belangrijkste doelgroep voor de groepsaccommodaties in onze gemeente. Deze doelgroep is onderverdeeld in de volgende subgroepen: familie, vrienden, verenigingen en onderwijs. Groepen vanuit het onderwijs en verenigingen worden het vaakste ontvangen (71,4% ontvangt deze vaak en regelmatig). Familiegroepen worden door 57,5% vaak en regelmatig ontvangen. Vriendengroepen worden het minst vaak ontvangen, 71,4% van de ondernemers ontvangt deze groepen slechts af en toe of nooit. De groepsaccommodaties in Loon op zand merken (nog) niets van de terugloop in sport- en scholengroepen die landelijk wel wordt geconstateerd

Zakelijk

De zakelijke doelgroep van bedrijfsuitjes, vergaderingen en trainingen (met overnachting) wordt niet vaak ontvangen in de gemeente Loon op Zand. Een grote meerderheid van de aanbieders van groepsaccommodatie (71,43%) geeft aan deze groepen slechts af en toe te ontvangen en geen enkele groepsaccommodatie ontvangt deze groepen vaak of regelmatig.

Zorggroepen

Zorggroepen maken nog minder gebruik van de groepsaccommodaties in onze gemeente. 57,1% van de groepsaccommodaties ontvangt af en toe een zorggroep en 42,9% ontvangt nooit een zorggroep.

Buitenlandse gasten

Bij de groepsaccommodaties in de gemeente Loon op Zand komt gemiddeld 11% van hun gasten uit het buitenland. Dit percentage ligt wat hoger dan het landelijk gemiddelde, wat waarschijnlijk te verklaren is door de nabijheid van de Efteling met haar internationale aantrekkingskracht.. De meeste buitenlandse gasten komen uit België, gevolgd door Duitsland.

Groeps grootte, bezetting en kansen en bedreigingen

De gemiddelde groeps grootte verschilt per accommodatie. Wat betreft het programma tijdens hun verblijf hebben de meeste groepen zelf (vooraf) al veel uitgezocht. De meeste groepen hebben een eigen programma. Sommige ondernemers bieden zelf ook activiteiten aan, zoals een zeskamp, en deze worden dan ook vaak verwerkt in het programma van de groepen. Het is niet toevallig dat er in Loon op Zand zo veel groepsaccommodaties gevestigd zijn, met de Loonse en Drunense Duinen in de directe omgeving.

Op de vraag in welke maanden de bezetting het hoogste en het laagste is gaven de lokale ondernemers aan dat de hoogste bezetting van april t/m september is. De laagste bezetting is aan het begin (januari, februari en maart) en het eind van het jaar (november en december). Dit komt nagenoeg overeen met de landelijke bezetting.

De groepsaccommodatie-ondernemers zien voor de korte en langere termijn de volgende kansen:

- Investeren in nieuwe faciliteiten en herinrichting gebouw(en)
- Digitalisering
- Meer focussen op families en drie generatie vakanties
- Meer eigen activiteiten (bv speurtocht) en in de omgeving (zoals een klimpark, zwemplas, etc)

De volgende bedreigingen voor de korte en langere termijn worden de groepsaccommodatie-ondernemers gezien:

- Niet voldoende bezetting, vooral vanwege het coronavirus
- Geen mogelijkheid om de bezetting te verbeteren of in te investeren. Het risico is te groot
- Er worden steeds meer beperkingen in het Nationaal Park opgelegd door Natuurmonumenten
- Te veel concurrentie van andere soorten accommodaties. Het huidige aanbod van groepsaccommodaties moet gekoesterd en versterkt worden in plaats van nog meer logies-aanbod voor groepen toestaan.
- Weinig aanbod van activiteiten in de omgeving

Ongeveer de helft van de groepsaccommodaties in de gemeente is (recent) aangesloten bij Hiswa/Recron. Op de vraag of de ondernemers behoefte hebben om periodiek contact te hebben met collega recreatieondernemers gaf 57% aan hier af en toe behoefte aan te hebben.

Bovenstaand zijn de belangrijkste conclusies uit de online vragenlijst. In bijlage 5 zijn alle resultaten te vinden.

Campings

Inleiding

In de gemeente Loon op Zand is 1 reguliere camping gevestigd. Daarnaast bevinden zich in de gemeente 9 kleine campings en een kampeerterrein van een naturistenvereniging.

We spreken over een 'reguliere camping' als het gaat het over een recreatiebedrijf waarvan de camping de enige of hoofdactiviteit vormt. Daarnaast zijn er kleine campings, meestal aangeduid met de term 'minicampings'. Hier gaat het bijna altijd over een camping als nevenactiviteit. In de meeste gevallen betreft het 'kamperen bij de boer' en is deze camping een vorm van verbrede landbouw ('agro-toerisme'). De aanduiding boerderijcamping wordt ook gebruikt. Door de ANWB wordt er onderscheid gemaakt tussen drie groepen:

- 1) Traditionele kampeers
- 2) Gezinskampeers
- 3) Ondernemende kampeers

De kampeersmarkt in de gemeente Loon op Zand

Van de 12 (kleine) campings in de gemeente Loon op Zand hebben er 5 de online enquête voor de toeristisch-recreatieve visie ingevuld. Daarnaast heeft er een gesprek over de nieuwe visie plaatsgevonden met een aantal eigenaren van (kleine) campings in de gemeente.

Door de ondernemers wordt vooral de mooie, rustige ligging van hun camping benoemd als 'unique selling point'. Gemiddeld komt slechts 8% van de gasten van de kleine campings uit het buitenland en 10% van de gasten van de reguliere camping. Buitenlandse bezoekers van de campings in de gemeente Loon op Zand zijn vooral Belgen, gevolgd door Duitsers en Fransen.

Gekeken naar de doelgroep-indeling van de Nederlandse kampeermarkt komen de traditionele kampeersders het vaakst naar Loon op Zand. Ook ondernemende kampeersders weten de gemeente Loon op Zand te vinden. De reguliere camping ontvangt veel verschillende doelgroepen in leeftijd en samenstelling. Alle doelgroepen komen ongeveer even vaak alleen gasten in de leeftijd tot 24 jaar komen wat minder vaak. Ook ontvangen zij vaak gezinnen met kinderen, in tegenstelling tot de kleine campings. Van de gasten van de reguliere camping komt ca 30% speciaal voor de Efteling. Daarnaast komt men vooral voor de omgeving en om te fietsen en wandelen en ook specifiek voor de camping en de gastvrijheid.

Voor de gasten van de kleine campings zijn het fietsen en wandelen en bezoek aan de natuurgebieden of familie verreweg de belangrijkste bezoeken. Slechts een klein percentage (gemiddeld 10%) van deze gasten komt speciaal voor de Efteling.

Bij de campings is er sprake van een seizoen patroon. Campings zijn immers meer dan andere logiesaccommodaties afhankelijk van het weer. Het seizoen loopt van april tot en met oktober, de rest van het jaar zijn alle campings gesloten. De hoogste bezetting hebben de campings in de maanden mei tot en met augustus. Opvallend is de lage bezetting in de maand september, ondanks de oudere doelgroep van fietsers en wandelaars.

De campingeigenaren in Loon op Zand zien voor de korte en langere termijn vooral de volgende kansen:

- Meer richten op bezoekers van de Efteling en het Van Gogh Nationaal Park die de komende jaren zullen toenemen in aantal
- Coronacrisis biedt kansen voor campings die rust en ruimte (onderlinge afstand) bieden
- Vanwege corona zullen mensen waarschijnlijk meer in Nederland op vakantie gaan in plaats van naar het buitenland.
- Toename van actieve senioren en meer belangstelling voor fietsen en wandelen
- Het aanbieden van privé-sanitair
- Verschuiving naar meer kleinschalige vaste accommodaties in combinatie met kort verblijf van caravans en campers

De grootste bedreigingen die op korte en langere termijn door de ondernemers worden gezien zijn:

- De coronacrisis en de daarmee gepaard gaande economische recessie
- De afname van het aantal kampeergasten
- Klimaatverandering. Extremer weer en verschuiving van seizoenen waardoor Nederland minder aantrekkelijk wordt als kampeerland
- Bestemmingsplannen en regelgeving om variatie in recreatieve vormen te combineren
- Verslechtering van het vestigingsklimaat door zijdelingse en plaatselijke belastingen en prijsverhogende factoren. Wildgroei en willekeur van vestigings- of bestemmingswijzigingen

De meerderheid van de campingeigenaren geeft aan behoefte te hebben om af en toe contact te hebben met collega-ondernemers.

Bovenstaand zijn de belangrijkste conclusies uit de online vragenlijst. In bijlage 5 zijn alle resultaten te vinden.

Bungalowparken en hotels

Bungalowparken

In Loon op Zand is een bungalowpark van Landal gevestigd met een middelgrote omvang (ruim 100 vakantiewoningen voor 4 tot en met 12 personen). Er is in de gemeente ook een bungalowpark van EuroParcs. Dit park is nog in ontwikkeling maar met een paar honderd vakantiewoningen en groeiplannen is hier sprake van een grootschalig park. Hier staan op dit moment 4- en 6-persoons vakantiewoningen en een aantal luxe safari-tenten (glamping). Verder beschikt de Efteling over 2 eigen vakantieparken die als grootschalig te typeren zijn met honderden vakantiewoningen voor 4-12 personen. Daarnaast zijn er in de gemeente Loon op Zand 2 aanbieders met een beperkt aantal recreatiewoningen, chalets en lodges voor maximaal 6 personen.

Op steeds meer bungalowparken in Nederland zijn de vakantiewoningen geen eigendom van de eigenaar of exploitant van het park maar zijn deze in eigendom van particulieren en/of investeerders. De eigenaren mogen meestal zelf een bepaalde periode in het jaar hun vakantiewoning recreatief gebruiken en de rest van het jaar wordt deze verhuurd aan (wisselende) derden. Permanente bewoning in vakantiewoningen is in de meeste gemeenten in Nederland en ook in de gemeente Loon op Zand niet toegestaan. Meestal wordt de recreatieve verhuur door een overkoepelende (landelijke) organisatie gedaan, maar (private) vakantiewoningen op een bungalowpark worden ook wel via meerdere aanbieders en boekingskanalen in de markt gezet.

Hotels

In de gemeente Loon op Zand zijn op dit moment 9 hotels, waarvan 4 als grootschalig kunnen worden aangemerkt met meer dan 100 bedden. Hieronder vallen ook de 2 hotels van de Efteling. Daarnaast zijn er een aantal logies-aanbieders met een paar kamers die bestemmingsplan- of vergunning-technisch als hotel zijn aangeduid maar feitelijk onder kleinschalige logies vallen.

Hotels zijn in vele soorten en maten. Van kleinschalige dorps-hotels met een paar kamers tot grote hotels met honderden kamers in de centra van grote steden, langs snelwegen of bij vliegvelden.

Voor de hotelmarkt kunnen de volgende doelgroepen worden onderscheiden (ZKA 2020):

- Toeristisch (individueel en groepen)
- Zakelijk (zowel individueel als meerdaagse bijeenkomsten ofwel MICE (meetings, incentives, conventions, exhibits))
- Overig (bv arbeidsmigranten, studenten)

Bungalowparken en hotels in de gemeente Loon op Zand

Er hebben 2 lokale ondernemers uit deze sectoren de online enquête voor de toeristisch-recreatieve visie ingevuld. Met de Efteling heeft daarnaast ook een persoonlijk gesprek over de nieuwe visie plaatsgevonden. Hoewel door de lage response de enquête-resultaten voor deze categorie bedrijven niet representatief zijn, geven deze wel een redelijk goed beeld van dit type bedrijven in de gemeente.

Iets meer dan de helft van de gasten komt uit Nederland. De buitenlandse gasten zijn vooral Belgen en Duitsers. Dit komt overeen met het hierboven geschetste beeld van de hotelmarkt.

De doelgroep 35 t/m 54 jaar komt het vaakst naar de bungalowparken en hotels in onze gemeente. Dit zijn vooral gezinnen met kinderen en grote gezinnen (meerdere generaties). De 65+-doelgroep, senioren zonder kinderen, maakt slechts af en toe gebruik van deze accommodaties.

De bezoeken zijn vooral de Efteling (70-100%) en verder ook het bezoeken van de natuur en de omliggende steden. Gasten van de Efteling-accommodaties komen in principe alleen voor de Efteling, ze ondernemen niet of nauwelijks andere activiteiten in de omgeving. Voor deze gasten is het belangrijkste om een weekend iets bijzonders te doen met het brede gezin (opa en oma, kinderen en kleinkinderen). Gezelligheid en samenzijn zijn belangrijker dan actief bezig zijn of veel ondernemen.

De bezetting van de hotels en bungalowparken in onze gemeente is het hoogst in de vakantieperiodes van zowel Nederland als België, met name in de zomermaanden. In het eerste kwartaal is de bezetting het laagst.

De ondernemers die de online enquête hebben ingevuld zien de volgende kansen voor de korte en langere termijn:

- het aanspreken van nieuwe markten
- Kwaliteitsverbetering
- Belevingsconcepten, totaalbeleving bieden (attracties, verblijf, merchandise en entertainment)
- Toepassen techniek in bedrijfsvoering en beleving
- Externe samenwerking, veel samenwerken met lokale ondernemers
- Inspelen op duurzaamheid

En de volgende bedreigingen worden voor de korte en langere termijn gezien:

- de liquiditeit en het investeringsvermogen is in gevaar door de coronacrisis
- een verslechterde concurrentiepositie

Er is behoefte aan af en toe contact met collega-ondernemers over onder andere regelgeving, belastingen en lobby.

Bovenstaand zijn de belangrijkste conclusies uit de online vragenlijst. In bijlage 5 zijn alle resultaten te vinden.

De Efteling

De Efteling is sinds de opening van het Sprookjesbos in 1952 uitgegroeid tot één van de grootste attractieparken van Europa. Het attractiepark is circa 52 ha groot en is de populairste dag attractie van Nederland en trok in 2019 5,26 miljoen gasten. Het karakter van het attractiepark de Efteling wordt vooral bepaald door de sfeer van de ontwerpen, de ruimtelijke opzet en de kenmerkende architectuur van de attracties en bebouwing in een bosrijke sprookjesachtige omgeving. De Efteling is al enige jaren bezig om uit te groeien van dag attractiepark naar een internationale meerdaagse bestemming. Hiermee wil de Efteling haar positie in de toekomst versterken.

Zoals te lezen is in bijlage 3 is de Efteling een belangrijk onderdeel geweest van onze geschiedenis en welvaart. Als gemeente koesteren we onze historie en zijn wij trots op de ontwikkeling die de Efteling de afgelopen jaren door heeft gemaakt en dankbaar voor de toename in werkgelegenheid die dit met zich mee heeft gebracht.

De Efteling biedt naast dagrecreatie ook verblijfsrecreatie aan in de vorm van vakantieparken en hotels. Deze verblijfsaccommodaties zijn gethematiseerd en onlosmakelijk verbonden met de Efteling. De gemiddelde verblijfsduur in de hotels is ca 2 dagen en in de vakantieparken 3 tot 4 dagen. Door het bieden van een totaalpakket en –concept wil de Efteling een optimale beleving bieden en het maximale rendement uit het verblijf halen. Verder biedt de Efteling met Villa Pardoes ook vakantieverblijf aan ernstig zieke kinderen.

De hoge mate van uniciteit van (het concept van) de Efteling zorgt ervoor dat aantrekkelijkheid van de Efteling en daardoor de reisbereidheid van bezoekers, groot is. De overnachtingsmogelijkheden vergroten bovendien de reisbereidheid van bezoekers: een bezoeker kan het park meerdere dagen bezoeken en hoeft niet voor een enkele dag op en neer naar de Efteling.

Om haar positie als één van de grootste attractieparken van Europa vast te houden en de continuïteit van de organisatie te waarborgen, wil de Efteling komende jaren doorgroeien tot een internationale bestemming met 7 miljoen bezoeken in 2030. Vanwege deze ambitie wil het park haar verzorgingsgebied uitbreiden tot een straal van 500 kilometer rondom Kaatsheuvel. De verwachting is dat een aanzienlijk deel van de groei bestaat uit gasten die meerdere dagen zullen verblijven en het attractiepark vaker zullen bezoeken.

Het doel van de Efteling is de meest sprookjesachtige en kwalitatieve bestemming in Europa te worden waar de hele familie zich meerdere dagen kan verwonderen. In 2030 is de Wereld van de Efteling uitgegroeid van een attractiepark met verblijfsaccommodaties tot een internationale resort bestemming waar gasten:

- De Wereld van de Efteling goed kunnen bereiken, met zo schoon en slim mogelijke vervoersmiddelen.

- Een bezoek brengen aan een sprookjesachtige omgeving met veel aandacht en ruimte voor natuur en landschap.
- Binnen en buiten een wonderlijke tijd beleven in een diversiteit aan attracties.
- Meerdere dagen verblijven in één van de thematische vakantieverblijven of in verblijfsaccommodaties in de omgeving.

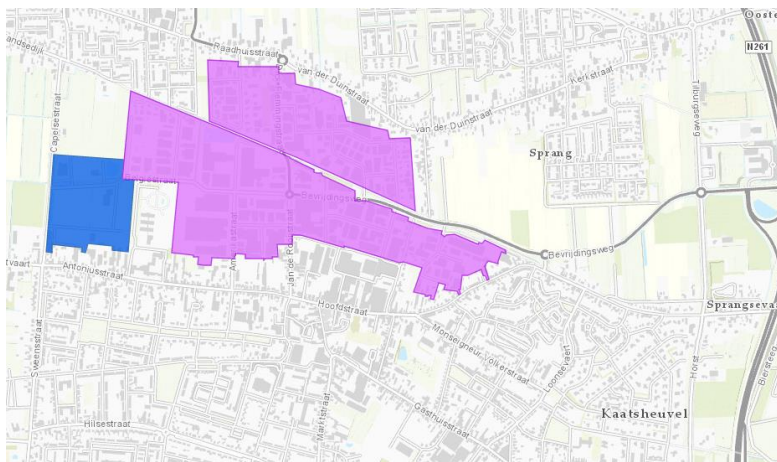
De Efteling wil hierbij tevens een 'goede buur' zijn en ook haar maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Onder andere door samen te werken met lokale bedrijven en toeleveranciers, werkgelegenheid te bieden aan veel lokale mensen (onder andere met afstand tot de arbeidsmarkt), te investeren in duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een aandachtspunt voor de Efteling is ook de bereikbaarheid en het beperken van de (verkeers- en parkeer)overlast. De Efteling zet er actief op in om haar gasten aan te sporen om met de fiets of het OV te komen. Daarnaast investeert de Efteling miljoenen in aanleg van nieuwe infrastructuur en betaalt aan de gemeente gemakkelijkhedenretributie voor onder meer het onderhoud van bestaande infrastructuur.

Bedrijventerreinen en centrumgebieden

Onze gemeente kent diverse clusters van economische activiteit. De belangrijkste zijn het bedrijvenpark Kaatsheuvel, bedrijventerrein de Hoogt in Loon op Zand en de beide centra.

Bedrijvenpark Kaatsheuvel

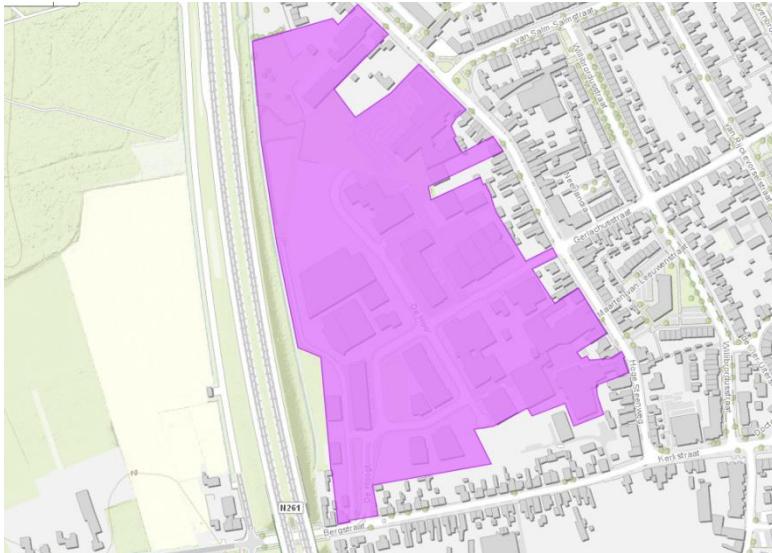
Bedrijvenpark Kaatsheuvel is een park met een omvang van circa 33 ha. Op dit park zijn circa honderdvijftig bedrijven actief. Daarnaast zijn we bezig met de uitgifte van bedrijvenpark Kaatsheuvel fase 2. Hier is ongeveer ruimte voor 25 nieuwe ondernemingen. Op bedrijvenpark Kaatsheuvel is sprake van parkmanagement. De kosten hiervan worden door de ondernemers zelf gefinancierd via de reclamebelasting. De opbrengsten van de reclamebelasting worden beschikbaar gesteld aan de Stichting Ondernemend Loon op Zand en jaarlijks dienen zij plannen in voor deze middelen. De komende jaren ziet het bedrijvenpark kansen voor het opwaarderen van het groenonderhoud, het opzetten van een e-bikepool en het organiseren van een open bedrijvendag. Als gemeente faciliteren we deze ontwikkelingen daar waar mogelijk en gewenst.

Afbeelding bedrijventerrein Bedrijvenpark Kaatsheuvel inclusief uitbreiding

Bedrijvenpark de Hoogt

Bedrijvenpark de Hoogt is een gemend park met een omvang van circa 7 hectare. Er zijn geen mogelijkheden om dit bedrijventerrein uit te breiden. Bedrijven die uit hun jasje groeien zijn genoodzaakt te verhuizen naar het Bedrijvenpark Kaatsheuvel of een terrein buiten onze gemeente. Dit park toont inmiddels enige sporen van veroudering en biedt daarom kansen voor revitalisatie. In het coalitieakkoord is al aangegeven dat we hier graag een extra ontsluiting willen realiseren. Op dit terrein is op dit moment geen parkmanagement aanwezig. In 2021 onderzoeken we samen met de SOL of er voldoende draagvlak en behoefte is om hier parkmanagement op te starten.

Afbeelding bedrijventerrein de Hoogt

Centrum Kaatsheuvel

In 2020 zijn we gestart met de herinrichting van het centrum van Kaatsheuvel. Doel is om van het vitale hart van Kaatsheuvel dé huiskamer te maken voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Daarnaast zien we dat centra, als gevolg van het Coronavirus en de digitalisering steeds meer onder druk komen te staan. Op enkele plekken zien we panden leegstaan. Samen met vastgoedeigenaren en de gebiedscommissie is eind 2020 gestart met een bijeenkomst om hierin gezamenlijk op te trekken. Samen met de SOL stellen we daarom een detailhandelsvisie op voor het centrum van Kaatsheuvel, Loon op Zand en het overgangsgedebied (Schotsestraat/Bevrijdingsweg). Daarnaast promoten we Koop Lokaal. Het centrum van Kaatsheuvel kent daarnaast een centrummanager. Deze centrummanager wordt gefinancierd vanuit de opbrengsten reclamebelasting. De opbrengsten van de reclamebelasting worden beschikbaar gesteld aan de Stichting Ondernemend Loon op Zand en jaarlijks dienen zij plannen (mede opgesteld door de gebiedscommissies actief in de verschillende gebieden) in voor deze middelen. De komende jaren werken zij onder andere aan een vernieuwde website, het neerzetten van meerdaagse evenementen om zo meer bezoekers naar het centrum te trekken. Als gemeente denken we mee over kansrijke transformaties/herbestemmingen om ons centrum zo optimaal mogelijk te laten functioneren.

Centrum Loon op Zand

In het centrum van Loon op Zand zijn circa 30 ondernemers actief. We zien hier de laatste jaren veel dynamiek en nieuwe ondernemers die hun kansen pakken. Denk aan Brilliant Bottles, de Bank en Loons Lokaal. Samen met de Wetering PlanGroep werken we aan een duurzame invulling van de herbestemming van de Wetering. De Wetering vormt het dorps huis (de huiskamer) van de kern Loon op Zand. In 2020 heeft de gebiedscommissie, als onderdeel van de SOL, het initiatief genomen om Koop Lokaal te promoten. Als gemeente juichen wij dit initiatief van harte toe. Ook voor dit centrum zijn standaard middelen beschikbaar via de opbrengst van de reclamebelasting. Gelet op de beperkte omvang is het hier financieel niet haalbaar om een (betaalde) centrummanager actief te hebben. Deze middelen worden onder andere benut voor de aankleding van het centrum met bloembakken in de zomermaanden en feestverlichting tijdens de wintermaanden. Net als in het centrum van Kaatsheuvel zien we dat het centrum meer en meer onder druk komt te staan als gevolg van digitalisering, schaalvergroting en de impact van het Coronavirus. Het centrum van Loon op Zand is daarom

onderdeel van de detailhandelsvisie voor het centrum van Kaatsheuvel, Loon op Zand en het overgangsgebied (Schotsestraat/Bevrijdingsweg). Deze visie kan leiden tot een toekomstplan om te komen tot gebiedsontwikkeling van (een deel van) het centrum. Uitgangspunt is daarbij om een supermarkt voor het centrum van Loon op Zand te behouden. Als gemeente denken we mee over kansrijke transformaties/herbestemmingen om ons centrum zo optimaal mogelijk te laten functioneren.

Andere bedrijvigheid

Als gemeente zijn we ons bewust dat ook buiten de hierboven genoemde gebieden er heel veel ondernemerschap is. Ondernemerschap waar we trots op zijn en ook zeker oog voor hebben. Deze ondernemers moedigen we aan zich aan te sluiten bij ondernemersverenigingen en wijzen we ook op kansen als deze zich voordoen. Vanzelfsprekend zijn zij welkom bij Station88, het fysieke ondernemersloket in en voor onze regio.

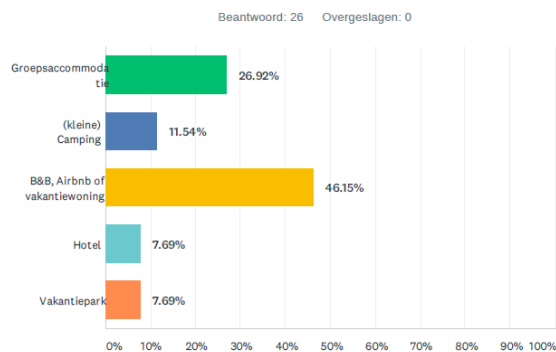
Bijlage 5. Resultaten enquête toeristische sector

We hebben een vragenlijst gemaakt voor de toeristische sector over de economische en toeristisch-recreatieve visie. In totaal hebben 26 ondernemers de vragenlijst ingevuld. Hieronder een overzicht van de respondenten.

Soort accommodatie	Aantal respondenten	Procent per soort	Procent totaal
Groepsaccommodaties	7 van de 13	54%	9%
B&B 's en vakantiewoningen	11 van de 37	30%	14%
(Kleine) campings	5 van de 12	42%	6%
Hotels en vakantieparken	3 van de 15	20%	4%
Totaal	26 van de 77		100%

Er zit een klein verschil tussen onderstaand overzicht en de tabel hierboven. Dit komt doordat er een overlap is tussen vakantieparken en campings. En een overlap tussen groepsaccommodaties en vakantiewoningen.

V5 Voor de overige vragen over doelgroepen is het belangrijk om te weten onder welke type accommodatie uw bedrijf valt. Er is maar een optie mogelijk.

De vragenlijst kan je onderverdelen in de volgende thema's:

1. Over het bedrijf
2. Internationale gasten
3. Doelgroep per sector
4. Tips en tops
5. DNA
6. Kwaliteit en klimaatverandering
7. Corona virus
8. Bezetting
9. Kansen en bedreigingen
10. Samenwerking
11. Overig

Over het bedrijf

Om te beginnen hebben we gevraagd wat de bedrijfsnaam is van de respondent. Hierboven staat al een overzicht per sector. Voor onze toeristische visie vinden we het belangrijk om te weten wat het aanbod in de gemeente Loon op Zand nou precies zo uniek maakt. Dit kunnen we vervolgens gebruiken voor het omschrijven van ons DNA. Daarnaast kan het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) de Langstraat hier ook op inspelen. Hieronder een overzicht van de antwoorden die gegeven zijn. Wat opvalt, is dat vooral de mooie, rustige ligging vaak benoemd wordt als 'unique selling point'. Daarnaast is privacy (o.a. privé tuinen) ook een belangrijk kenmerk.

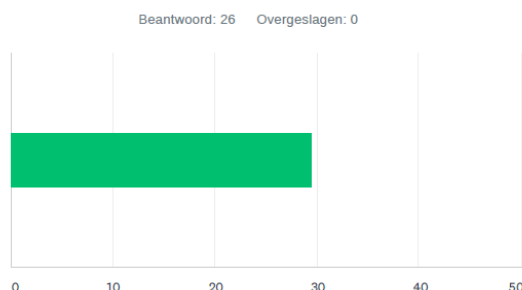
- Ons vakantiepark is net onderhouden en heeft een mooie brasserie met meerdere speeltuinen. De mooie ligging is ook een groot pluspunt

- De combinatie met een Efteling bezoek en de mooie vormgeving
- Veel privacy
- Een vrijstaand appartement met privé tuin voor de gasten. Daarnaast zijn er geen vreemden met wie ruimtes gedeeld moeten worden.
- De ligging
- Eenvoud met stijl en zeer compleet
- Boerencamping bij een paardenpension
- Mooi huis en goede uitstraling in een leuke omgeving
- Cross over tussen hotel, hostel en Guesthouse. Bijzondere inrichting en grote daktuin. We zijn ook de trotste eigenaar van het eerste 6 persoonsbed in Nederland
- Wij hebben 3 accommodaties. Elke accommodatie is verschillend met in totaal 250 slaappleaatsen
- De ligging, de ruimte en de rust
- De persoonlijke benadering
- Diverse groepen mogelijk van 2 t/m 100 personen
- Het thema: Engels landelijk, luxe, verlengstuk van de Efteling
- De ligging, de rust, de ruimte, kortom vakantiegevoel maar toch overal dichtbij
- Een knus-luxe verblijf met veel rust en privacy en een vers geserveerd landelijk ontbijt met home made, ambachtelijke en streekproducten
- De ligging
- De locatie (uitzicht), de sfeer op de camping, de comfortplaatsen en het hartelijke ontvangst
- De ligging, faciliteiten en de gastvrijheid
- De ligging en persoonlijke warme gastvrouw
- Landelijk gelegen, unieke stijl, rolstoel toegankelijk en een theetuin
- Wij hebben er een speelhal bij waardoor de groepen hun activiteiten ondanks weersomstandigheden altijd door kunnen laten gaan. Daarnaast bieden we activiteiten aan zoals zeskamp, gps etc. Tenslotte kunnen er ook ponykampen bij ons terecht omdat we paardenstallen hebben
- Ecologische verbouw (materialen en energiegebruik), luxe afwerking, zeer grote prive-tuin, landelijke ligging en persoonlijk contact
- Rustig gelegen, grenzend aan natuurgebied Huis ter Heide

Internationale gasten

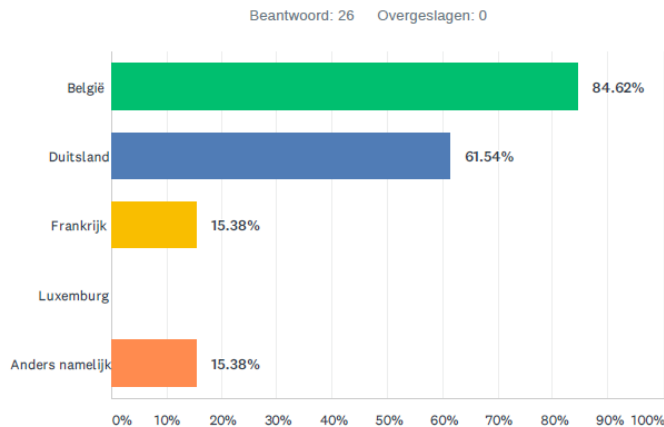
Een van de speerpunten van Visit Brabant is om te zorgen dat er meer buitenlandse toeristen naar Brabant komen. We horen vaak dat zowel de Efteling als de Loonse en Drunense Duinen bezocht worden door buitenlandse gasten. We hebben gevraagd aan de ondernemers welk percentage van hun gasten, op jaarbasis, naar schatting uit het buitenland komt. Gemiddeld is dit 30%. Voor enkele ondernemers komen zelfs 60% van hun gasten uit het buitenland.

V3 We merken dat er voor de coronacrisis ook veel internationale toeristen naar de gemeente kwamen. Welk percentage van uw gasten (op jaarbasis) komt naar schatting uit het buitenland?

Op de vraag uit welke landen deze gasten komen, staat België op nummer 1. Gevolgd door Duitsland en Frankrijk. Bij 'anders' werden landen als India, Egypte, Israël, Portugal, Polen en de Verenigde Staten genoemd.

V4 Uit welke landen ontvangt u de meeste buitenlandse gasten? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Doelgroep per sector

De toeristische sector bestaat uit verschillende deelsectoren. In onze toeristische visie houden we de onderstaande deelsectoren aan. In de inleiding is al uitgelegd hoe de samenstelling van de respondenten er uit ziet.

1. Groepsaccommodaties
2. B&B's en vakantiewoningen
3. (Kleine) campings
4. Hotels
5. Vakantieparken

Elke deelsector is anders, ook de doelgroepen die zij ontvangen zijn verschillend. Om gerichte vragen te kunnen stellen hebben we de respondenten daarom per deelsector opgedeeld en vragen gesteld over hun doelgroepen.

Groepsaccommodaties

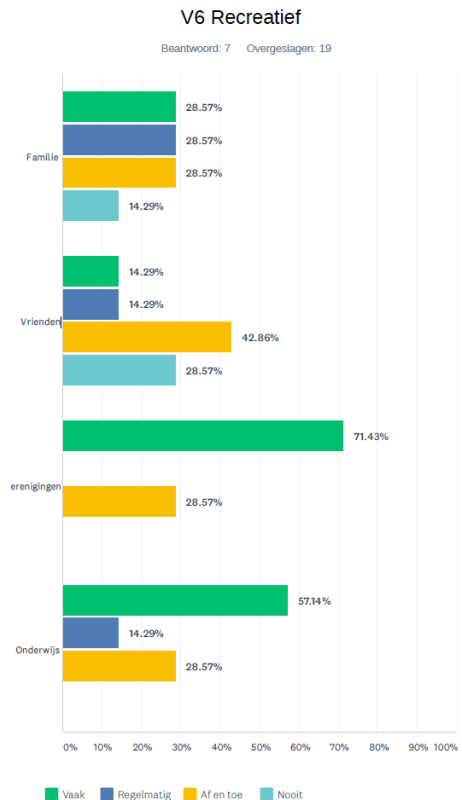
Voor deze deelsector gebruiken we de doelgroepen recreatief, zakelijk en zorggroepen. Elke doelgroep is weer onderverdeeld in subgroepen.

Recreatief

De doelgroep 'Recreatief' is onderverdeeld in de volgende subgroepen: familie, vrienden, verenigingen en onderwijs. De eerste groep wordt door 14,29% van de groepsaccommodaties nooit ontvangen. De overige groepsaccommodaties ontvangen groepen met familie zowel vaak, als regelmatig en af en toe. De groepen die bestaan uit vrienden worden door de meerderheid (42,86%) af en toe ontvangen. De laatste twee groepen, verenigingen en onderwijs worden het vaakste ontvangen.

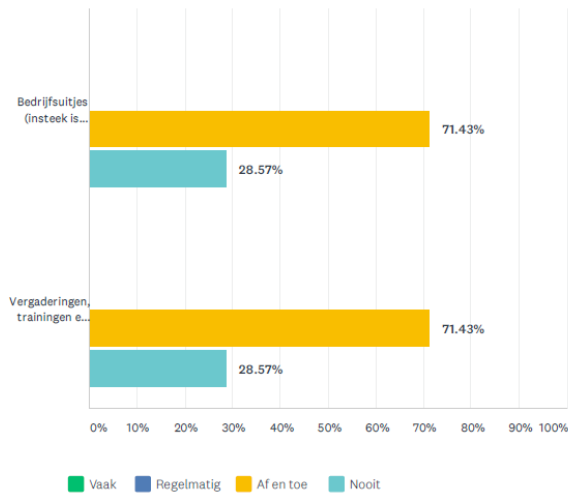
Zakelijk

De doelgroep 'Zakelijk' is iets minder populair. De meerderheid (71,43%) geeft aan af en toe groepen te ontvangen voor bedrijfsuitjes en ook voor vergaderingen, trainingen etc.

V7 Zakelijk

Beantwoord: 7 Overgeslagen: 19

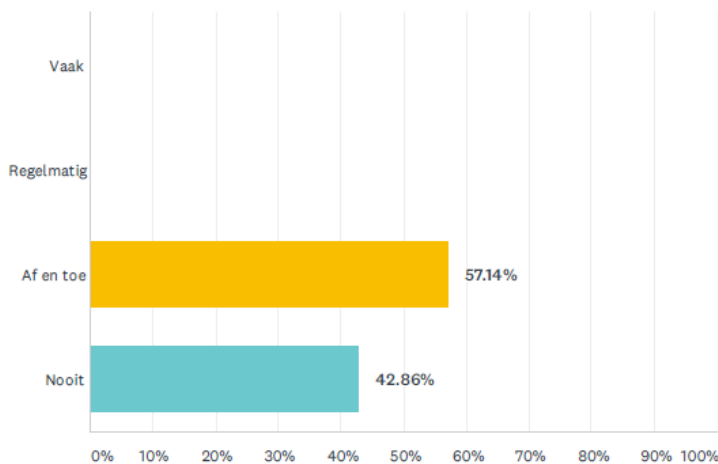

Zorggroepen

Ook de zorggroepen maken niet vaak gebruik van een groepsaccommodatie. Terwijl je dit in eerste instantie wel zou denken. 57,14% van de groepsaccommodaties ontvangt af en toe een groep. 42,86% ontvangt nooit een zorggroep.

V8 Zorggroepen

Beantwoord: 7 Overgeslagen: 19

Meer informatie over de groepen

Naast de soort doelgroep zijn we ook benieuwd naar de groeps grootte. Het blijkt dat dit erg verschilt per accommodatie:

- 60 tot 80 personen
- 8 tot 10 personen
- 20 tot 25 personen
- 80 personen
- 40 personen

Dit is natuurlijk wel verklaarbaar als je kijkt naar de grootte van de accommodaties en de groepen waar zij zich op richten.

Ten slotte waren benieuwd naar de activiteiten van de groepen. Hebben ze zelf al een programma? Of heeft de ondernemer daar nog invloed op? De antwoorden op deze vraag waren ook weer wisselend. De meeste ondernemers geven aan dat groepen zelf al een hoop hebben uitgezocht en dus een eigen programma hebben. Soms vragen de groepen wel vooraf aan ondernemers tips zodat ze die kunnen verwerken in het programma. Voorbeelden van activiteiten zijn zwemmen, de Efteling, Dierenpark 't Oliemeulen in Tilburg, de Loonse en Drunense Duinen etc. Sommige ondernemers bieden zelf ook activiteiten aan dus vanzelfsprekend komen die ook vaak terug in de programma's. Denk bijvoorbeeld aan een zeskamp.

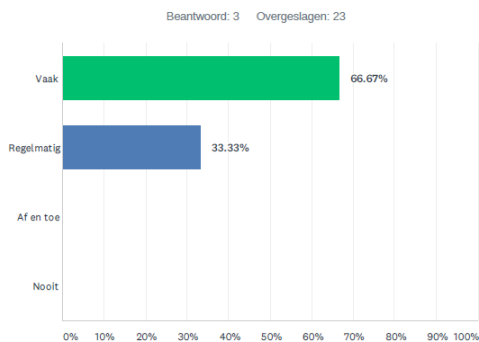
Kamperen (campings)

Elke camping is anders en trekt dus ook andere kampeeders aan. We hebben de doelgroep van de campings als volgt opgedeeld: traditionele kampeeders, gezinskampeeders en ondernemende kampeeders.

Traditionele kampeeders

De traditionele kampeeders zijn ervaren reizigers, die meestal met een eigen kampeermiddel komen en van actieve vakanties houden. De meerderheid (66,67%) zegt deze groep vaak te ontvangen.

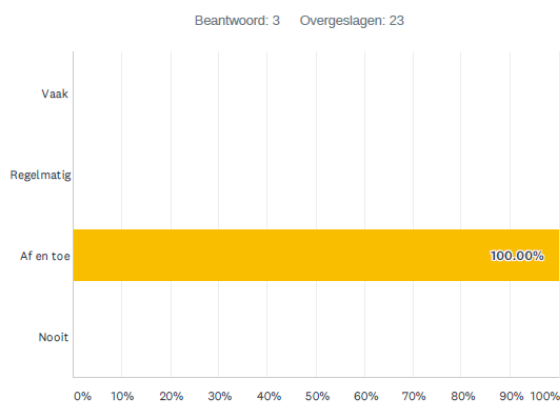
V12 Traditionele kampeeders (ervaren reizigers, meestal met eigen kampeermiddel en actieve vakantie)

Gezinskampeeders

De gezinskampeeders zijn families, soms met vrienden, die vaak het liefste willen overnachten in een stacaravan of in een tent. Het uitgangspunt is vaak quality time. Alle campings ontvangen slechts af en toe gezinskampeeders. Echter klopt dit niet helemaal want de grootste (familie)camping in onze gemeente is niet meegenomen bij deze vraag (hun input komt terug bij de vragen over vakantieparken).

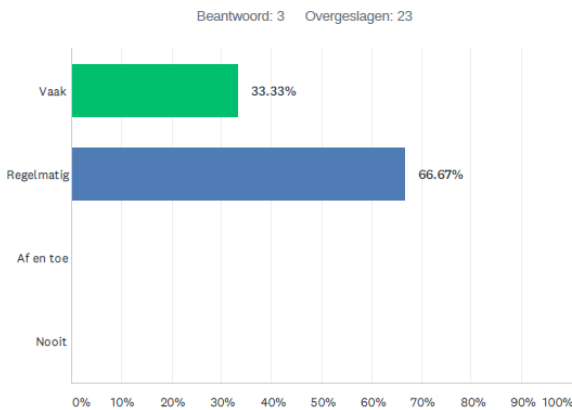
V13 Gezinskampeeders (met gezin, vaak in stacaravan of tent, quality time met vrienden/familie)

Ondernemende kampeerders

De laatste groep kampeerders zijn de ondernemende kampeerders. Dit zijn kampeerders die ook vaak beschikken over een eigen kampeermiddel, vaak een tent. Daarnaast houden ze van actieve vakanties en stedentrips. De meerderheid (66,67%) zegt deze groep regelmatig te ontvangen op hun camping.

V14 Ondernemende kampeerders (vaak eigen kampeermiddel, vaak tent, actieve vakantie, stedentrip)

Het is opvallend dat het vooral actieve kampeerders zijn. Dit is wellicht verklaarbaar door de omgeving: veel natuur en weinig andere daguitjes. En de ligging van de campings zelf.

Activiteiten

Net als bij de groepsaccommodaties zijn we benieuwd naar de activiteiten die de gasten ondernemen. De campingeigenaren gaven de volgende antwoorden:

- Wandelen, fietsen en familie bezoek
- Fietsen, wandelen, dagje Tilburg of Heusden
- Fietsen, wandelen, steden in de omgeving verkennen

Wat opvalt, is dat geen van de campingeigenaren de Efteling noemt als belangrijkste activiteit. Als we specifiek vragen hoeveel procent van de gasten voornamelijk voor de Efteling komen, is dat verklaarbaar. De percentages zijn namelijk niet hoog: 4%, 10% en 15%. Op de vraag hoeveel procent van de gasten voor de omgeving komen, o.a. de Loonse en Drunense Duinen, komen er hogere percentages uit: 33%, 70% en 80%. Voor de activiteit fietsen komen 40% en 80% van de gasten naar de campings. Andere bezoekmotieven zijn o.a: verbouwing van een woonhuis, werk, studie, musea, activiteiten in Tilburg, paardrijden, familiebezoek, oppassen kleinkinderen of zorg voor een familielid.

B&B's/vakantiewoningen/hotels/vakantieparken

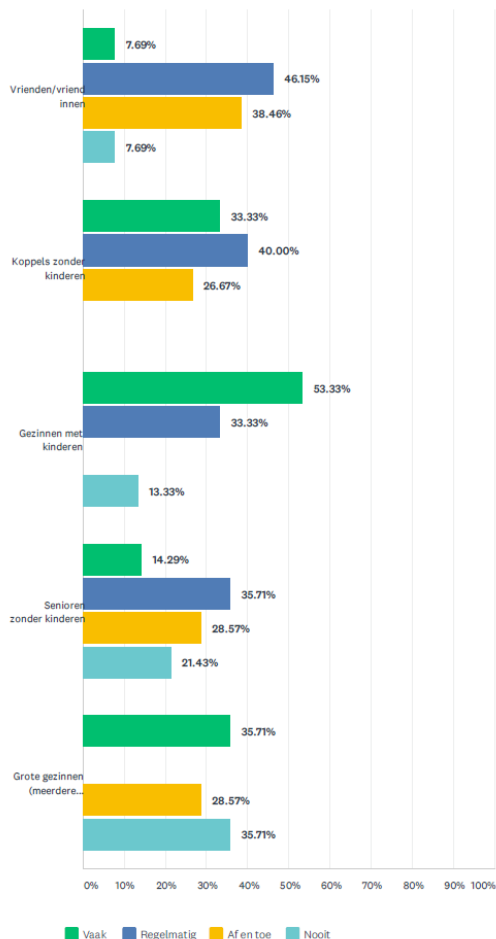
Voor deze deelsectoren hebben we dezelfde verdeling in doelgroepen aangehouden. We hebben gevraagd naar de leeftijdscategorie en de samenstelling.

Leeftijdscategorie

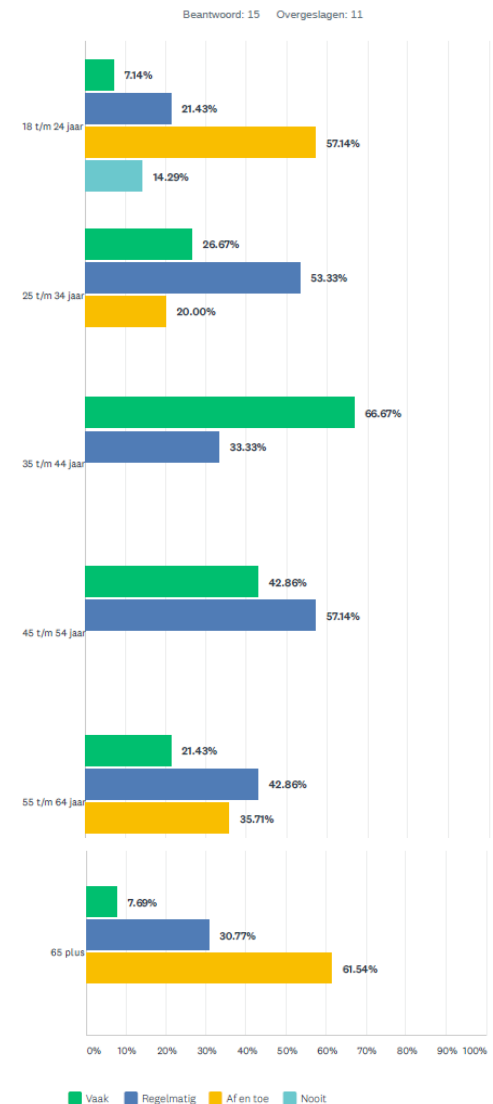
De leeftijdscategorie die het vaakste voorkomt (66,67%) is de groep van 35 t/m 44 jaar. Op de tweede plaats komt de groep van 45 t/m 54 jaar het vaakste langs. De groep met de 65 plussers komt ook regelmatig en vooral af en toe langs. Wat opvalt, is dat de jongste groep (18 t/m 24 jaar) het minste te gast is bij de deelsectoren.

Samenstelling

De samenstelling van de gasten is onderverdeeld in: vrienden/vriendinnen, koppels zonder kinderen, gezinnen met kinderen, senioren zonder kinderen en grote gezinnen (meerdere generaties).

V20 Verschillende doelgroepen bezoeken onze gemeente. Kunt u aangeven welke doelgroep(en) bij u te gast is/zijn?

De groep die volgens de vragenlijst het vaakste verblijft in deze deelsectoren zijn gezinnen met kinderen (53,33%). Vrienden/vriendinnen worden regelmatig ontvangen (46,15%). Wat opvalt is dat zowel bij gezinnen met kinderen als gezinnen met meerdere generaties ook een groot percentage hebben bij 'nooit'. Dit spreekt elkaar tegen.

De respondenten hebben bij 'anders' aangegeven dat zij ook vaak zakelijke gasten ontvangen of mensen die alleen komen.

Activiteiten

De activiteiten die gasten van deze deelsectoren het vaakste ondernemen zijn:

- Wandelen
- Fietsen
- Animatie
- Efteling
- Loonse en Drunense Duinen
- Nergens heen, alleen ontspannen en voor de rust
- Familie-/ vriendenbezoek
- Steden bezoeken. Ook grotere steden zoals Amsterdam, Antwerpen en Brussel
- Beekse Bergen
- Natuur
- Een feest
- Opleiding
- Werk

Het valt op dat de meeste gasten voor de Efteling komen. Dit is echter verklaarbaar, omdat de Efteling zelf een hotel heeft en meerdere vakantieparken. Op de vraag hoeveel procent van de gasten voornamelijk voor de omgeving komen is het antwoord wisselend. Het percentage varieert van 95% tot 0%. Het percentage gasten dat voornamelijk komt om te fietsen is het laagste maar nog steeds wisselend. Het hoogste percentage is 75% en het laagste percentage is 0%. De meerderheid zit echter wel onder de 30%.

Tips en tops

We willen graag weten wat er goed gaat en wat er beter kan in onze gemeente met betrekking tot recreatie en toerisme. Hieronder de tips en tops.

Wat gaat er goed

- Het ambtelijk contact
- Het feit dat we in een toeristische gemeente wonen zorgt voor het grootste gedeelte voor de komst van onze gasten
- Veel mogelijkheden om te eten en te drinken
- Grote attracties zoals de Efteling en de Loonse en Drunense duinen krijgen veel aandacht
- Goede communicatie van de gemeente in corona tijd
- Meewerken in corona tijd
- Hanging baskets op het oranjeplein in Loon op Zand
- De communicatie van de gemeente, de medewerkers zijn betrokken
- Oprichting RBT
- De plannen voor de bewegwijzering
- Gebruik van de natuur. Hier is veel belangstelling naar
- Bijna alles gaat goed. Laat mensen vooral hun eigen gang gaan. Ze weten heel goed wat ze wel en niet willen
- Aantrekkingskracht van de Efteling
- Veel natuur en een centrale ligging t.o.v. Tilburg en Den Bosch
- De vertegenwoordiging van de verblijfsaccommodaties en hun onderlinge samenwerking
- Aandacht voor toerisme
- Fietspaden en onderhoud in de omgeving en de herinrichting van het centrum in Kaatsheuvel
- Duidelijkheid en support voor nieuwe initiatieven
- De website van het RBT is eindelijk op orde
- De infrastructuur is goed
- Goed gevarieerd aanbod van activiteiten
- Veel mogelijkheden voor de gasten

Wat kan er beter

- Meedenken met de ondernemingen
- Toeristenbelasting is buitensporig verhoogd. Dit verslechterd de concurrentiepositie
- Overleg met de sector en gemeente dat voelbaar resulteert in beleid, de trekpleisters zoals natuur toegankelijk houden voor toeristen en inwoners en toeristenbelasting in de maat laten lopen met de grensgemeenten
- Het winkelbestand
- Andere attracties mogen meer aandacht krijgen. Als het kan meer waterpret mogelijkheden toevoegen
- Actieve rol van het RBT met de connectie naar Visit Brabant
- Voor de groepsaccommodaties is natuur heel belangrijk. Dus de bewegwijzering en de aanvoerwegen zijn heel belangrijk.
- Meer begrip vanuit omwonenden
- Gemeente moet meer achter de groepsaccommodaties staan
- Het promoten van de verschillende overnachtingsmogelijkheden
- Meer stimuleren van nieuwe restaurants
- Meer echte samenwerking met de Efteling
- Meer naar buiten treden, de Efteling is natuurlijk erg bekend maar er is nog veel meer te doen
- Samenwerking tussen verschillende sectoren: natuurmonumenten, horeca, retail, gemeente en inwoners
- Bewegwijzering en een te hoge toeristenbelasting, zeker in vergelijking met andere gemeenten
- Uitstraling dorp Loon op Zand
- Een besmeurd ecoduct dat al vele jaren de toegangspoort naar ons dorp kenmerkt
- Zeer slechte fietspaden tussen de ijsbaan en de roestelberg
- Weinig tot geen toeristische voorzieningen in de dorpskern Loon op Zand
- Veel te weinig horeca in de dorpskern Loon op Zand
- Te weinig dagactiviteiten
- Geen toegankelijk water om te recreëren zoals vroeger bij het blauwe meer
- Er zouden meer groepsactiviteiten aangeboden kunnen worden waardoor groepen in de gemeente blijven
- Aantrekkelijkere centra creëren met breder en gevarieerder toeristisch gericht aanbod. Meer lokale activiteiten
- Betere fietspaden en diverse wegen in het buitengebied worden niet goed onderhouden

Recreatieve basisvoorzieningen

We hebben de ondernemers specifiek gevraagd hoe en waar de recreatieve basisvoorzieningen in de gemeente verbeterd kunnen worden. Daar zeiden ze het volgende over:

- Verbetering van de wegen, fietspaden etc.
- Ondernemers niet als melkkoe gebruiken ook al zijn er financiële problemen
- Gebruik van natuur met rustbanken
- Klim en klauter bos
- Informatieborden
- Meer terrassen
- Meer groen
- Meer toegang tot bossen voor sport en spel. Met name bij bossen van Natuurmonumenten
- Wegen aanpassen voor aanvoer grote groepen (bv een touringcar)
- Aanbod meer promoten via sociale media en toeristische platforms
- Aantrekkelijke en goed onderhouden fiets en wandelwegen
- Horeca in diverse segmenten
- Bij de ingangen van de dorpen aangeven waar men kan verblijven/overnachten
- Verblijf en/of p-route in het dorp
- Groenere aankleding dorp Loon op Zand
- Rotondes verfraaien
- Andere objecten verfraaien met foto's of verhalen
- Ecoduct schoonmaken en schildersbordes weghalen

- Recreatieve fietspaden verbreden
- Toeristisch informatiecentrum in Loon op Zand
- Water in het dorp brengen
- Meer landelijke promotie en niet alleen gericht op de Efteling
- Lokale ondernemers stimuleren om groepsactiviteiten te ontwikkelen
- Goede zwemgelegenheid
- In natuurgebieden meer faciliteiten voor afvalverzameling
- Centra autovrij maken

Toeristisch DNA

Het toeristisch DNA van de gemeente is een belangrijk onderdeel van de toeristische visie en waar we naar toe willen werken. Een van de vragen die we hebben gesteld is dan ook wat er volgens de ondernemers bij het toeristisch DNA hoort van de gemeente Loon op Zand. Daar kwam o.a. het onderstaande uit:

- De Loonse en Drunense Duinen
- Efteling
- Landgoed Huis ter Heide
- Wandelen
- Fietsen
- Gastvrijheid en vriendelijkheid
- Natuur
- Naast de Efteling meer nadruk leggen op langdurig verblijf en zo de omgeving meer aanprijzen
- Op de fiets is alles in de omgeving goed bereikbaar, de auto kan de toerist dus laten staan
- Diversiteit, passend in de omgeving en met focus op de leefbaarheid van inwoners
- Ontspanning
- Meer dan de Efteling

Op de vraag hoe we ons lokale DNA kunnen gebruiken om het toeristisch profiel van de gemeente Loon op Zand te versterken werden het volgende gezegd:

- Verschilt per doelgroep
- Via alle sociale media
- Benoemen en reclame maken van activiteiten zoals bijvoorbeeld het Pleinfestival en sportieve evenementen
- Haal Loon op Zand en Kaatsheuvel uit elkaar. Loon op Zand: rust, ruimte, duinen. Kaatsheuvel: Efteling, dynamiek, fietsen. Gebruik de aanduiding Langstraat niet meer dat kent niemand
- Accepteer dat de Efteling en de Duinen de hoofdbezoekredenen zijn
- Als gemeente hebben we de meeste groepsaccommodaties in de regio, gebruik dat meer
- Pak voor elke maand of kwartaal een leuk item m.b.t. het lokale toerisme en/of zet een onderneming of locatie in het zonnetje
- Wees realistisch. Ondanks de twee iconen zijn en blijven we een gemeente met 24.000 inwoners. Hierop dient de gemeente recreatief-toeristische initiatieven af te stemmen zodat over toerisme wordt voorkomen. Samenwerking en continue aandacht voor kwaliteitsverbetering en hospitality zijn hierbij aan de orde
- Zorg dat toeristen zich welkom voelen en zich geholpen voelen als ze ons dorp binnenkomen. Bijvoorbeeld door een fraaie entree en een gezellig infopunt
- De lokale ondernemers meer verbinden met eventueel excursie mogelijkheden gericht op groepen en jongeren. Eventueel met fietsverhuur zodat het een pakket wordt
- Meer profilering met aankleding rondom Efteling thema in het dorp en de natuurgebieden. Daarna uitbreiding marketinggerichtheid

Kwaliteit

De kwaliteit van een verblijfsaccommodatie of bijvoorbeeld een dag attractie is belangrijk en het zorgt ervoor dat gasten vaker terug komen naar onze gemeente. We zijn benieuwd wat de ondernemers vinden van de kwaliteit in onze gemeente op dit gebied en hoe we dit kunnen verbeteren:

- Gastvrijheid met een hele grote G
- Doelgroep gericht werken als ondernemer en de gemeente kan daar een helpende hand in bieden
- Goed product voor een goede prijs
- Beter product voor een toegankelijke prijs
- Uitstraling
- Hygiëne van de locatie en prijs-kwaliteit verhouding
- Meer gebondenheid met de gasten, laat zien dat ze welkom zijn
- Goede bewegwijzering voor alle soorten verkeersdeelnemers
- Goede infrastructuur
- Goed aangeduide wandelroutes
- Autovrije winkelcentra
- Classificaties groepsaccommodatie (nationale classificatie groepsaccommodaties)
- Kwaliteit gaat samen met de omgeving en die ziet er verzorgd uit. Maar wellicht is het ideaal om dit ook op sociale media meer onder de aandacht te brengen. Laat zien wat je doet
- Afstemming en samenwerking binnen de gemeente en in de provincie, regio Hart van Brabant, Visit Brabant en regionaal middels RBT de Langstraat. Mogelijkheden voor kleine toeristisch-recreatieve ondernemers dienen vergroot te worden
- Informatievoorziening
- Het ontzorgen van de toerist, fiets- en wandelpaden die goed zijn onderhouden, genoeg keuze uit eet- en drinkgelegenheden
- Duurzame faciliteiten, niet voor 1 jaar maar voor de toekomst
- Duidelijkheid en goede onderkomens promoten. Kaf van het koren scheiden
- Kwaliteit is dat de gast makkelijk aan informatie kan komen en deze kan inpassen op zijn verblijf
- Rust, ontspanning, vermaak, cultuur en meer profilering
- Verblijven en activiteiten die aangeboden worden moeten uitnodigend zijn om terug te komen.
- Goed onderhoud van de wegen en groen in de gemeente

Klimaatverandering

Wellicht in het verlengde van het bovenstaande, het is belangrijk om duurzaam te ondernemen en dus ook toekomstbestendig te zijn. In de regio is er een programma genaamd 'gezond leisure klimaat' die zich richt op het informeren en stimuleren van ondernemers in de toeristische sector over klimaat en duurzaamheid. We zijn benieuwd hoe de ondernemers denken dat je het beste kan inspelen op klimaatveranderingen. En daarnaast hebben we ook gevraagd of het een steeds belangrijker keuzecriterium wordt voor de toerist. Daarop zeiden ze het volgende:

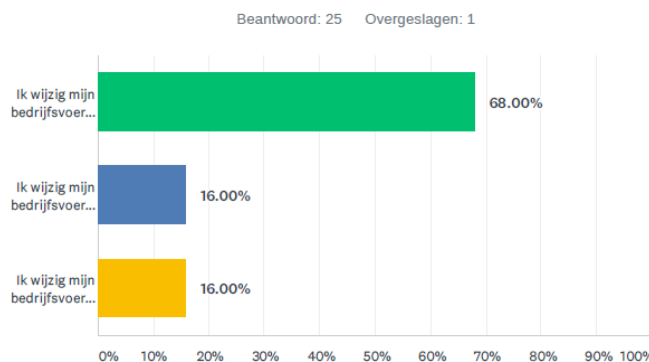
- Adaptatie: meer groen en water. Minder verstening
- Ondernemers helpen met bijvoorbeeld Greenkey-achtige labels
- Door bewust te kijken en handelen naar wat er verbeterd kan worden
- Nog betere openbaar vervoer verbindingen met Tilburg, Den Bosch en Breda
- Verhuur van elektrische steps en fietsen
- Help ondernemers vergroenen en te verduurzamen bijvoorbeeld met subsidies
- Breng plekken tot stand waar mensen van natuur, omgeving en van elkaar kunnen leren (bijvoorbeeld speelbossen)
- Veel groen aanplanten en geen giftige stoffen gebruiken
- Het moet wel betaalbaar blijven
- Laadpunten voor elektrische auto's bij diverse toeristische trekpleisters of een grote parkeerplaats met fietsenverhuur
- Straatverlichting op zonne-energie
- Groener gaan ondernemen met zonnepanelen
- Zelf energiebesparende maatregelen nemen, aanbieden van auto oplaadpunten
- De Wetering gebruiken als rolmodel voor duurzame energie

- Verlagen belastingen voor groene locaties
- Stimuleren van minder plastic
- De toerist is hier nog niet zo mee bezig. Het is niet doorslaggevend voor de keuze van een accommodatie. Dit blijft de prijs-kwaliteit verhouding. Maar projecten m.b.t. klimaatverandering zouden misschien wel meer belicht mogen worden zodat we een groenere gemeente worden

Corona virus

Het coronavirus heeft een grote impact gehad (en nog steeds) op de economie. Vooral de toeristische sector is zwaar geraakt. Op de vraag of de huidige situatie met corona ervoor heeft gezorgd dat ondernemers tijdelijk of permanent hun bedrijfsvoering moeten wijzigen, antwoord 68% met ja.

V35 Is de huidige situatie m.b.t. corona voor u aanleiding om uw bedrijfsvoering tijdelijk of permanent te wijzigen?

Als we daar verder over doorvragen geven zij de volgende antwoorden:

- Wij zijn 10 weken dicht geweest en draaien nu op 1/3 van hun maximale capaciteit. Dat betekent ook iets voor de verblijfsgasten die in juni en juli moeten bijbetalen als ze het park ook in de avond willen bezoeken
- Doordat we met de 1.5m samenleving te maken hebben, hebben we minder gasten
- Tijdelijke sluiting
- Meer zakelijke gasten
- Geen restaurant meer exploiteren, voorlopig. Met minder mensen de zaak runnen
- Wij handelen volgens de regels vanuit de gemeente en stellen de gezondheid van gasten en anderen voorop
- Wij hebben zoveel ruimte dat er niks aan de hand is wat corona betreft, misschien dat we de sanitaire ruimte wat gaan uitbreiden
- Interne organisatie van ontvangst, verblijf en afscheid is aangepast
- We hebben geen keuze als verder gaan met de groepen, de accommodatie is hiervoor ingericht en bovendien zitten wij ook met reserveringen voor het hele jaar 2020/2021
- Na een sluiting van drie maanden hebben wij op 8 juni onze B&B weer geopend. Wij hoeven hier geen aanpassingen voor te doen want we hebben slechts 1 kamer
- Wij plaatsen desinfecterende middelen
- We zijn net bezig dus nog niet veel ervaringen op dit gebied
- Ontbijt op de kamers serveren
- Aanbieden van contactloos verblijf en toevoegen van ontsmetting na schoonmaak verblijf
- Bewuste keuze in aanname van gasten

De meerderheid van de ondernemers (84%) zijn van mening dat de coronacrisis in 2021 ook nog invloed heeft op hun bedrijf. Als toelichting werden de onderstaande antwoorden gegeven:

- Ja want mensen worden voorzichtiger
- We verliezen enorm veel investeringsruimte dit jaar en we schuiven met onder meer vouchers veel zaken naar volgend jaar die dan geen extra inkomsten gaan genereren
- De mensen zijn zo bang gemaakt en geworden dat ze niet meer van huis gaan
- De gezelligheid is weg door de 1.5m maatregel

- Doordat de Efteling niet 100% open is, schuiven boekingen op
- Dat hangt af of er dan al een vaccinatie beschikbaar is
- Minder omzet omdat gezinnen wegblijven
- Terugdringen van verliezen en sturen op liquiditeit
- Ik verwacht in 2021 een nieuwe piek
- Momenteel zijn de boekingen voor 2020 verplaatst met behoud van aanbatalingen naar 2021, dit lopen wij nu mis en ook volgend jaar. De risico voor een 2^e golf is groot, dan hebben we weer geen inkomen
- De reserveringen blijven uit terwijl we normaal vol zitten
- We zijn sterk afhankelijk van de Efteling, met beperkte kaartverkoop hebben we minder gasten
- Er komen minder toeristen uit het buitenland maar wel meer uit eigen land
- We zijn al aardig coronaproof ook al komt er een tweede golf
- Ik verwacht dat de toegankelijkheid nog steeds minder is dan in 2019
- De komende jaren zal corona nog op alles invloed hebben
- Zolang de pretparken en restaurants niet volledig open kunnen zal de crisis in de toeristische sector blijven
- We weten niet hoe het zich gaat ontwikkelen. Willen mensen nog op kamp gaan? Op dit moment komen er geen reserveringen binnen voor 2021 wat zorgelijk is

Op de vraag welke veranderingen er plaatsvinden in de recreatiesector in Nederland werden de volgende antwoorden gegeven:

- Veel bedrijven zullen noodgedwongen de deuren sluiten
- Meer afstand
- Meer vooraf reserveren en geen spontaniteit meer
- Minder intercontinentale toeristen, vliegen wordt te duur
- Er zal minder worden gedeeld waar mensen met hun handen aanzitten. Dus meer privé
- Minder mensen die overnachten omdat er geen geld is
- De nadruk komt te liggen op hygiëne
- Minder massaal
- Accommodaties voor grote groepen komen te vervallen en men gaat zich richten op gezinnen en kleinere groepen
- Meer kleinschaligere verblijfsvormen
- Meer betrokkenheid bij de gasten en meer interactie met de gasten
- Minder drukte, minder uitgaan, minder vakantie, minder buitenlanders
- Meer behoefte aan contactloos verblijf
- Alles wordt gepland

De rol van de gemeente is belangrijk in tijden van de coronacrisis. We hebben gevraagd aan de ondernemers wat zij verder verwachten van de gemeente op dit gebied:

- Ondernemers gelijk behandelen
- Meedenken hoe je het financiële leed kan verzachten
- Meer belangstelling en initiatief om de groepsaccommodaties te helpen
- Ik hoop meer oog voor de kleine ondernemer
- Aanhaken bij initiatieven om toeristen te verleiden binnen Europa vakantie te vieren
- Vrijstelling van toeristenbelasting, om meer overnachtingen te realiseren
- Lagere lasten
- Rekening houden met eventueel aanvraag van omzetten bestemmingsplan en versoepeling van aanvraag vergunning
- Flexibiliteit, duidelijkheid, consequent beleid, tijdige ter beschikking stelling van hulpmiddelen zoals mondkapjes en desinfecterende producten
- Informatie en ondersteuning. Bijvoorbeeld betere afstemming binnen de gemeente t.a.v. planning wegafsluitingen
- Handhaving (??)
- Meer creatieve ideeën toestaan
- Meer ontsmettingsfaciliteiten in het dorp

- Betere afvalvoorzieningen en geen PMD-zakken meer gebruiken
- Bijstand voor bedrijven die het zichtbaar erg moeilijk hebben door de corona

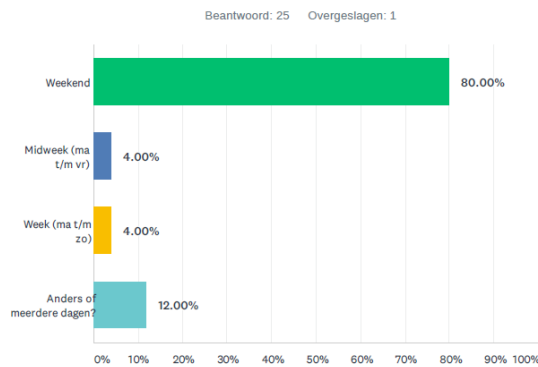
Bezetting

Op dit moment hebben we nog niet zoveel inzicht over de bezetting van de bedden in onze gemeente. Dit is echter wel belangrijk om te weten. Ook om hier concrete acties uit te halen. Op de vraag in welke maanden de bezetting het hoogste en het laagste is gaven de ondernemers aan dat de hoogste bezetting in mei, juli en augustus is. De laagste bezetting is aan het begin (januari, februari en maart) en het eind van het jaar (november en december).

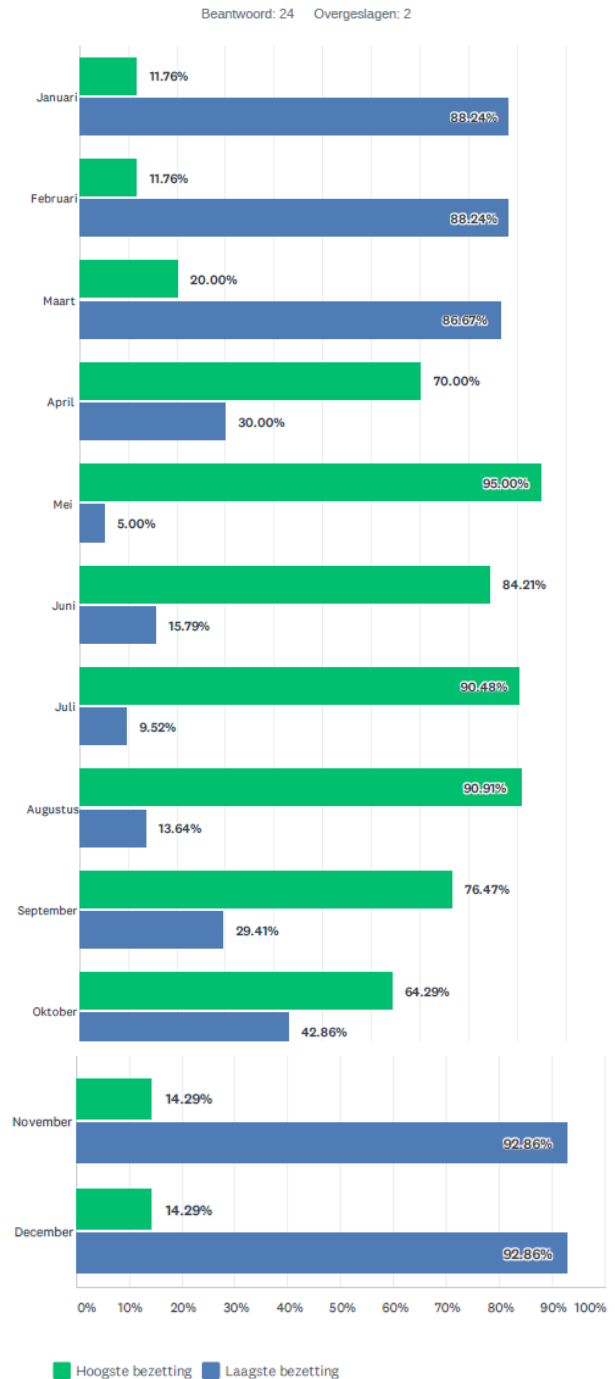
Volgens ondernemers zijn deze pieken en dalen te verklaren door de vaste vakantieperiodes (zomer-, herfst-, lente- en kerstvakantie), ook in België. Ook heeft het weer invloed op de bezetting. Aan het begin en aan het eind van het jaar is het vaak slechter weer dan in lente en zomer maanden. We kunnen dus concluderen dat we inderdaad een laagseizoen hebben en een hoogseizoen (april t/m oktober).

Naast de bezetting per maand hebben we ook gevraagd op welke dagen de hoogste bezetting is. 80% geeft aan dat dit het weekend is.

V43 In welke dagen heeft u de beste bezetting door het

V41 In welke maanden is uw bezetting het hoogste en wanneer is de bezetting het laagste? (meerdere antwoorden mogelijk)

Kansen en bedreigingen

Veel zaken hebben invloed op de toeristische sector, zowel positief als negatief. Het coronavirus is een goed voorbeeld van een bedreiging voor de toeristische sector op dit moment en misschien ook wel voor de toekomst. We zijn benieuwd of ondernemers zelf ook nog andere kansen en bedreigingen zien op dit moment en in de toekomst.

Kansen

Op dit moment zien de ondernemers de onderstaande kansen:

- Kwaliteitsverbetering
- Meer richten op families
- Meer richten op zakelijke gasten
- Zorgen dat alles in orde is en je doet wat je belooft aan je gasten
- Digitalisering
- De focus niet meer 100 procent op de Efteling leggen
- Krachtenbundeling
- Onderhoud bestaande faciliteiten
- Activiteiten op eigen terrein van verblijfsaccommodaties
- Rust en ruimte, afstand van elkaar zonder hiervoor moeite te hoeven doen
- Contactloos of contactarm verblijf
- Goede communicatie en voorlichting
- Vakantiewoningen op hoog niveau
- In verband met Corona zullen mensen veel meer in Nederland op vakantie gaan in plaats van naar het buitenland.

In de toekomst zien de ondernemers de onderstaande kansen:

- Belevingsconcepten: een totale beleving die alle zintuigen prikkelt
- Gastvrijheid trainingen voor medewerkers. Zij zijn de beste ambassadeurs
- Duurzaamheid. De Efteling heeft de ambitie uitgesproken om duurzaam te verwonderen en klimaatneutraal te zijn in 2030. Met aandacht voor energie, afval, mobiliteit en natuur
- Meer mensen die individueel willen overnachten
- Een gevarieerder aanbod aan evenementen en verblijfsmogelijkheden
- Kleine investeringen
- De Efteling bezoekers en daarnaast de bezoekers van het 'Van Gogh Nationaal Park' als dit meer concreet wordt
- Activiteiten voor alle toeristen zoals een klimpark, zwemplas, speurtochten etc.
- Toename van actieve senioren, veel fietsen en wandelen

Bedreigingen

Op dit moment zien de ondernemers de onderstaande bedreigingen:

- Het coronavirus
- Financiële zorgen als gevolg van het coronavirus en dus veel minder mogelijkheid om te investeren
- Te warme ruimtes zoals bijvoorbeeld een zolder
- Lokale regelgeving
- Dat de consument genoeg te besteden heeft
- Minder bezoekers bij de Efteling
- Niet voldoende bezetting
- Kosten als toeristenbelasting en onroerend zaakbelasting
- Het wegblijven van buitenlandse toeristen
- Bestaansrecht en professionalisering B&B
- Steeds meer beperkingen door Natuurmonumenten
- Te veel concurrentie m.b.t. grotere B&B's en hostels. Meer kijken naar het huidige aanbod en versterking hiervan i.p.v. alle aanvragen toe te staan
- Aantal gasten neemt duidelijk af

In de toekomst zien de ondernemers de onderstaande bedreigingen:

- Concurrentiepositie t.o.v. andere tijdsbesteding
- Natuurorganisaties
- Meer capaciteit in de omgeving
- Gebrek aan investeringsvermogen
- Het ontstaan van te veel overnachtingsmogelijkheden

- Klimaatveranderingen
- Weinig aanbod van activiteiten in de omgeving

Samenwerking

Het organiseren van de toeristische sector is al een tijdje een belangrijk onderwerp in onze gemeente. Met wie willen de ondernemers samenwerken? Hebben ze behoefte aan contact met collega ondernemers en zijn ze al lid van een regionale of lokale groep die hun belangen behartigd.

Landelijk

Op landelijk niveau zijn ondernemers lid van:

- Recron
- Koninklijke Horeca Nederland
- Bed&Breakfast.nl
- Vekabo
- Airbnb
- Landelijk Ondernemers Panel IVN met programma gastheer van het landschap

Regionaal en lokaal

Op regionaal en lokaal niveau zijn ondernemers lid van:

- VVA
- Gastvrij Brabant
- De Langstraat
- Vereniging Bed and Breakfast De Langstraat
- Duinboeren
- GRASS
- Bestuur RBT

Behoeftte aan contact met collega ondernemers

Op de vraag of ondernemers behoefte hebben om periodiek contact te hebben met collega recreatieondernemers gaf 82,61% aan hier af en toe behoefte aan te hebben. De onderwerpen die men zou willen bespreken met elkaar zijn:

- Ervaringen uitwisselen
- Op de hoogte blijven van ontwikkelingen
- Praktische zaken
- Regelgeving en belastingen
- Gezamenlijke lobby
- Het coronavirus
- Samen meer bekendheid voor de regio creëren
- Subsidies

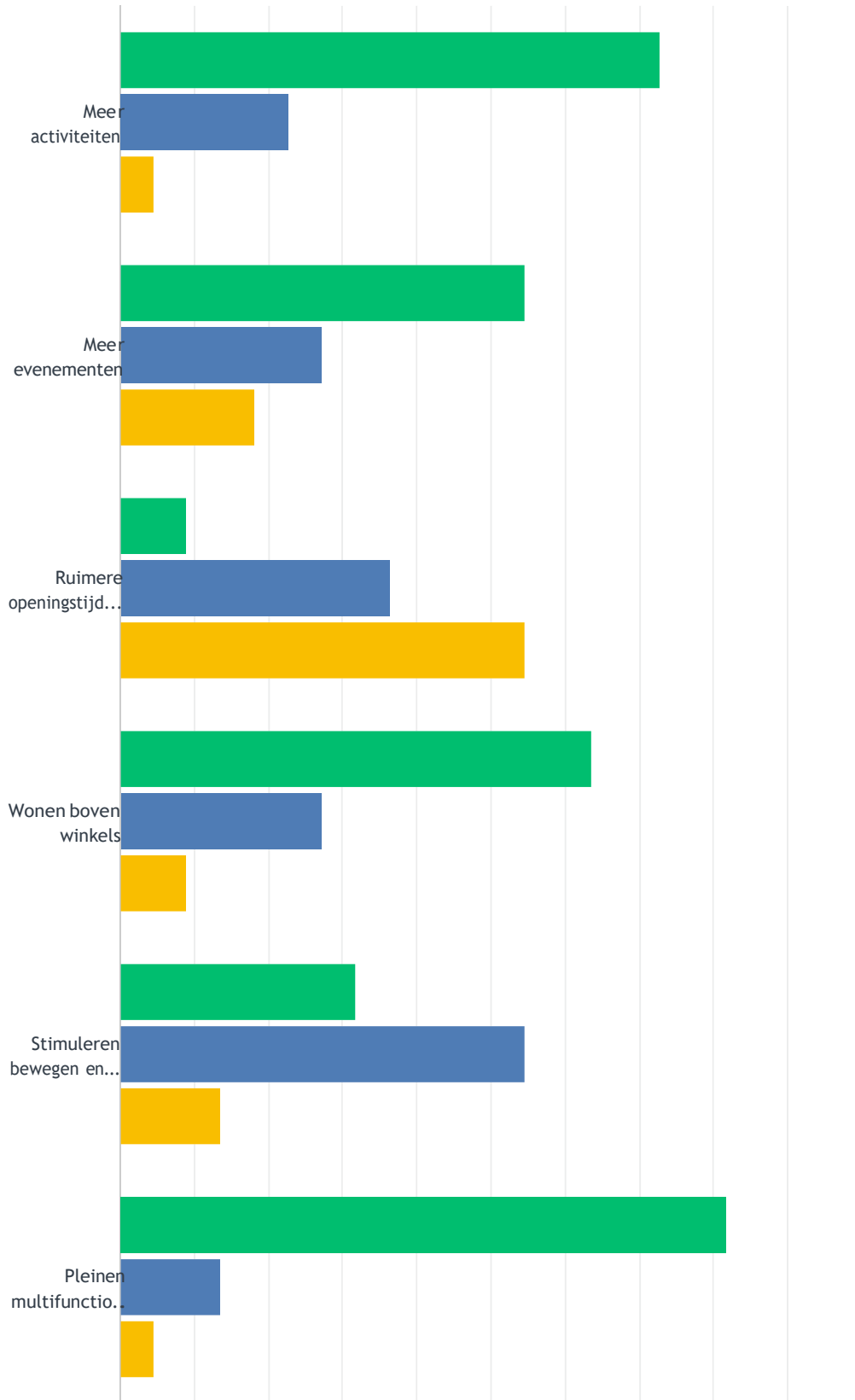
Opmerkingen over de presentaties met trends en ontwikkelingen

- Voor mij heeft 'Langstraat' een verbinding met industrie en vervuiling, niet met toerisme. "Hart van Brabant" vind ik veel beter klinken
- Welke mogelijkheden er zijn om een bestemmingsplan te kunnen wijzigen
- Ik mis de kinderen als doelgroep

Bijlage 6. Resultaten enquête centra en bedrijvenparken

V1 Hoe maken we de centra in de gemeente Loon op Zand levendiger én leefbaarder?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (centra)

Meer variatie
in functies

Concentratie
van...

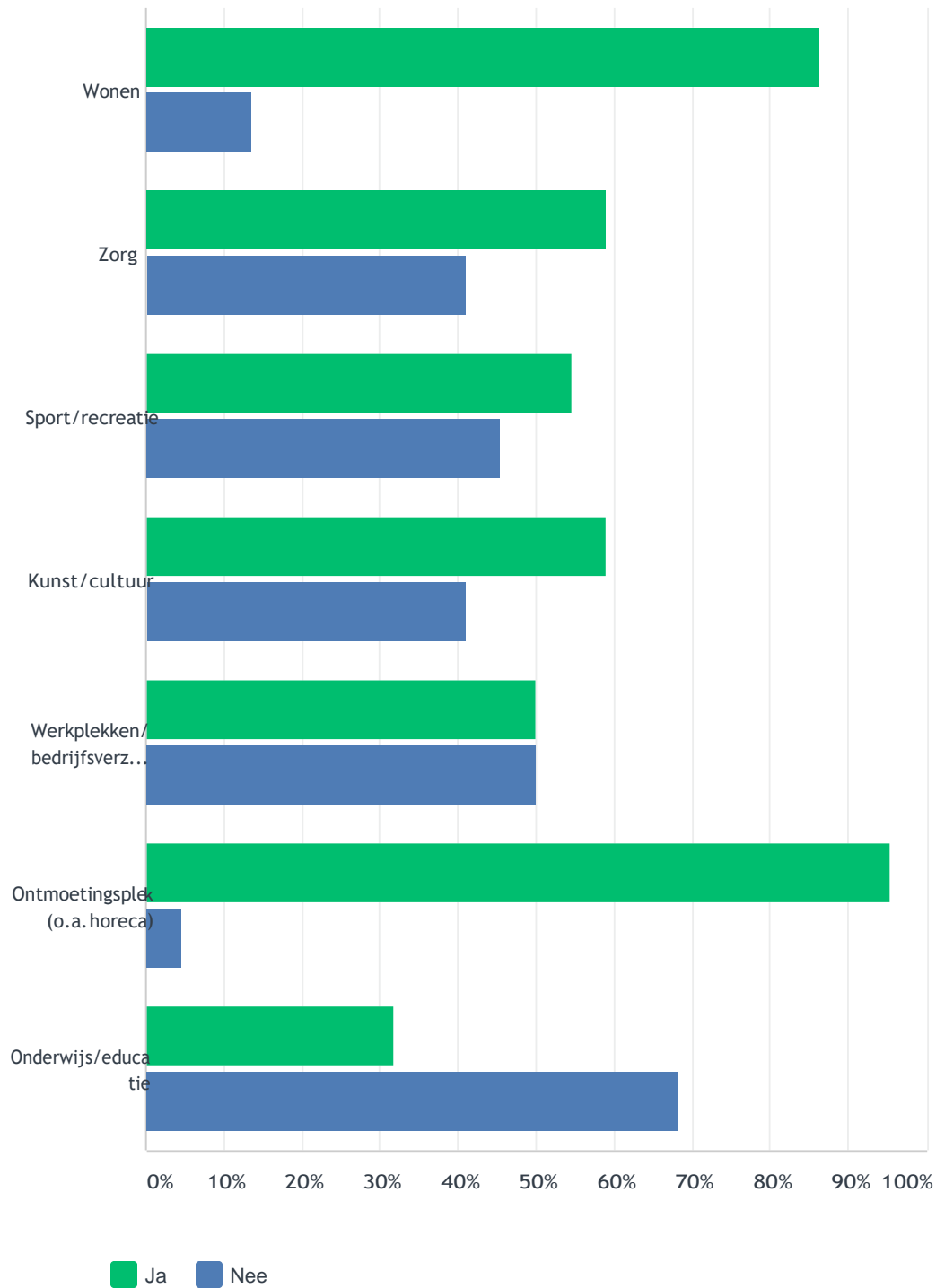
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

■ Mee eens
 ■ Mee eens/Mee oneens
 ■ Mee oneens

	MEE EENS	MEE EENS/MEE ONEENS	MEE ONEENS	TOTAAL
Meer activiteiten	72.73% 16	22.73% 5	4.55% 1	22
Meer evenementen	54.55% 12	27.27% 6	18.18% 4	22
Ruimere openingstijden winkels	9.09% 2	36.36% 8	54.55% 12	22
Wonen boven winkels	63.64% 14	27.27% 6	9.09% 2	22
Stimuleren bewegen en sporten op straat	31.82% 7	54.55% 12	13.64% 3	22
Pleinen multifunctioneel inrichten	81.82% 18	13.64% 3	4.55% 1	22
Meer variatie in functies	63.64% 14	22.73% 5	13.64% 3	22
Concentratie van voorzieningen	50.00% 11	36.36% 8	13.64% 3	22

V2 Welke functies zou u willen dat er in de centra in de Gemeente Loon op Zand worden geboden?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

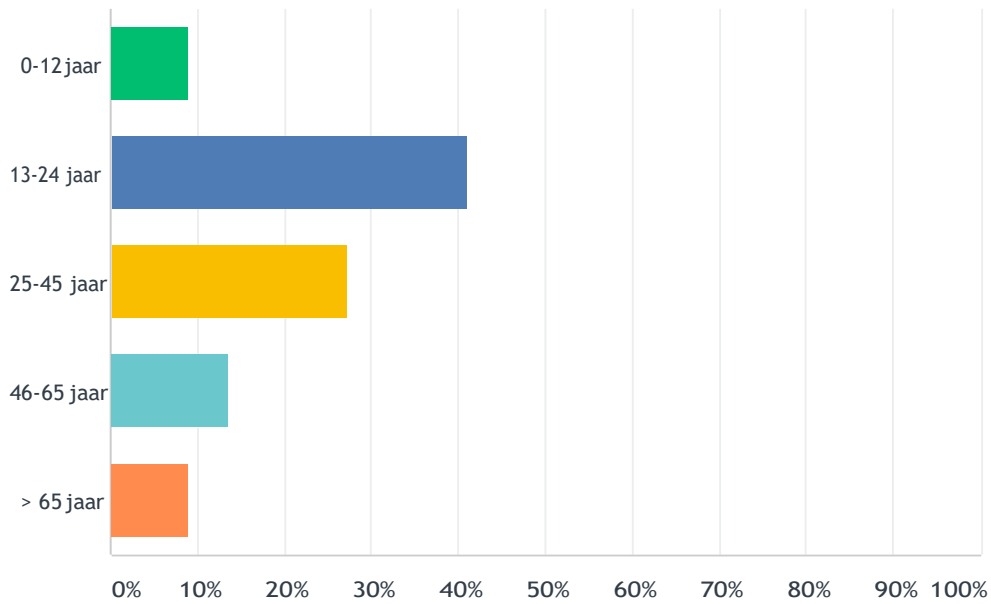

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (centra)

	JA	NEE	TOTAAL
Wonen	86.36% 19	13.64% 3	22
Zorg	59.09% 13	40.91% 9	22
Sport/recreatie	54.55% 12	45.45% 10	22
Kunst/cultuur	59.09% 13	40.91% 9	22
Werkplekken/ bedrijfsverzamelgebouw	50.00% 11	50.00% 11	22
Ontmoetingsplek (o.a. horeca)	95.45% 21	4.55% 1	22
Onderwijs/educatie	31.82% 7	68.18% 15	22

V3 Voor welke leeftijdsgroep is er in de centra momenteel nog te weinig aandacht?

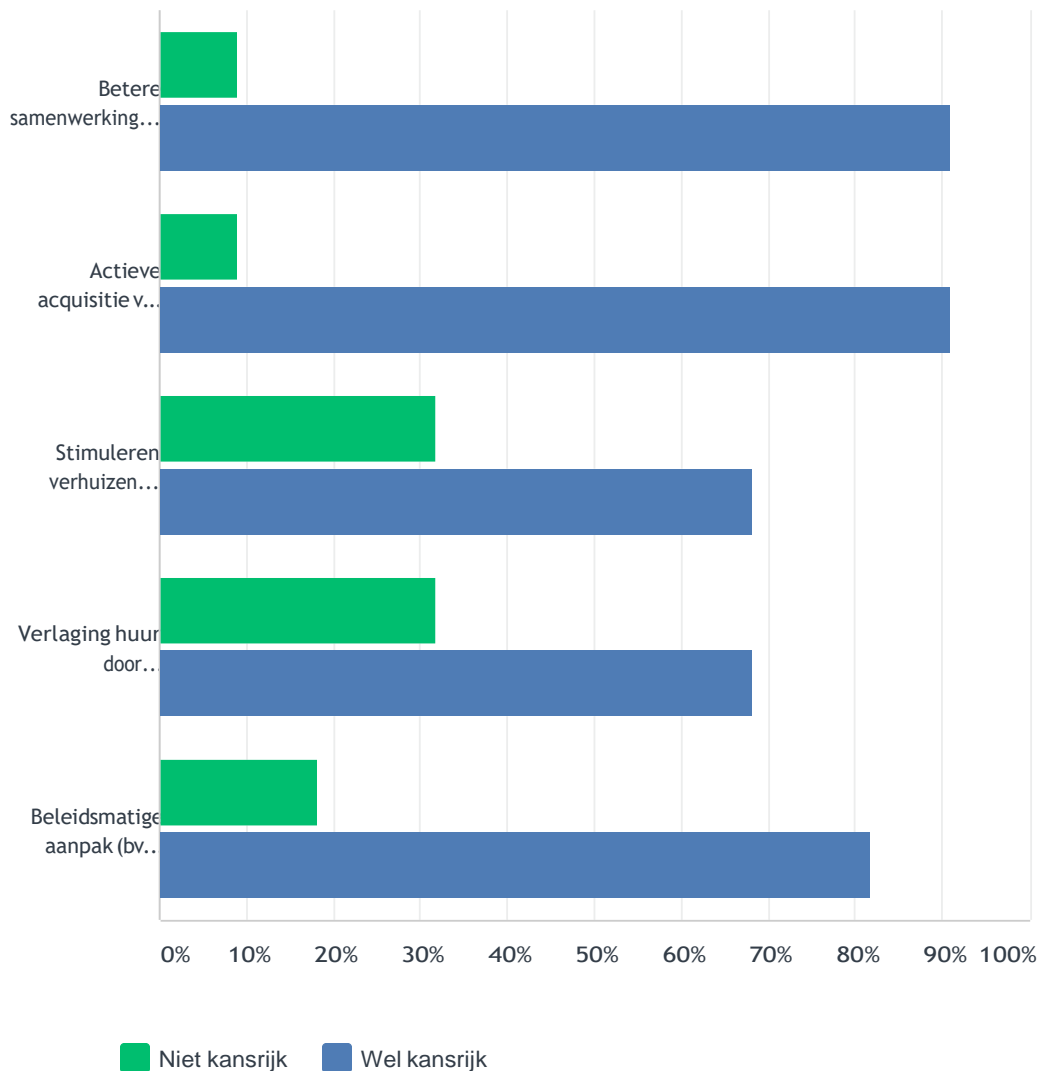
Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
0-12 jaar	9.09% 2
13-24 jaar	40.91% 9
25-45 jaar	27.27% 6
46-65 jaar	13.64% 3
> 65 jaar	9.09% 2
TOTAAL	22

V4 Hoe kansrijk acht u onderstaande maatregelen tegen leegstand?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

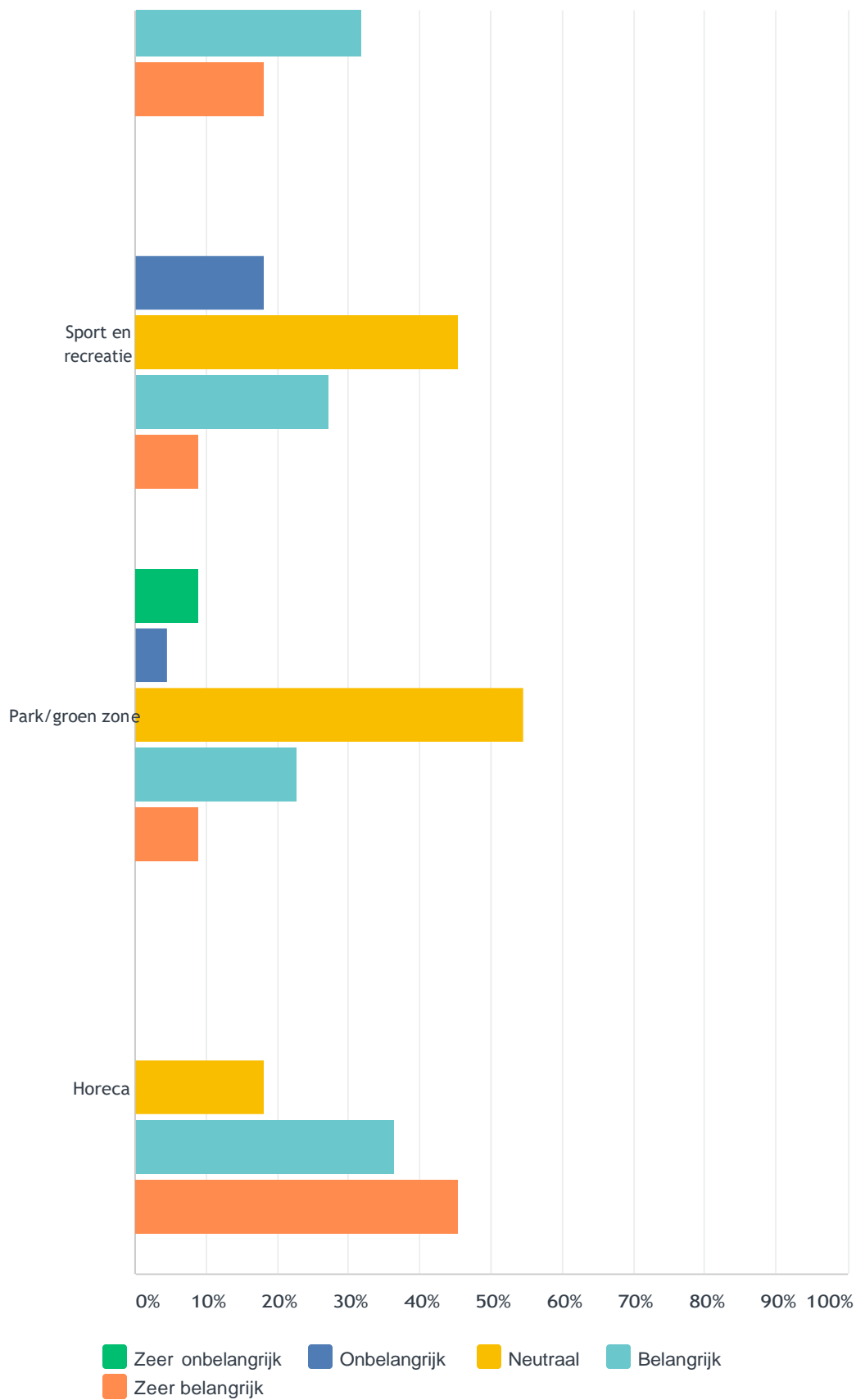
	NIET KANSRIJK	WEL KANSRIJK	TOTAAL
Betere samenwerking tussen ondernemers/vastgoed/gemeente	9.09% 2	90.91% 20	22
Actieve acquisitie van (startende) ondernemers	9.09% 2	90.91% 20	22
Stimuleren verhuizen ondernemers naar het centrum	31.82% 7	68.18% 15	22
Verlaging huur door pandeigenaren	31.82% 7	68.18% 15	22
Beleidsmatige aanpak (bv wijziging bestemming van panden)	18.18% 4	81.82% 18	22

V5 Welke functies vindt u belangrijk voor het Anton Pieckplein in Kaatsheuvel?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (centra)

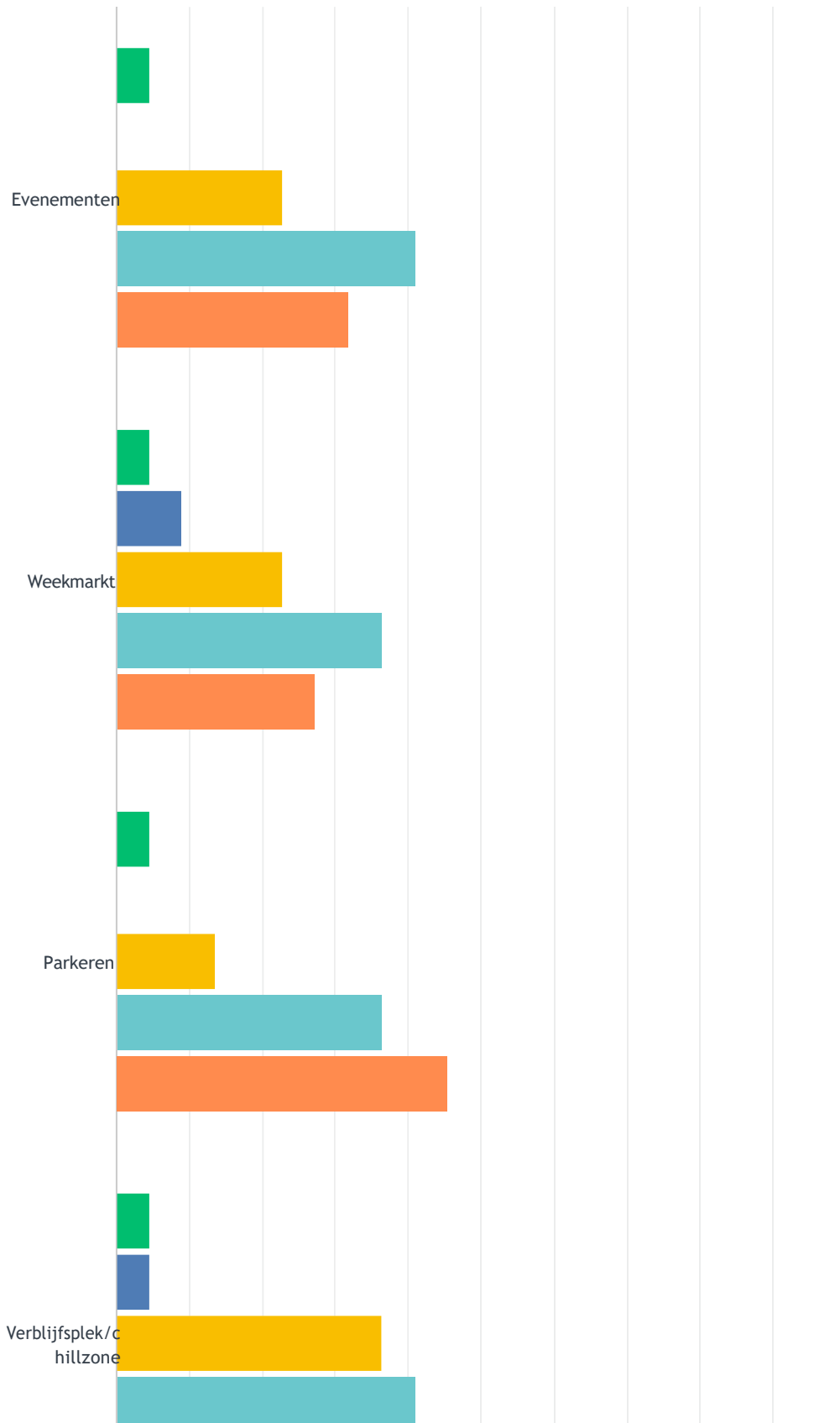

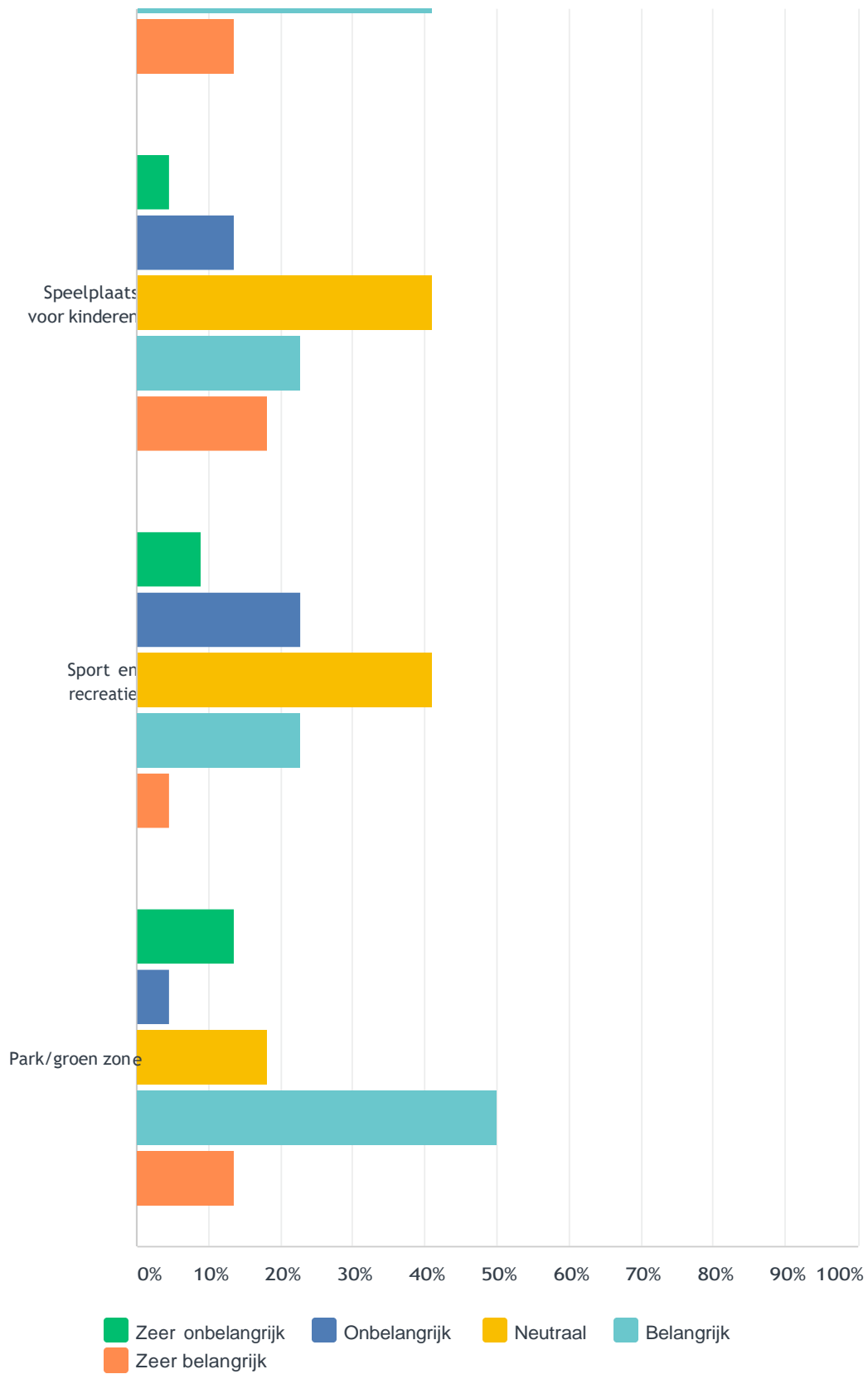
Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (centra)

	ZEER ONBELANGRIJK	ONBELANGRIJK	NEUTRAAL	BELANGRIJK	ZEER BELANGRIJK	TOTAAL
Evenementen	4.55% 1	0.00% 0	22.73% 5	36.36% 8	36.36% 8	22
Weekmarkt	4.55% 1	4.55% 1	18.18% 4	45.45% 10	27.27% 6	22
Verblijfsplek/chillzone	4.55% 1	0.00% 0	45.45% 10	22.73% 5	27.27% 6	22
Speelplaats voor kinderen	4.55% 1	4.55% 1	40.91% 9	31.82% 7	18.18% 4	22
Sport en recreatie	0.00% 0	18.18% 4	45.45% 10	27.27% 6	9.09% 2	22
Park/groen zone	9.09% 2	4.55% 1	54.55% 12	22.73% 5	9.09% 2	22
Horeca	0.00% 0	0.00% 0	18.18% 4	36.36% 8	45.45% 10	22

V6 Welke functies vindt u belangrijk voor het centrum van Loon op Zand?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

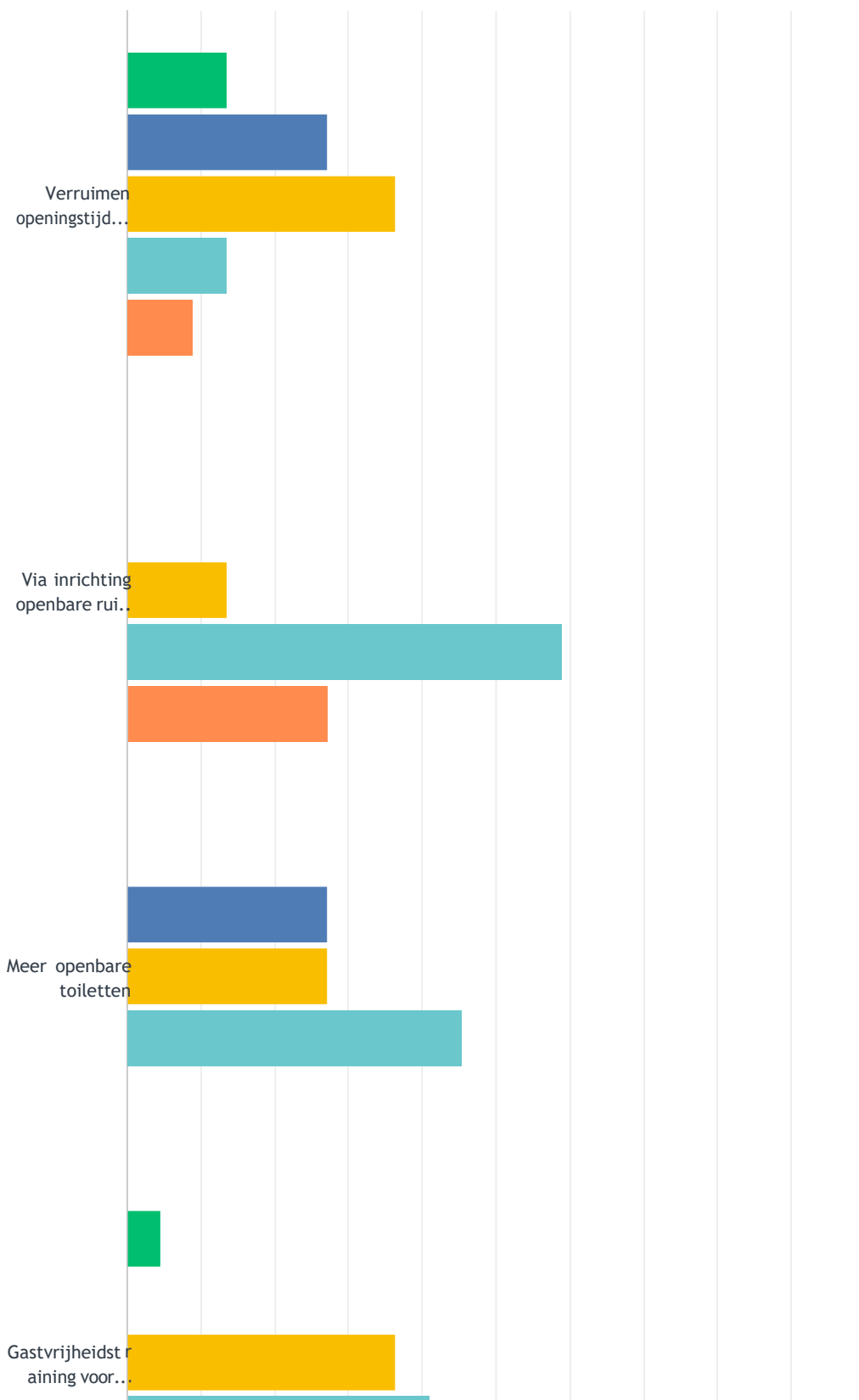

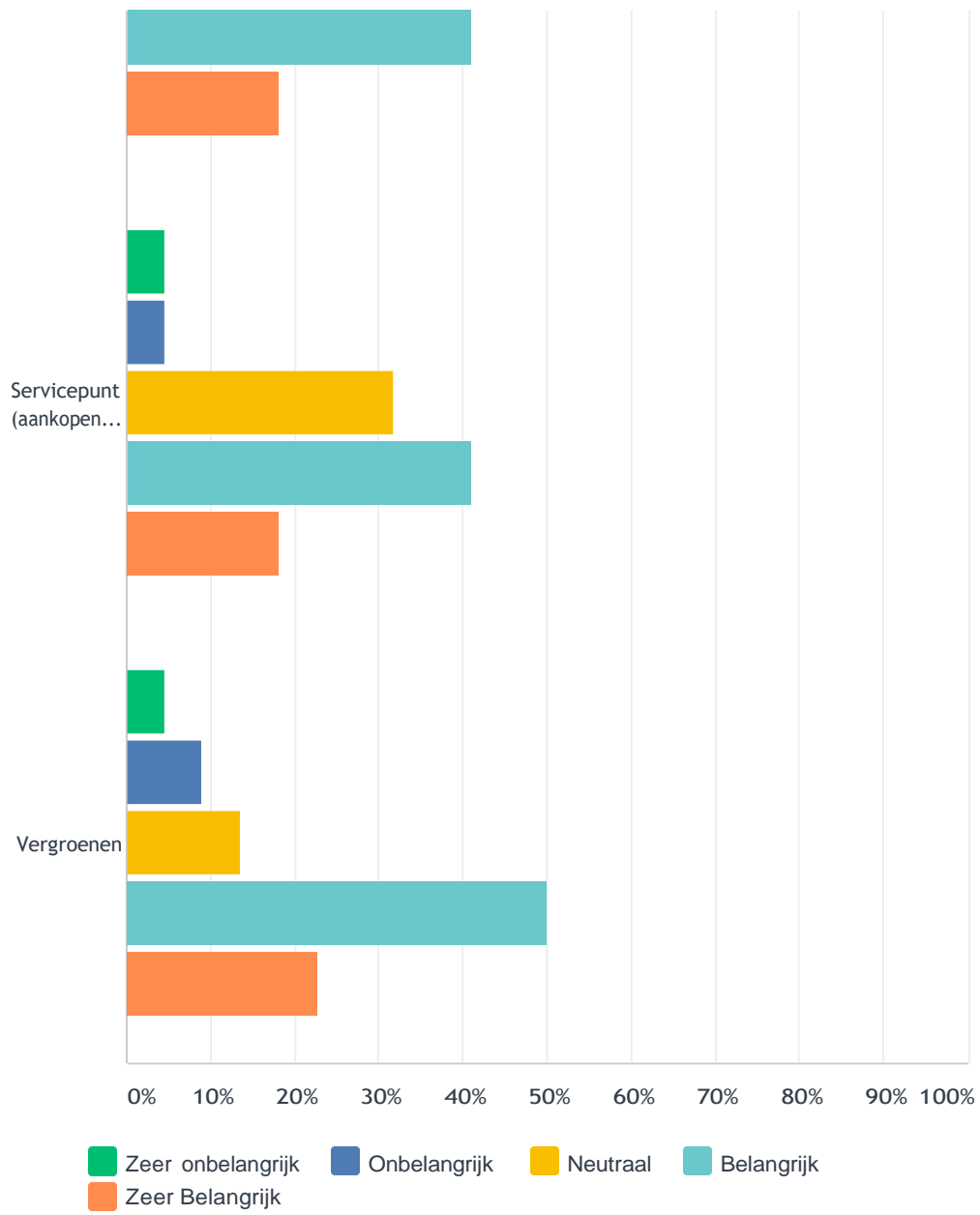

	ZEER ONBELANGRIJK	ONBELANGRIJK	NEUTRAAL	BELANGRIJK	ZEER BELANGRIJK	TOTAAL
Evenementen	4.55% 1	0.00% 0	22.73% 5	40.91% 9	31.82% 7	22
Weekmarkt	4.55% 1	9.09% 2	22.73% 5	36.36% 8	27.27% 6	22
Parkeren	4.55% 1	0.00% 0	13.64% 3	36.36% 8	45.45% 10	22
Verblijfsplek/chillzone	4.55% 1	4.55% 1	36.36% 8	40.91% 9	13.64% 3	22
Speelplaats voor kinderen	4.55% 1	13.64% 3	40.91% 9	22.73% 5	18.18% 4	22
Sport en recreatie	9.09% 2	22.73% 5	40.91% 9	22.73% 5	4.55% 1	22
Park/groen zone	13.64% 3	4.55% 1	18.18% 4	50.00% 11	13.64% 3	22

V7 Hoe kunnen de centra van de gemeente Loon op Zand nog gastrijker worden?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

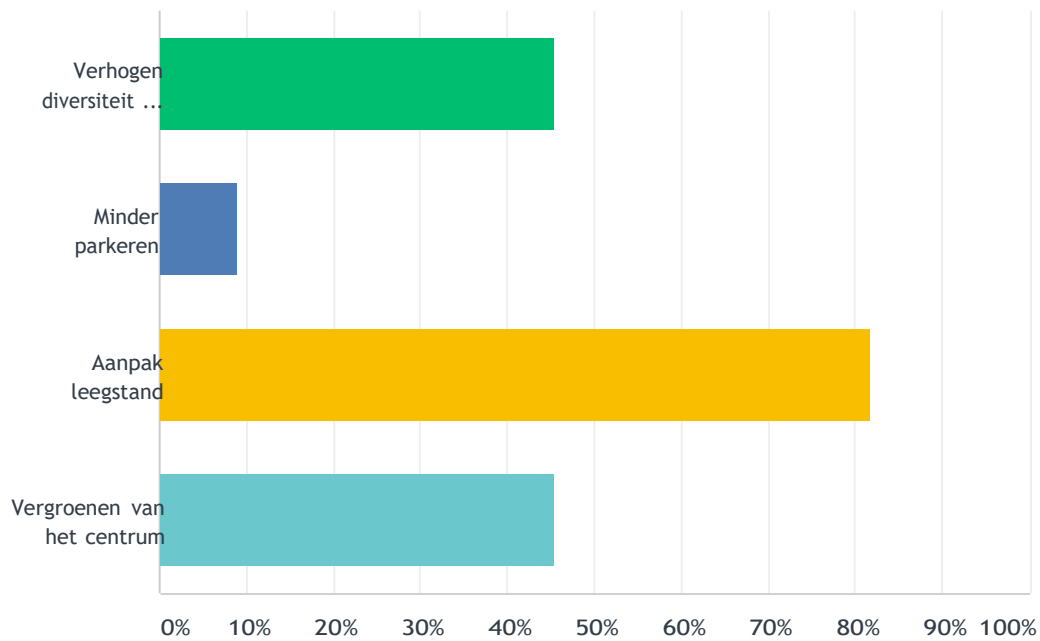

	ZEER ONBELANGRIJK	ONBELANGRIJK	NEUTRAAL	BELANGRIJK	ZEER BELANGRIJK	TOTAAL
Verruimen openingstijden winkels	13.64% 3	27.27% 6	36.36% 8	13.64% 3	9.09% 2	22
Via inrichting openbare ruimte (bewegwijzering, uitstraling, toegankelijkheid rolstoelen etc.)	0.00% 0	0.00% 0	13.64% 3	59.09% 13	27.27% 6	22
Meer openbare toiletten	0.00% 0	27.27% 6	27.27% 6	45.45% 10	0.00% 0	22
Gastvrijheidstraining voor personeel in winkels, horeca etc.	4.55% 1	0.00% 0	36.36% 8	40.91% 9	18.18% 4	22
Servicepunt (aankopen bewaren/ pick-up point etc.)	4.55% 1	4.55% 1	31.82% 7	40.91% 9	18.18% 4	22
Vergroenen	4.55% 1	9.09% 2	13.64% 3	50.00% 11	22.73% 5	22

V8 Waar moet volgens u prioriteit aan gegeven worden in de economische visie? (maximaal drie antwoorden mogelijk)

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
Verhogen diversiteit aan functies	45.45% 10
Minder parkeren	9.09% 2
Aanpak leegstand	81.82% 18
Vergroenen van het centrum	45.45% 10
Totaal aantal respondenten: 22	

V9 Op welke manier kunnen ondernemers een bijdrage leveren aan toekomstbestendige centra?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

#	REACTIES	DATE
1	Daar weet ik helaas geen antwoord op...	8/10/2020 5:20 PM
2	Uniformiteit en gezamenlijk naar buiten treden	8/10/2020 4:11 PM
3	Samenwerking in organisatie activiteiten en communicatie naar markt.	8/10/2020 1:56 PM
4	Winkeltijden beter op elkaar afstemmen	8/10/2020 9:54 AM
5	/	8/10/2020 9:39 AM
6	Samenwerking bij organisatie van acties, bij elkaar afnemen van producten en diensten.	8/1/2020 3:32 PM
7	Winkels en producten meer speciaal en op kwaliteit niveau brengen. Online en offline beter inzetten voor winkels	7/27/2020 10:47 AM
8	open staan voor vernieuwing, veranderingen	7/27/2020 5:31 AM
9	Meer onderlinge samenwerkingen aangaan. Stel elkaar de vraag wat komen we in Kaatsheuvel qua aanbod te kort en ga actief (nieuwe en jonge) ondernemers "binnen-halen_ zoeken naar diversiteit aan aanbod voor consumenten. Parkeren gratis laten blijven.	7/25/2020 3:35 PM
10	Samenwerking met elkaar. Gastvrijheid verhogen	7/24/2020 10:50 AM
11	Ik denk door meer samen te werken onderling, gezamenlijke acties naar de klanten toe, meer een eenheid als centrum Kaatsheuvel.	7/23/2020 12:06 PM
12	Gezamenlijk inspelen op Kaatsheuvel als toeristisch dorp zoals Zeeuwse dorpen	7/23/2020 11:13 AM
13	m een eenheid te vormen ... zelfde opening-sluitingstijden	7/23/2020 9:32 AM
14	-	7/23/2020 9:29 AM
15	diversiteit van winkels in het centrum, geen dienstverleners	7/22/2020 7:15 PM
16	1	7/22/2020 2:04 PM
17	Investeren in hun eigen uitstraling	7/22/2020 1:30 PM
18	door activiteiten te organiseren en een uniforme uitstraling realiseren	7/22/2020 1:19 PM
19	samenwerken en gezamenlijk acties bedenken. Als 1 naar buiten treden. andere supermarkt die wel meer publiek trekt	7/21/2020 9:07 AM
20	SAMEN LOONT PAS terug naar 300,- per jaar.	7/20/2020 12:42 PM
21	Door inventief te zijn en uitstraling te geven aan hun passie om iets te willen vekopen.	7/20/2020 10:20 AM
22	Samenwerking tussen ondernemers. En samenwerking met overheden	7/20/2020 9:51 AM

V10 Op welke manier kunnen vastgoedeigenaren een bijdrage leveren aan toekomstbestendige centra?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

#	REACTIES	DATE
1	Huur verlagen zou erg fijn zijn!	8/10/2020 5:20 PM
2	Bijdragen aan exterieur-verbetering, aanpassen van huurprijzen	8/10/2020 4:11 PM
3	Samenwerking in presentatie aanbod, ingroei huur voor startende ondernemers.	8/10/2020 1:56 PM
4	Zorgen voor geen leegstand	8/10/2020 9:54 AM
5	/	8/10/2020 9:39 AM
6	Huren verlagen, niet alleen voor startende ondernemers, maar in het geheel. Onderhoud en uitstraling panden	8/1/2020 3:32 PM
7	Kans bieden voor startende ondernemers om een winkel te beginnen en financiële bijdrage leveren aan reclamegelden	7/27/2020 10:47 AM
8	lagere huur, bijvoorbeeld percentage van omzet. openstaan voor andere invulling van leegstand	7/27/2020 5:31 AM
9	Aanpassen van huursommen evt. deels afhankelijk van omzet. Ga in gesprek met je huurder. Combinatie winkelen wonen.	7/25/2020 3:35 PM
10	Acceptabele huurprijs	7/24/2020 10:50 AM
11	Misschien huren verlagen?, meedenken met de huurders	7/23/2020 12:06 PM
12	onderhouden panden	7/23/2020 11:13 AM
13	De huren acceptabel maken zodat de onderneming ook nog winst kan maken....	7/23/2020 9:32 AM
14	Huur verlagen	7/23/2020 9:29 AM
15	fatsoenlijke uitstraling van de panden	7/22/2020 7:15 PM
16	1	7/22/2020 2:04 PM
17	Hun panden beter onderhouden en huur verlagen	7/22/2020 1:30 PM
18	een actie voeren door jonge ondernemers aan te trekken	7/22/2020 1:19 PM
19	stimuleren van andere supermarkt die meer publiek trekt. panden tip top in orde houden.	7/21/2020 9:07 AM
20	Prijzen verlagen	7/20/2020 12:42 PM
21	Meedenken in de aanvangshuur bij een startende ondernemer en het pand netjes bijhouden zodat er sfeer gekweekt kan worden in de uitstraling	7/20/2020 10:20 AM
22	Verlagen huur	7/20/2020 9:51 AM

V11 Op welke manier kan de gemeente een bijdrage leveren aan toekomstbestendige centra?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

#	REACTIES	DATE
1	Reclame belasting verlagen, ik betaal bijna 600.00 euro, voor mijn 75 vierkante meter winkeltje, hakt er behoorlijk in. 2 jaar terug was dat nog 300.00 euro, intussen 1 reclame bord weggehaald, net als de 2 primeravlaggen, maar wel dubbele betalen... Bezwaar gemaakt, maar helaas niet geholpen..	8/10/2020 5:20 PM
2	Verbeteren van verkeerscirculatie en bewegwijzering - groene gemeente - fietsgemeente -	8/10/2020 4:11 PM
3	Participeren in de samenwerking en communicatie naar ondernemingen en consument. Financieel bijdragen aan de Centrummanagement organisaties.	8/10/2020 1:56 PM
4	?	8/10/2020 9:54 AM
5	/	8/10/2020 9:39 AM
6	Overleg met vastgoedeigenaren over huurverlaging, onderhoud omgeving, verlenen van vergunningen, reclamebelasting verlagen	8/1/2020 3:32 PM
7	Hun processen en werkwijze anders inrichten waardoor service verhoogt gaat worden. Ipv proces gericht meer naar dienstverlenend werken. vanuit de oog van de gast kijken.	7/27/2020 10:47 AM
8	andere invulling leegstand, voor loon op zand parkeren centrum is al jaren probleem, los dit eens op!	7/27/2020 5:31 AM
9	Openbare (schone) toiletten, zitbanken afgewisseld met meer groen. De gemeente kan verhuurders aanspreken op hun huurbeleid. Schoon houden van openbare straten en huurders en winkeleigenaren aanspreken op onderhoud van hun stoep, plein, gangpaden etc.	7/25/2020 3:35 PM
10	Samenwerken met middenstand	7/24/2020 10:50 AM
11	Door zich misschien iets flexibeler op te stellen naar de winkeliers en mee denken met activiteiten	7/23/2020 12:06 PM
12	Gratis parkeren behouden, zeer duidelijke bewegwijzering naar het centrum vanuit de efteling, hotels en parken, groen aanbrengen, beperken van alle reclame uitingen op panden net als de gemeente Tilburg heeft gedaan in de Heuvelstraat en Amsterdam op het Rokin.	7/23/2020 11:13 AM
13	Gratis parkeren behouden.	7/23/2020 9:32 AM
14	- verruimen openingstijden toestaan	7/23/2020 9:29 AM
15	duidelijk plan mbt de bestemmingsplannen, niet allemaal dienstverleners plaatsen in de panden, dan zit je daar over 10 jaar nog steeds mee te kijken. VOLDOENDE parkeren, zeker niet op bezuinigen, NIET autovrij	7/22/2020 7:15 PM
16	1	7/22/2020 2:04 PM
17	Door geregeld met ondernemers/pandeigenaren e.d. aan tafel te zitten	7/22/2020 1:30 PM
18	Zorgen voor een unieke uitstraling van het centrum en het schoon houden.	7/22/2020 1:19 PM
19	betere bewegwijzering en om mensen naar centrum te sturen.	7/21/2020 9:07 AM
20	Subsidie	7/20/2020 12:42 PM
21	Activiteiten stimuleren, minder streng in voorschriften omtrent deze activiteiten, onderhoud groenvoorzieningen . Voldoende parkeergelegenheid.	7/20/2020 10:20 AM
22	Verruiming mogelijkheden voor ondernemers, voor creativiteit. Sneller schakelen gemeente en ondernemers	7/20/2020 9:51 AM

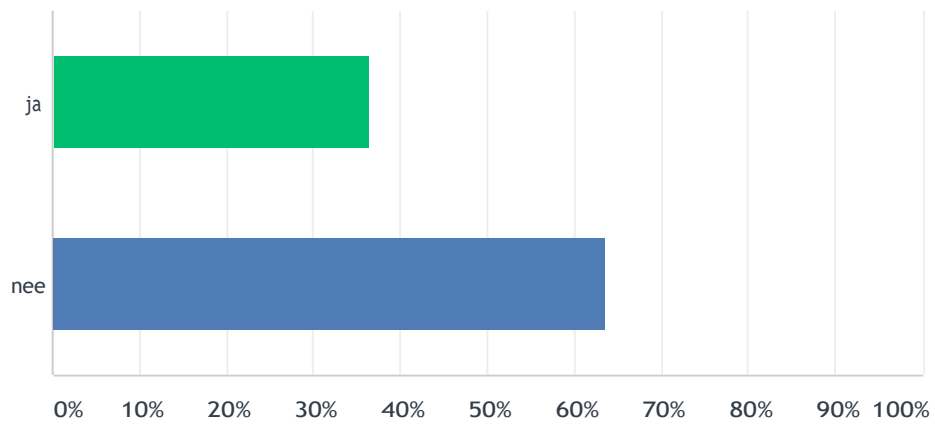
V12 Wie of wat kan mogelijk ook nog een belangrijke bijdrage leveren aan toekomstbestendige centra?

Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

#	REACTIES	DATE
1	Koop lokaal blijven uitdragen.	8/10/2020 5:20 PM
2	Inwoners	8/10/2020 4:11 PM
3	Ook ondernemersfonds vormen vanuit vastgoedeigenaren. Via BIZ.	8/10/2020 1:56 PM
4	?	8/10/2020 9:54 AM
5	/	8/10/2020 9:39 AM
6	De inwoners zelf door actief gebruik en meedenken activiteiten	8/1/2020 3:32 PM
7	Inwoners van de gemeente die ambassadeurs kunnen worden om de trotsheid van parels die we hebben te verkondigen, ~Efteling, Duinen	7/27/2020 10:47 AM
8	geen idee volgens mijn zijn er al veel dingen geprobeerd maar heeft dit tot weinig acties geleid.	7/27/2020 5:31 AM
9	Bekijk in andere dorpen hoe het daar ga en leer van hun ervaringen.	7/25/2020 3:35 PM
10	?	7/24/2020 10:50 AM
11	De winkeliers en de Gemeente	7/23/2020 12:06 PM
12	Het toevoegen van appartementen op het terrein van de oude emte	7/23/2020 11:13 AM
13	-	7/23/2020 9:32 AM
14	-	7/23/2020 9:29 AM
15	ondernemers met een visie/toekomstplan, niet de "geleerde" die hun zakken vullen	7/22/2020 7:15 PM
16	1	7/22/2020 2:04 PM
17	.	7/22/2020 1:30 PM
18	Een subsidie verlenen voor goede ideeën die ervoor zorgen dat de consument naar het centrum wordt getrokken.	7/22/2020 1:19 PM
19	Iets unieks creëren op het centrum. Out de box denken. alle winkels een andere kleur geven. (vrolijk plein)	7/21/2020 9:07 AM
20	SAMEN LOONT PAS terug naar 300,- per jaar	7/20/2020 12:42 PM
21	Een onafhankelijk persoon die de pijnpunten aanvoelt en met visie gesprekken aangaat met de ondernemers en verder daarna in gesprek met het bestuur van de Gemeente, maar dan wel apart voor elke kern. Dit is essentieel en dat mis ik overigens ook in het onderzoek!!!	7/20/2020 10:20 AM
22	Een positief beeld creëren voor de toekomst	7/20/2020 9:51 AM

V13 Heeft u behoefte om nog verder te praten met de gemeente over dit onderwerp?

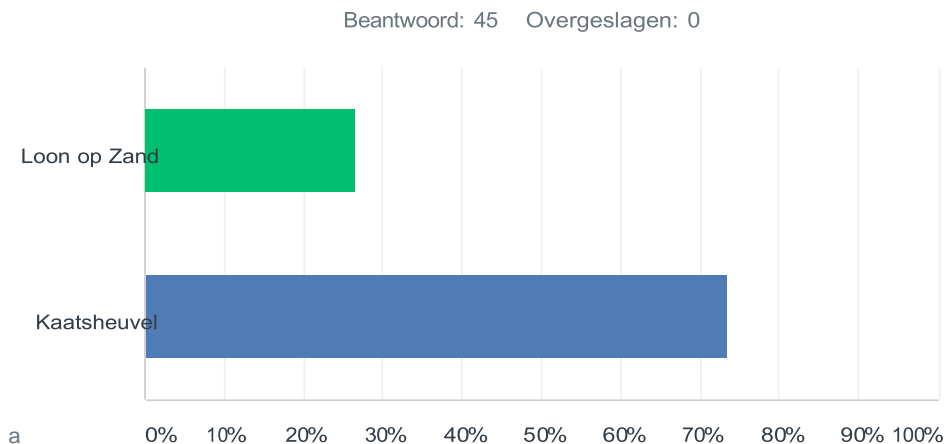
Beantwoord: 22 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
ja	36.36%	8
nee	63.64%	14

Let op! De vragen 1 t/m 17 gaan over het bedrijventerrein in Loon op Zand. Vanaf vraag 21 hebben de vragen betrekking op het bedrijventerrein in Kaatsheuvel.

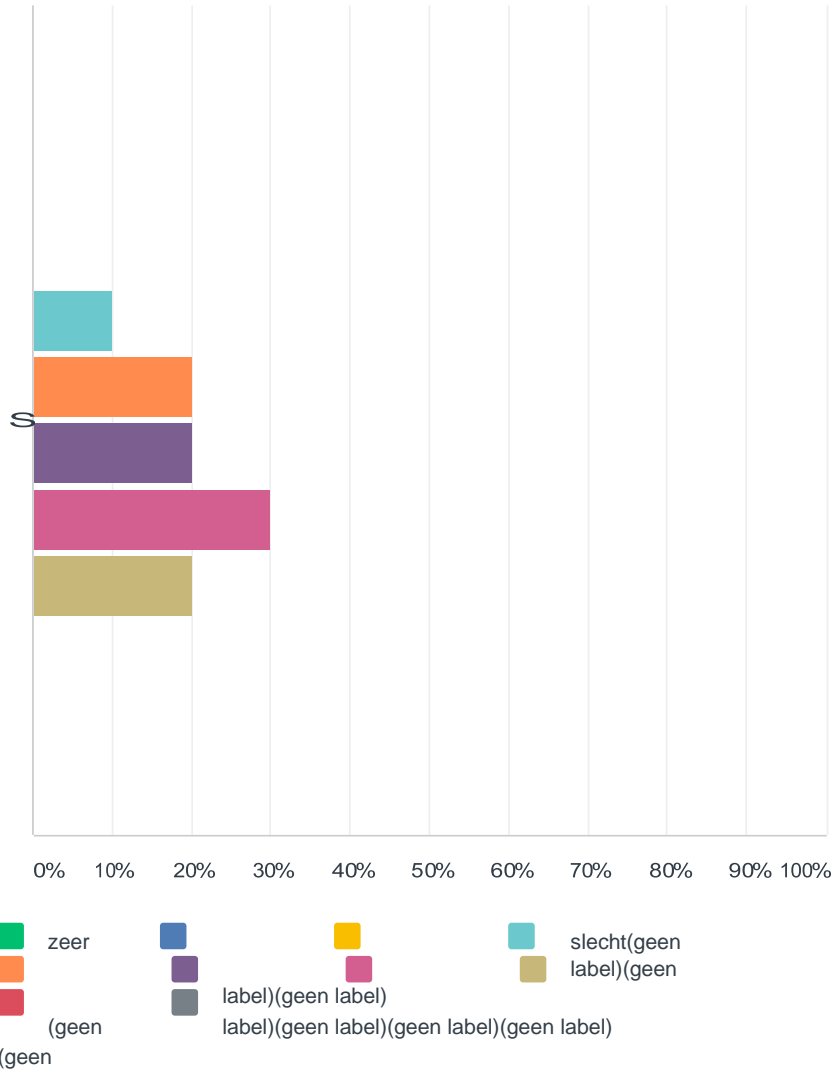
V1 Bent u een ondernemer op het bedrijventerrein in Loon op Zand of in Kaatsheuvel?

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
Loon op Zand	26.67% 12
Kaatsheuvel	73.33% 33
TOTAAL	45

V2 Hoe beoordeelt u het ondernemersklimaat in de gemeente Loon op Zand?

Beantwoord: 10 Overgeslagen: 35

label)zeer goed

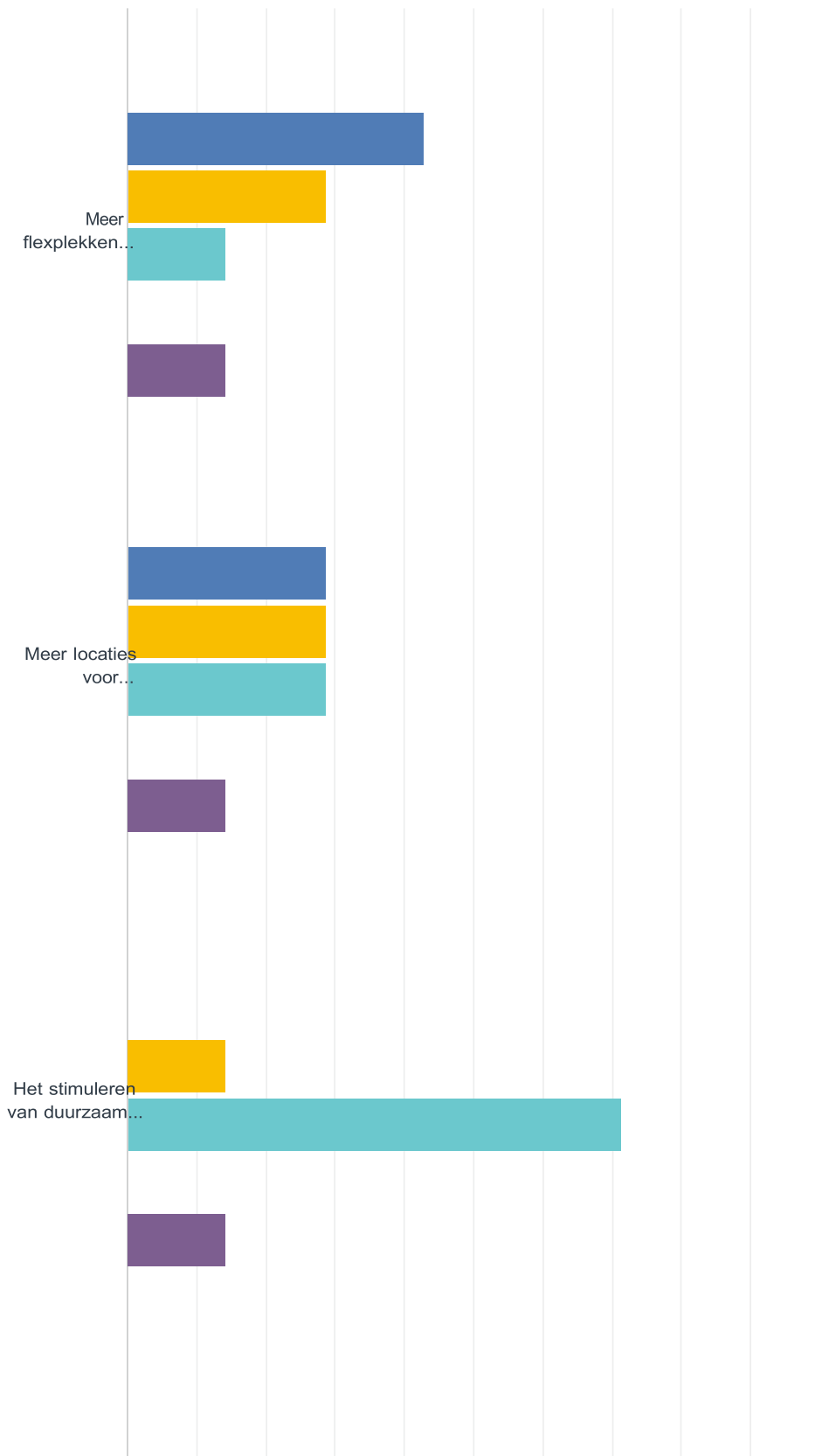
	ZEER SLECHT	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	ZEER GOED	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELD
S	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	10.00% 1	20.00% 2	20.00% 2	30.00% 3	20.00% 2	0.00% 0	0.00% 0	10	

6

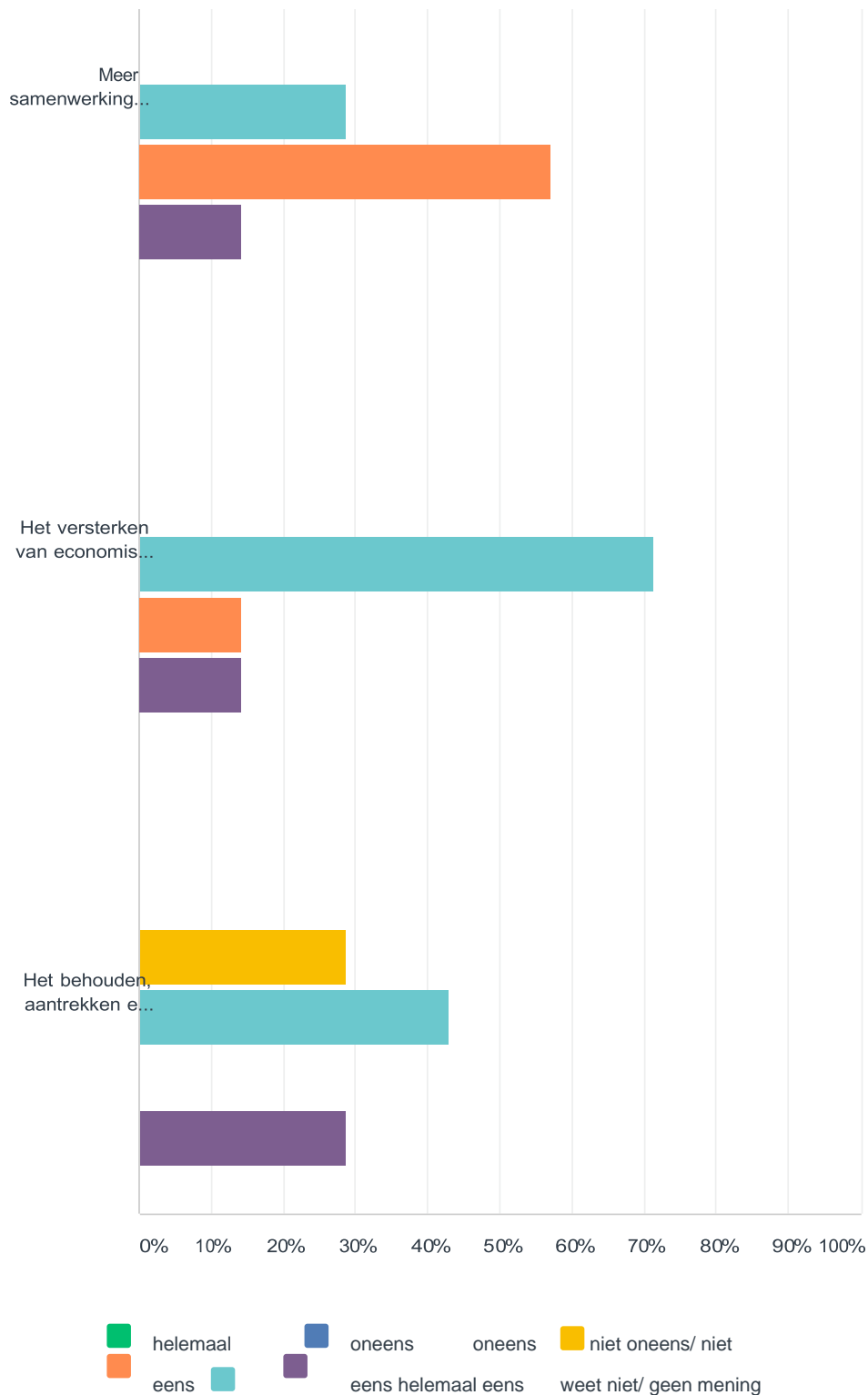
V3 Voor een goed ondernemersklimaat moet de gemeente Loon op Zand inzetten op:

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 7 Overgeslagen: 38

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

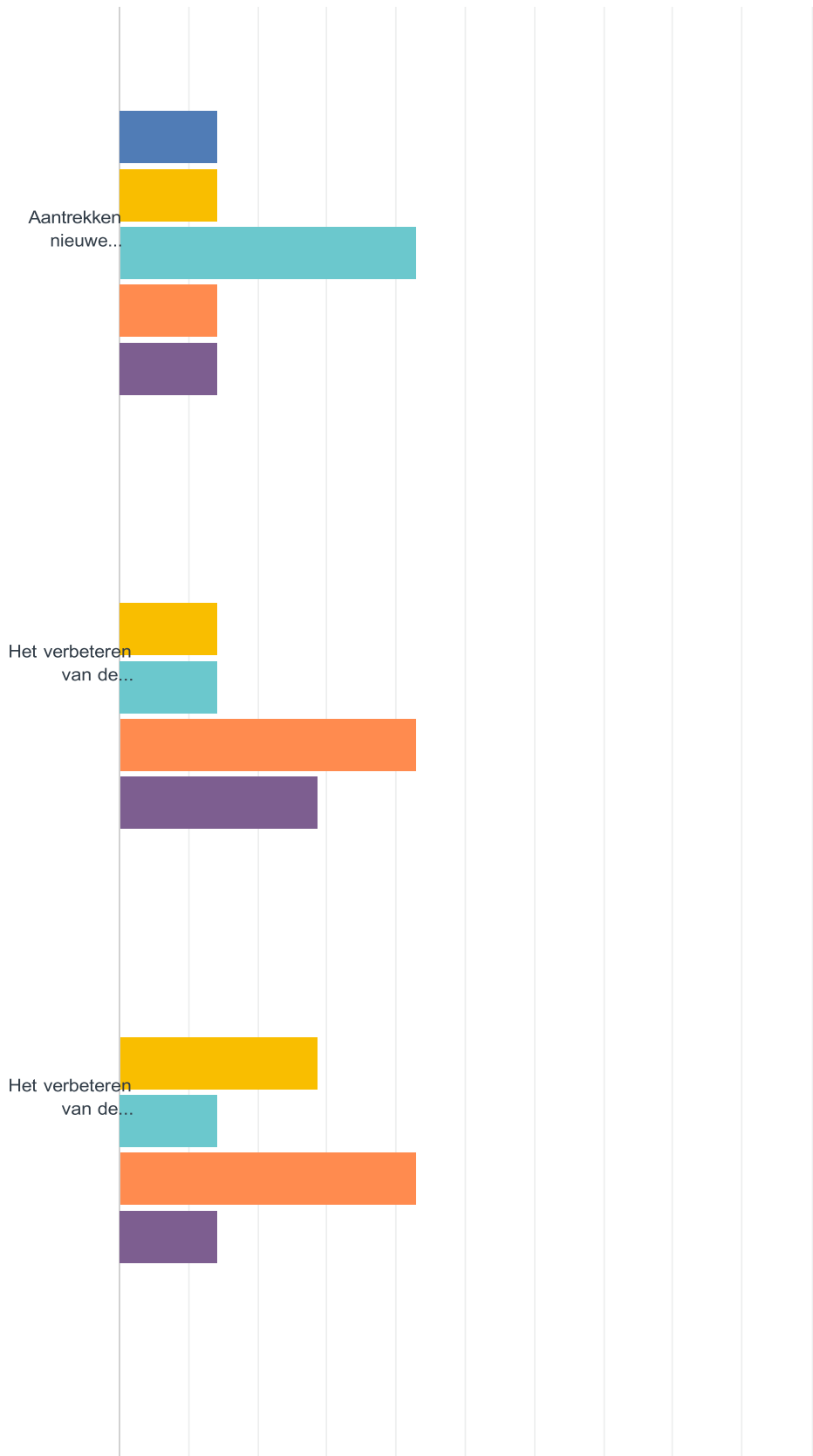
	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
--	-----------------	--------	------------------------	------	---------------	------------------------	--------

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

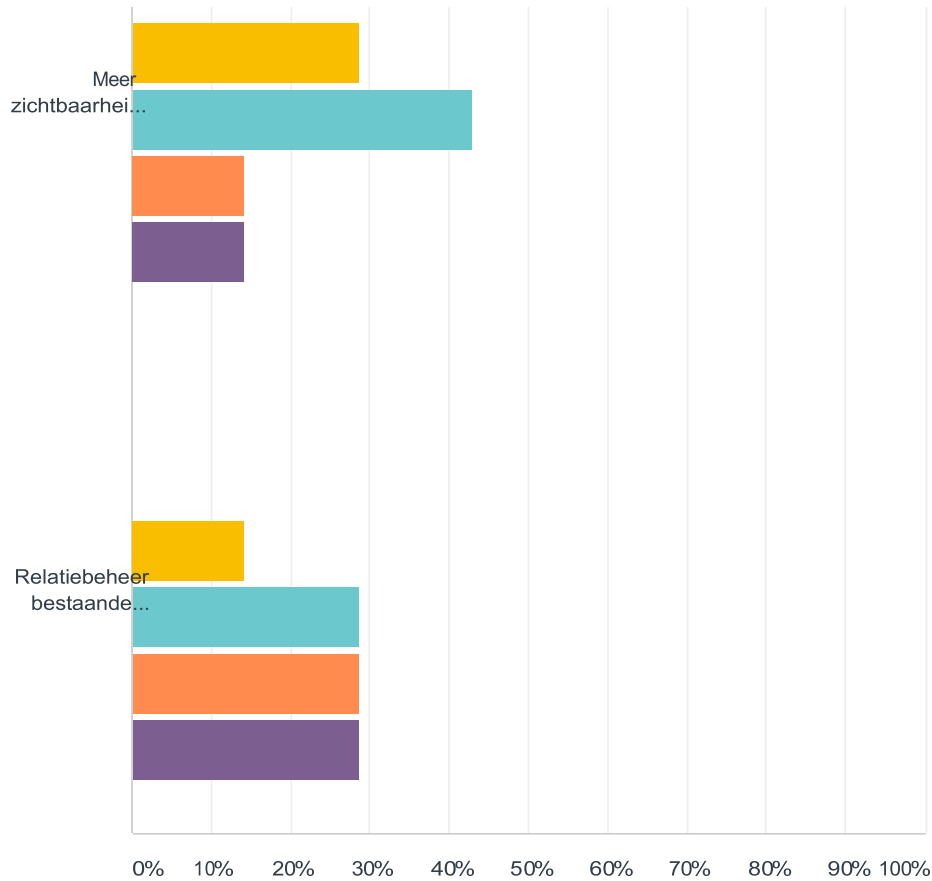
Meer flexplekken voor zzp'ers	0.00% 0	42.86% 3	28.57% 2	14.29% 1	0.00% 0	14.29% 1	7
Meer locaties voor bedrijfshuisvesting	0.00% 0	28.57% 2	28.57% 2	28.57% 2	0.00% 0	14.29% 1	7
Het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemen	0.00% 0	0.00% 0	14.29% 1	71.43% 5	0.00% 0	14.29% 1	7
Meer samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	28.57% 2	57.14% 4	14.29% 1	7
Het versterken van economische clusters	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	71.43% 5	14.29% 1	14.29% 1	7
Het behouden, aantrekken en ontwikkelen van talent	0.00% 0	0.00% 0	28.57% 2	42.86% 3	0.00% 0	28.57% 2	7

V4 Voor een goed ondernemersklimaat moet de gemeente Loon op Zand inzetten op:

Beantwoord: 7 Overgeslagen: 38

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

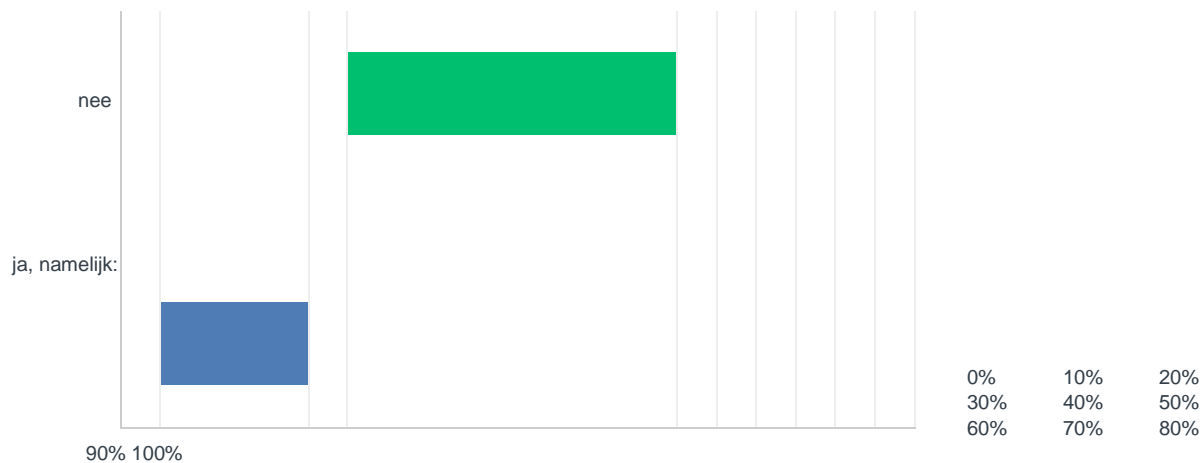
■ helemaal eens
 ■ eens
 ■ oneens
 ■ oneens helemaal eens
 ■ niet oneens/ niet weet niet/ geen mening

	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
Aantrekken nieuwe bedrijven	0.00% 0	14.29% 1	14.29% 1	42.86% 3	14.29% 1	14.29% 1	7
Het verbeteren van de dienstverlening voor ondernemers	0.00% 0	0.00% 0	14.29% 1	14.29% 1	42.86% 3	28.57% 2	7
Het verbeteren van de bereikbaarheid (ov, fiets, auto)	0.00% 0	0.00% 0	28.57% 2	14.29% 1	42.86% 3	14.29% 1	7
Meer zichtbaarheid, profilering en positionering van de gemeente Loon op Zand	0.00% 0	0.00% 0	28.57% 2	42.86% 3	14.29% 1	14.29% 1	7
Relatiebeheer bestaande bedrijven	0.00% 0	0.00% 0	14.29% 1	28.57% 2	28.57% 2	28.57% 2	7

V5 Zijn er nog andere belangrijke punten waar de gemeente Loon op

Zand op moet inzetten voor een beter ondernemersklimaat?

Beantwoord: 7 Overgeslagen: 38

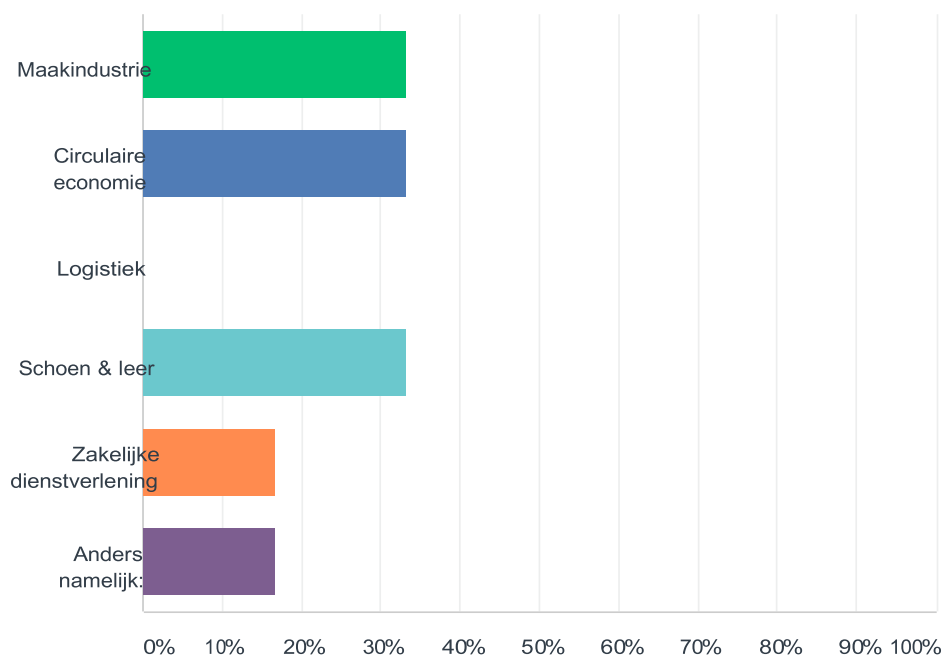
ANTWOORDKEUZEN

REACTIES

nee	71.43%	5
ja, namelijk:	28.57%	2
TOTAAL		7

V6 Op welke sector(en) moet de gemeente Loon op Zand zich richten in de toekomst?

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

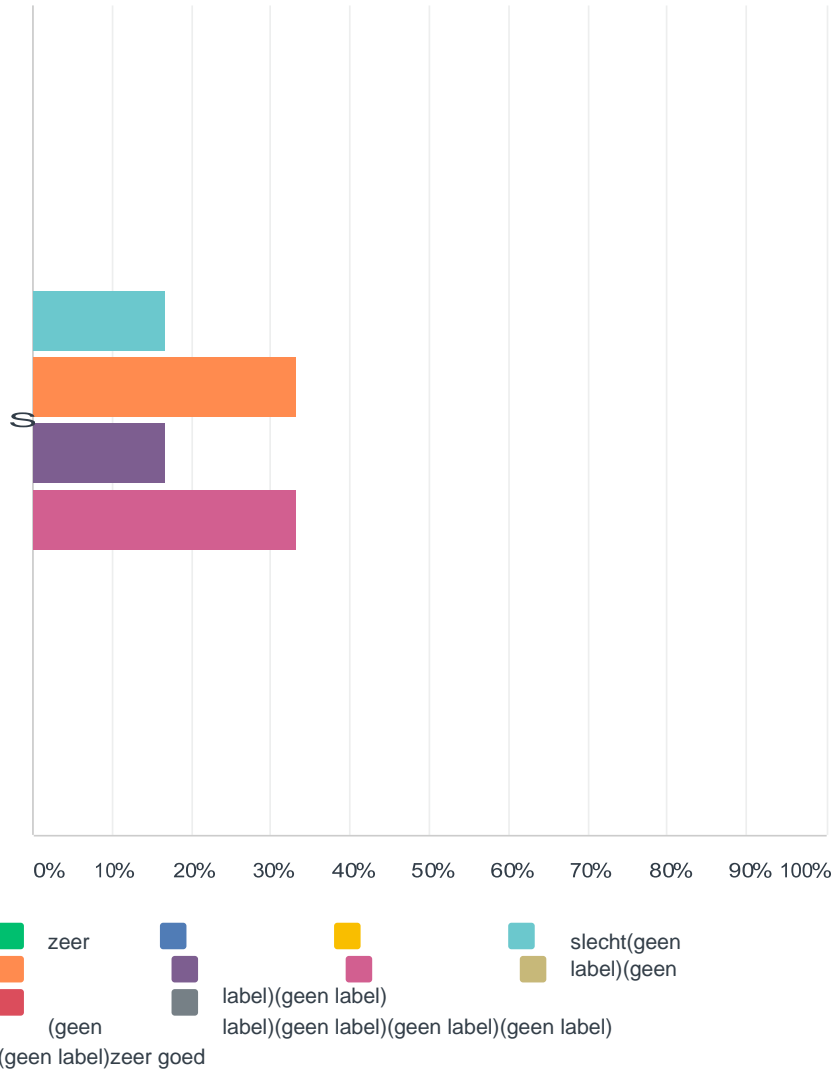

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Maakindustrie	33.33%	2
Circulaire economie	33.33%	2
Logistiek	0.00%	0
Schoen & leer	33.33%	2
Zakelijke dienstverlening	16.67%	1
Anders namelijk:	16.67%	1

Totaal aantal respondenten: 6

V7 Hoe beoordeelt u de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers in het algemeen?

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

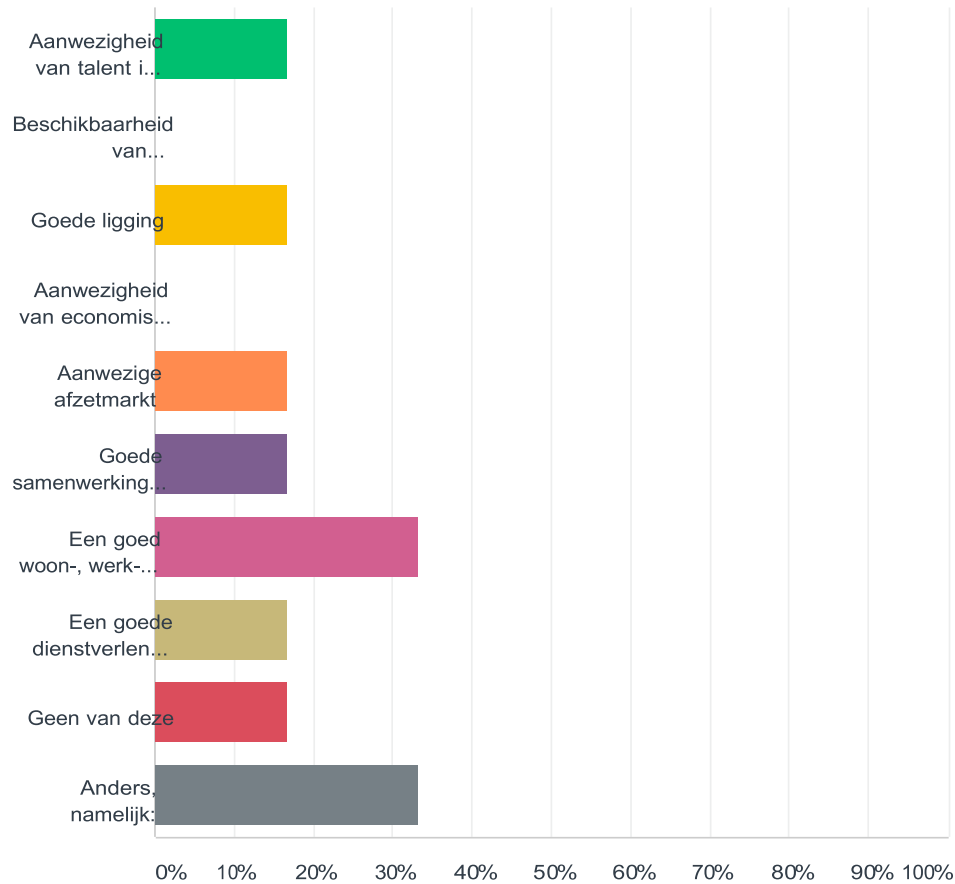

	ZEER SLECHT	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	ZEER GOED	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELD
S	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	16.67% 1	33.33% 2	16.67% 1	33.33% 2	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	6	

V8 Welke aspecten zijn het meest van invloed op de vestiging van uw bedrijf in de gemeente Loon op Zand? (maximaal drie antwoorden)

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

ANTWOORDKEUZEN

REACTIES

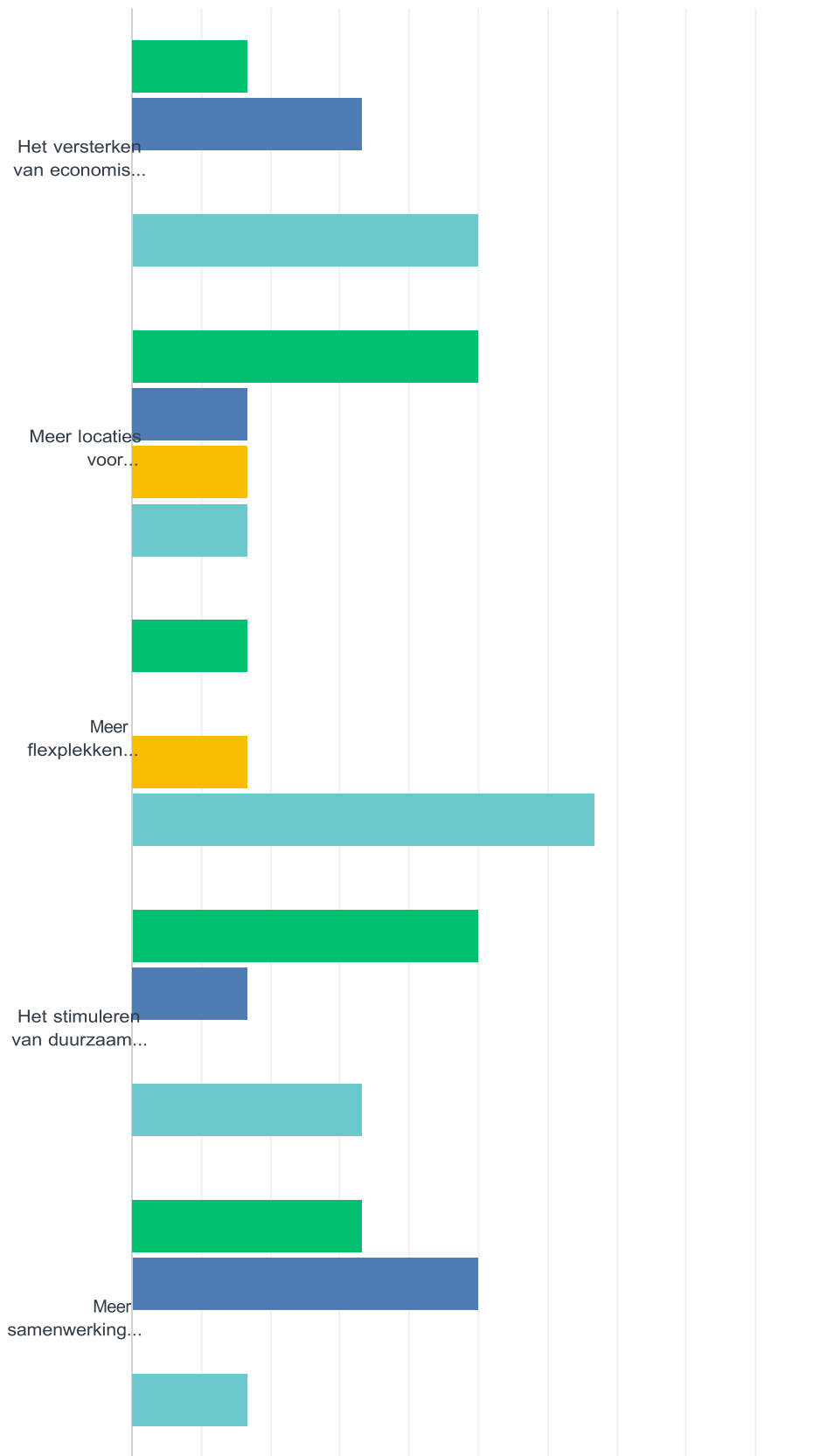
Aanwezigheid van talent in de regio	16.67%	1
Beschikbaarheid van vestigingslocaties	0.00%	0
Goede ligging	16.67%	1
Aanwezigheid van economische clusters	0.00%	0
Aanwezige afzetmarkt	16.67%	1
Goede samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	16.67%	1
Een goed woon-, werk- en leefklimaat	33.33%	2
Een goede dienstverlening van de gemeente	16.67%	1
Geen van deze	16.67%	1
Anders, namelijk:	33.33%	2

Totaal aantal respondenten: 6

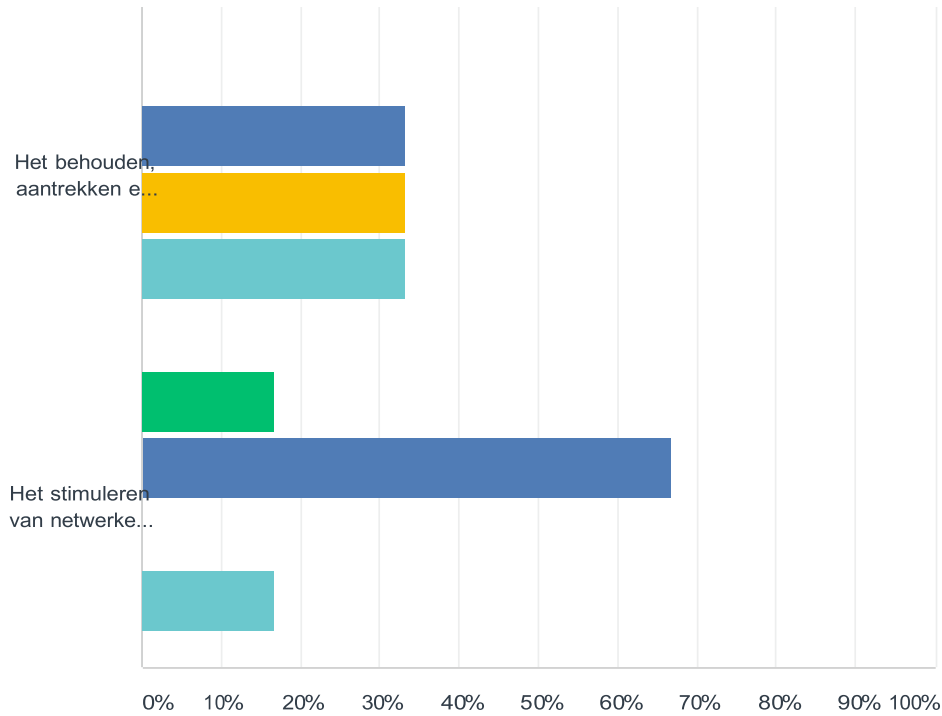
V9 Hoe ziet u de rol van de gemeente en ondernemers op de volgende onderwerpen?

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

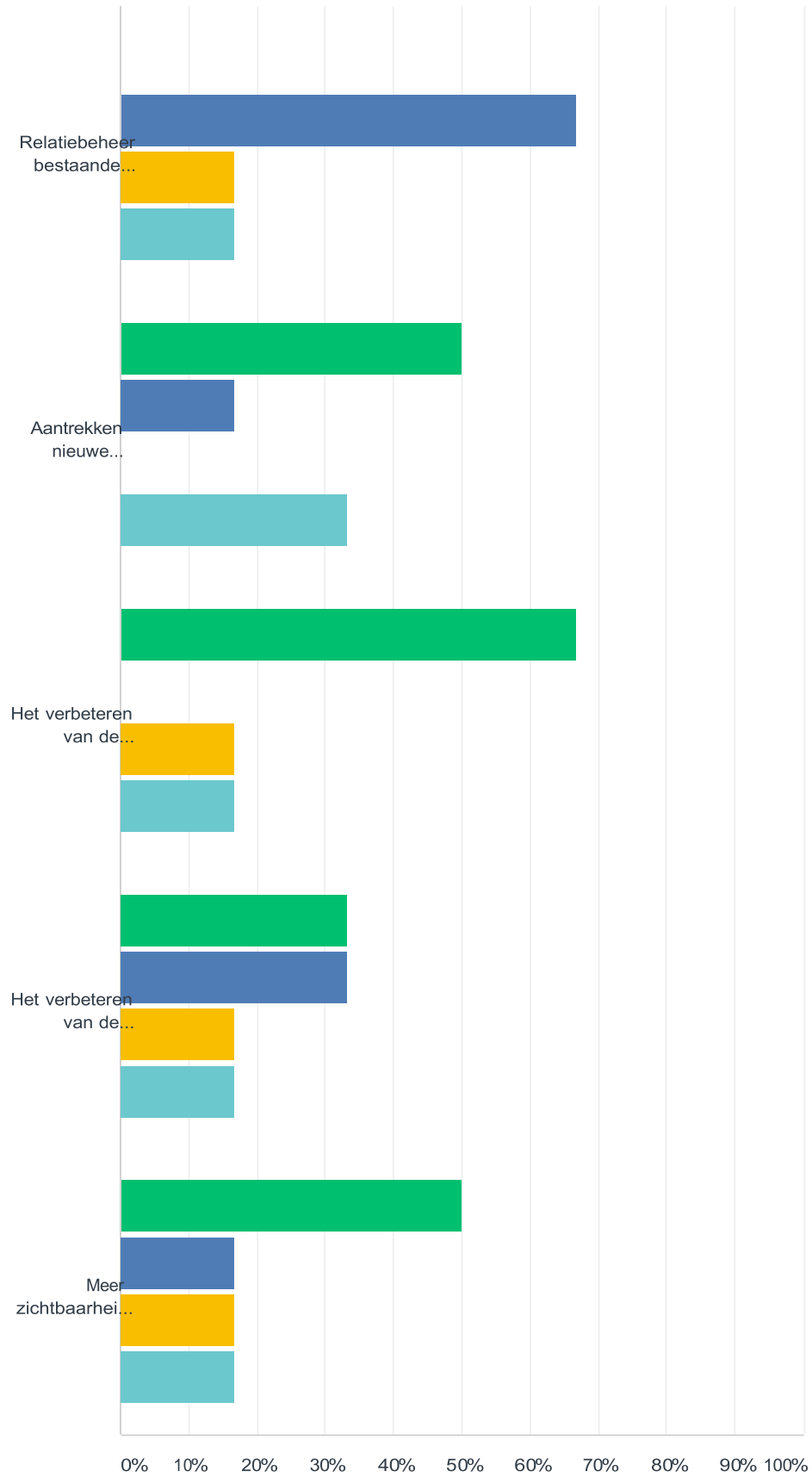
■ Meer bij de gemeente dan bij ondernemers
■ Meer bij de ondernemers dan bij de gemeente
■ Bij beide
■ Weet ik niet

	MEER BIJ DE GEMEENTE DAN BIJ ONDERNEMERS	BIJ BEIDE	MEER BIJ DE ONDERNEMERS DAN BIJ DE GEMEENTE	WEET IK NIET	TOTAAL
Het versterken van economische clusters	16.67% 1	33.33% 2	0.00% 0	50.00% 3	6
Meer locaties voor bedrijfshuisvesting	50.00% 3	16.67% 1	16.67% 1	16.67% 1	6
Meer flexplekken voor zzp'ers	16.67% 1	0.00% 0	16.67% 1	66.67% 4	6
Het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemen	50.00% 3	16.67% 1	0.00% 0	33.33% 2	6
Meer samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	33.33% 2	50.00% 3	0.00% 0	16.67% 1	6
Het behouden, aantrekken en ontwikkelen van talent	0.00% 0	33.33% 2	33.33% 2	33.33% 2	6
Het stimuleren van netwerken en kennisdeling tussen ondernemers in de gemeente Loon op Zand	16.67% 1	66.67% 4	0.00% 0	16.67% 1	6

V10 Hoe ziet u de rol van de gemeente en ondernemers op de volgende onderwerpen?

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

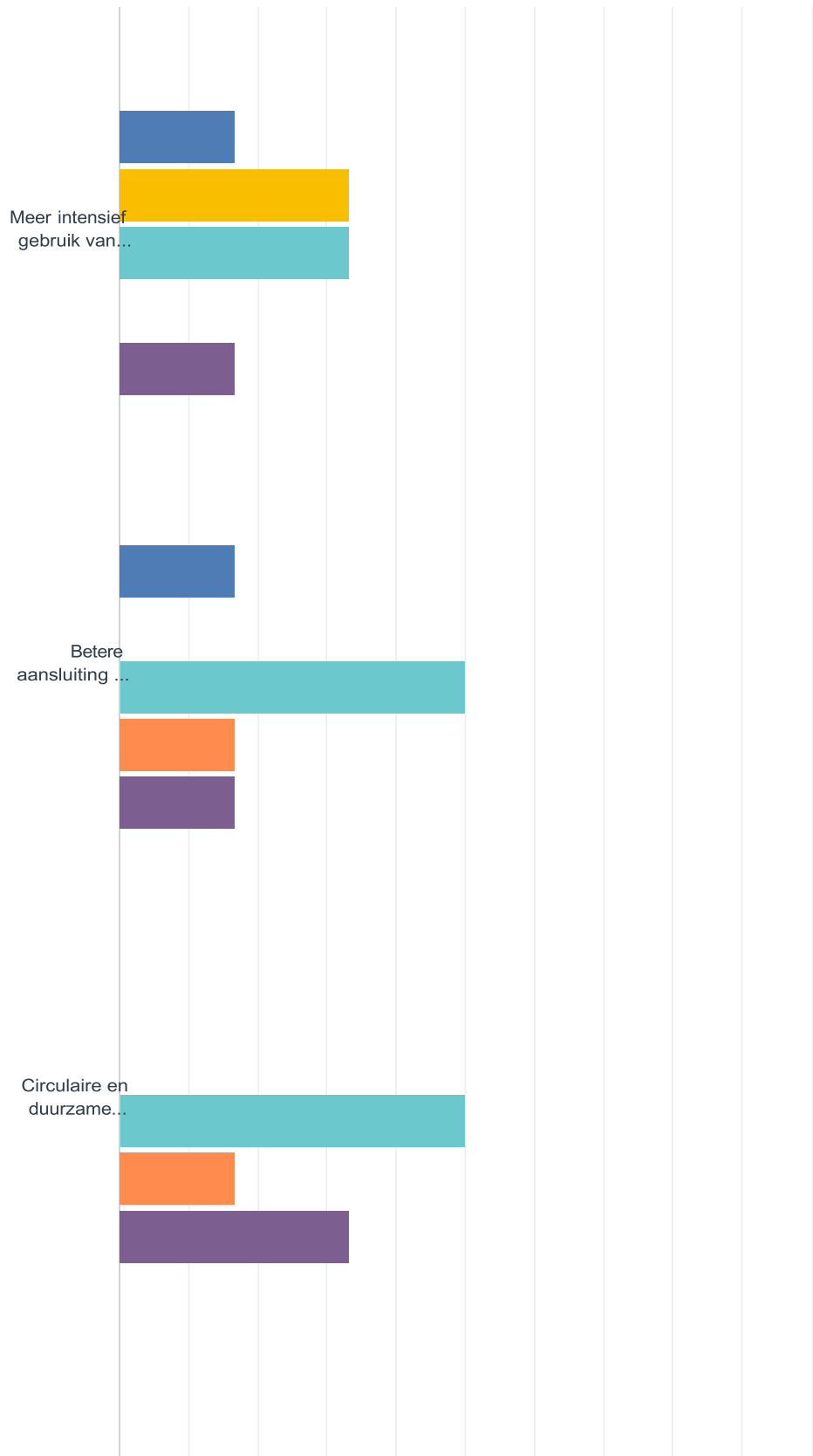
■ Meer bij de gemeente dan bij ondernemers
■ Bij beide
■ Meer bij de ondernemers dan bij de gemeente
■ Weet ik niet

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

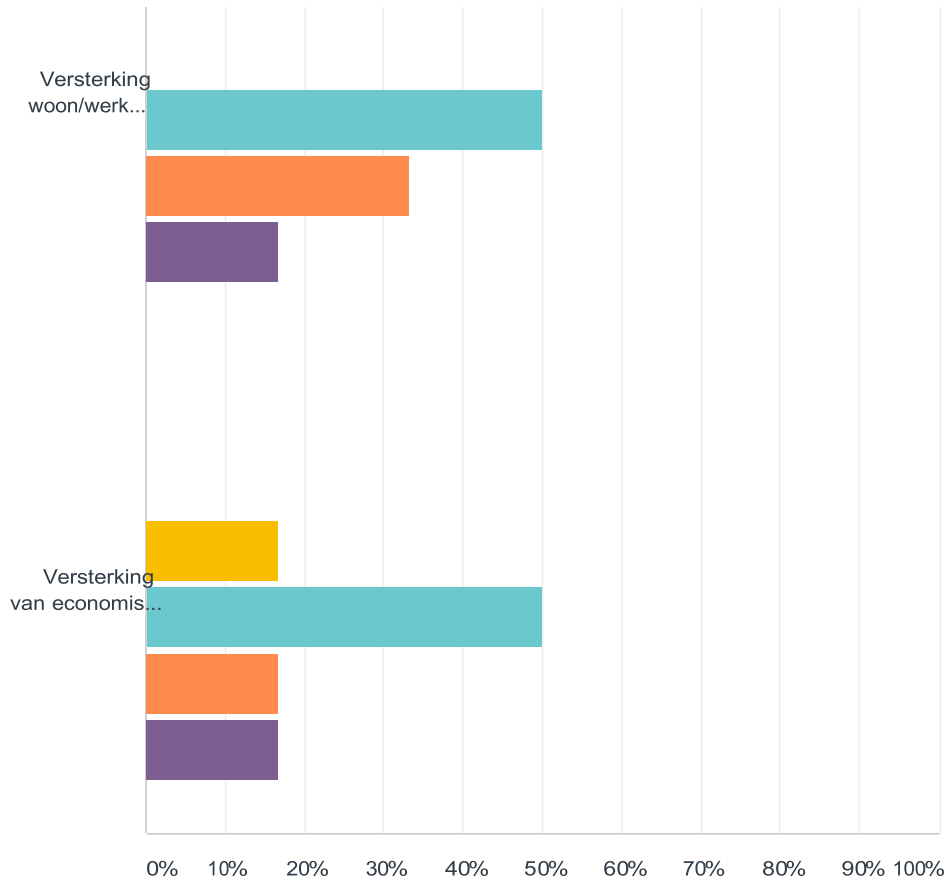
	MEER BIJ DE GEMEENTE DAN BIJ ONDERNEMERS	BIJ BEIDE	MEER BIJ DE ONDERNEMERS DAN BIJ DE GEMEENTE	WEET IK NIET	TOTAAL
Relatiebeheer bestaande bedrijven	0.00% 0	66.67% 4	16.67% 1	16.67% 1	6
Aantrekken nieuwe bedrijven	50.00% 3	16.67% 1	0.00% 0	33.33% 2	6
Het verbeteren van de bereikbaarheid (ov, fiets, auto)	66.67% 4	0.00% 0	16.67% 1	16.67% 1	6
Het verbeteren van de dienstverlening voor ondernemers	33.33% 2	33.33% 2	16.67% 1	16.67% 1	6
Meer zichtbaarheid, profilering en positionering van de gemeente Loon op Zand	50.00% 3	16.67% 1	16.67% 1	16.67% 1	6

V11 Bij het aantrekken van werkgelegenheid moet de gemeente inzetten op:

Beantwoord: 6 Overgeslagen: 39

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

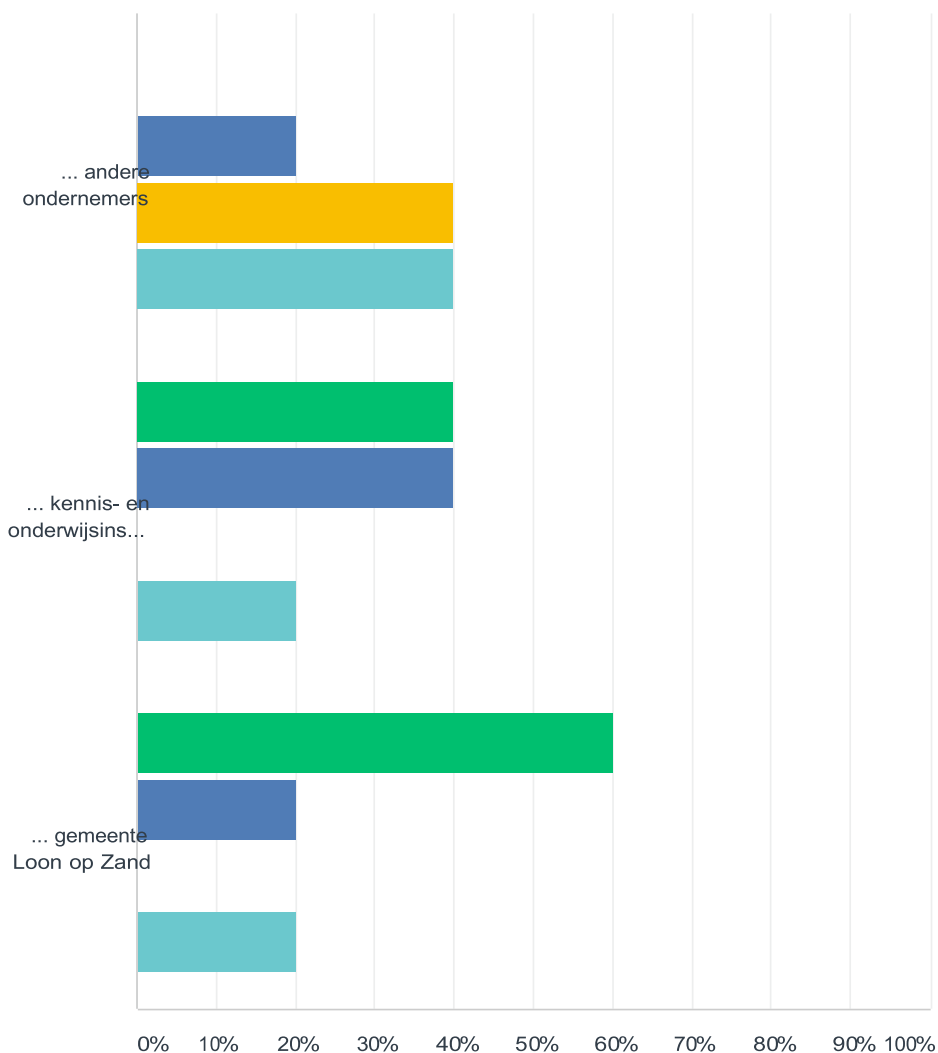
■ helemaal eens
 ■ oneens
 ■ niet eens/niet weet niet/ geen mening
 ■ eens
 ■ oneens helemaal eens

	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
Meer intensief gebruik van ruimte (verhoging aantal werkplekken per hectare)	0.00% 0	16.67% 1	33.33% 2	33.33% 2	0.00% 0	16.67% 1	6
Betere aansluiting op beroepsbevolking	0.00% 0	16.67% 1	0.00% 0	50.00% 3	16.67% 1	16.67% 1	6
Circulaire en duurzame economie	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	50.00% 3	16.67% 1	33.33% 2	6
Versterking woon/werk klimaat	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	50.00% 3	33.33% 2	16.67% 1	6
Versterking van economische clusters	0.00% 0	0.00% 0	16.67% 1	50.00% 3	16.67% 1	16.67% 1	6

V12 In hoeverre werkt u/ uw bedrijf samen met...

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 5 Overgeslagen: 40

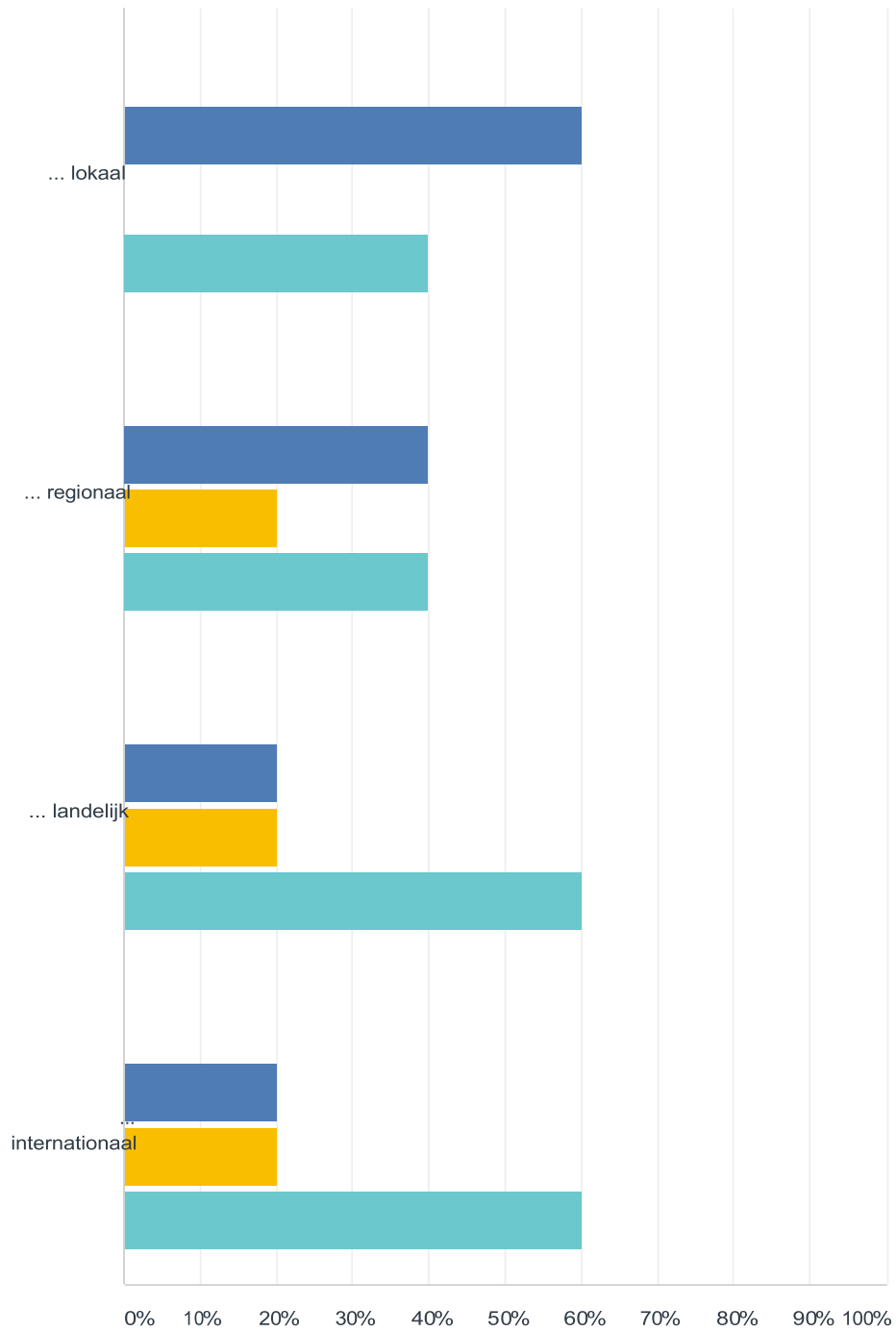
■ nooit
 ■ soms
 ■ regelmatig
 ■ vaak

	NOOIT	SOMS	REGELMATIG	VAAK	TOTAAL
... andere ondernemers	0.00% 0	20.00% 1	40.00% 2	40.00% 2	5
... kennis- en onderwijsinstellingen	40.00% 2	40.00% 2	0.00% 0	20.00% 1	5
... gemeente Loon op Zand	60.00% 3	20.00% 1	0.00% 0	20.00% 1	5

V13 In welke mate werkt u/ uw bedrijf samen op volgende niveaus...

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 5 Overgeslagen: 40

nooit soms regelmatig vaak

NOOIT

SOMS

REGELMATIG

VAAK

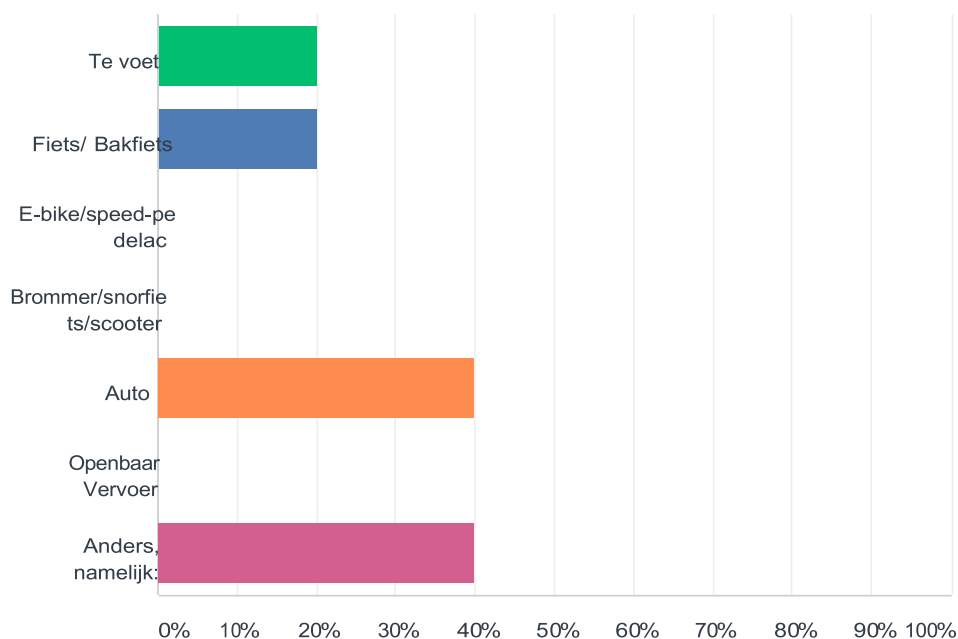
TOTAAL

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

... lokaal	0.00% 0	60.00% 3	0.00% 0	40.00% 2	5
... regionaal	0.00% 0	40.00% 2	20.00% 1	40.00% 2	5
... landelijk	0.00% 0	20.00% 1	20.00% 1	60.00% 3	5
... internationaal	0.00% 0	20.00% 1	20.00% 1	60.00% 3	5

V14 Hoe legt men in uw bedrijf doorgaans de grootste afstand af van en naar het werk (woon-werkverkeer)? (meerdere antwoorden mogelijk)

Beantwoord: 5 Overgeslagen: 40

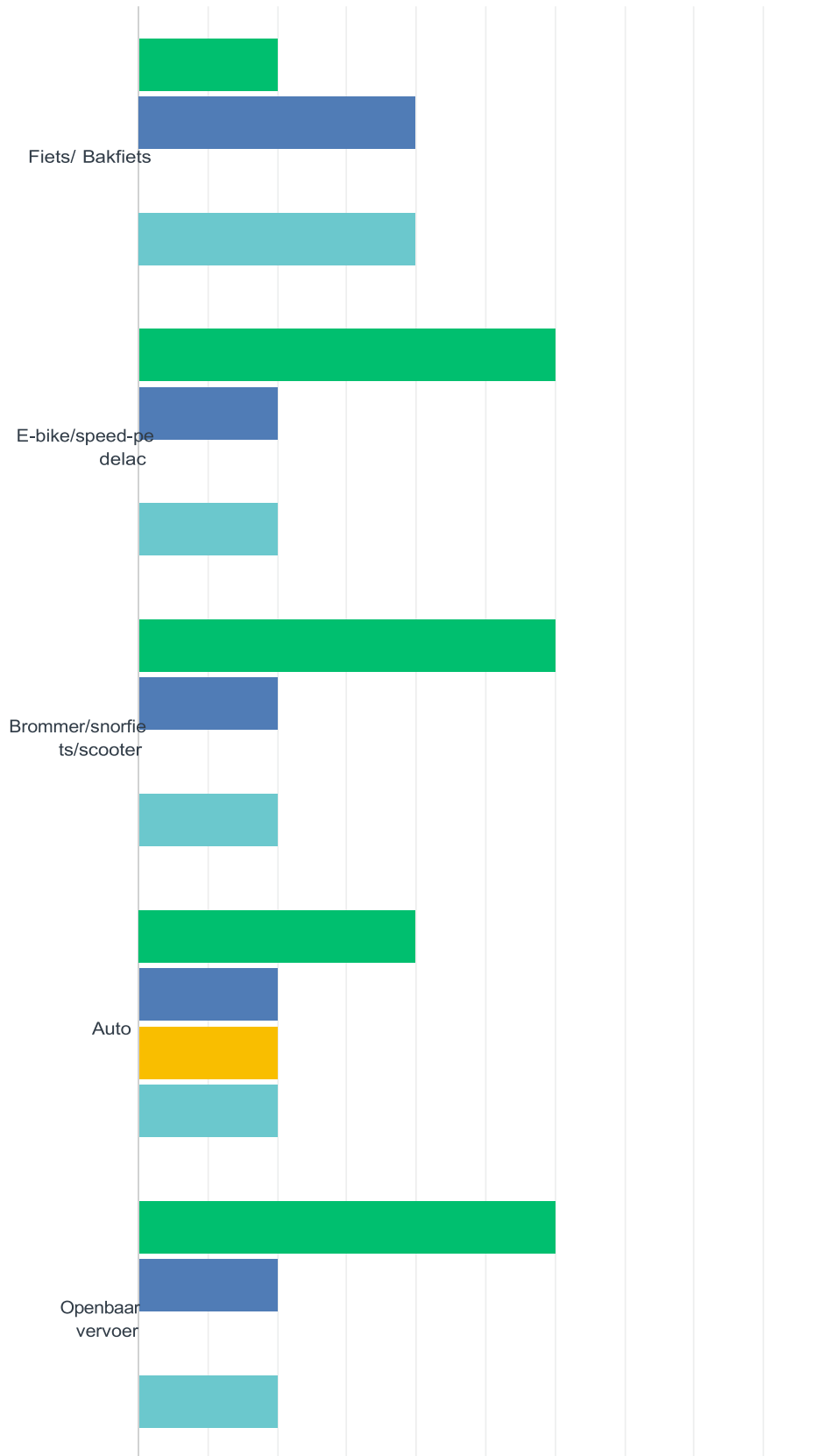

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Te voet	20.00%	1
Fiets/ Bakfiets	20.00%	1
E-bike/speed-pedelec	0.00%	0
Brommer/snorfiets/scooter	0.00%	0
Auto	40.00%	2
Openbaar Vervoer	0.00%	0
Anders, namelijk:	40.00%	2

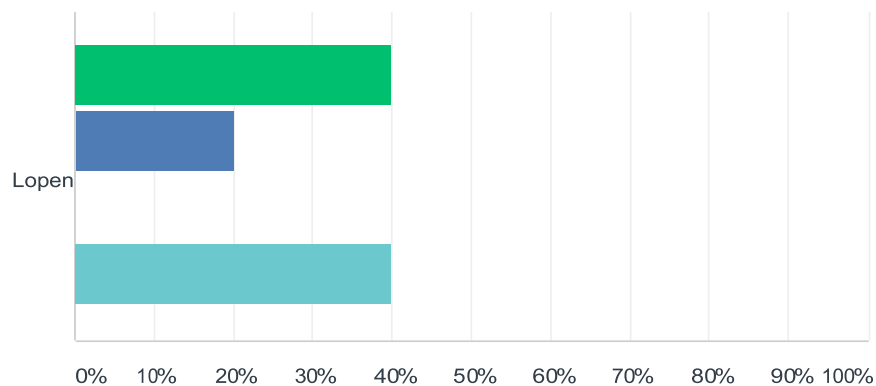
Totaal aantal respondenten: 5

V15 Stimuleert u uw werknemers om bepaalde vormen van vervoersmiddelen te kiezen ten aanzien van woon-werkverkeer?

Beantwoord: 5 Overgeslagen: 40

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

■ nooit
 ■ soms
 ■ regelmatig
 ■ vaak

	NOOIT	SOMS	REGELMATIG	VAAK	TOTAAL
Fiets/ Bakfiets	20.00% 1	40.00% 2	0.00% 0	40.00% 2	5
E-bike/speed-pedelac	60.00% 3	20.00% 1	0.00% 0	20.00% 1	5
Brommer/snorfiets/scooter	60.00% 3	20.00% 1	0.00% 0	20.00% 1	5
Auto	40.00% 2	20.00% 1	20.00% 1	20.00% 1	5
Openbaar vervoer	60.00% 3	20.00% 1	0.00% 0	20.00% 1	5
Lopen	40.00% 2	20.00% 1	0.00% 0	40.00% 2	5

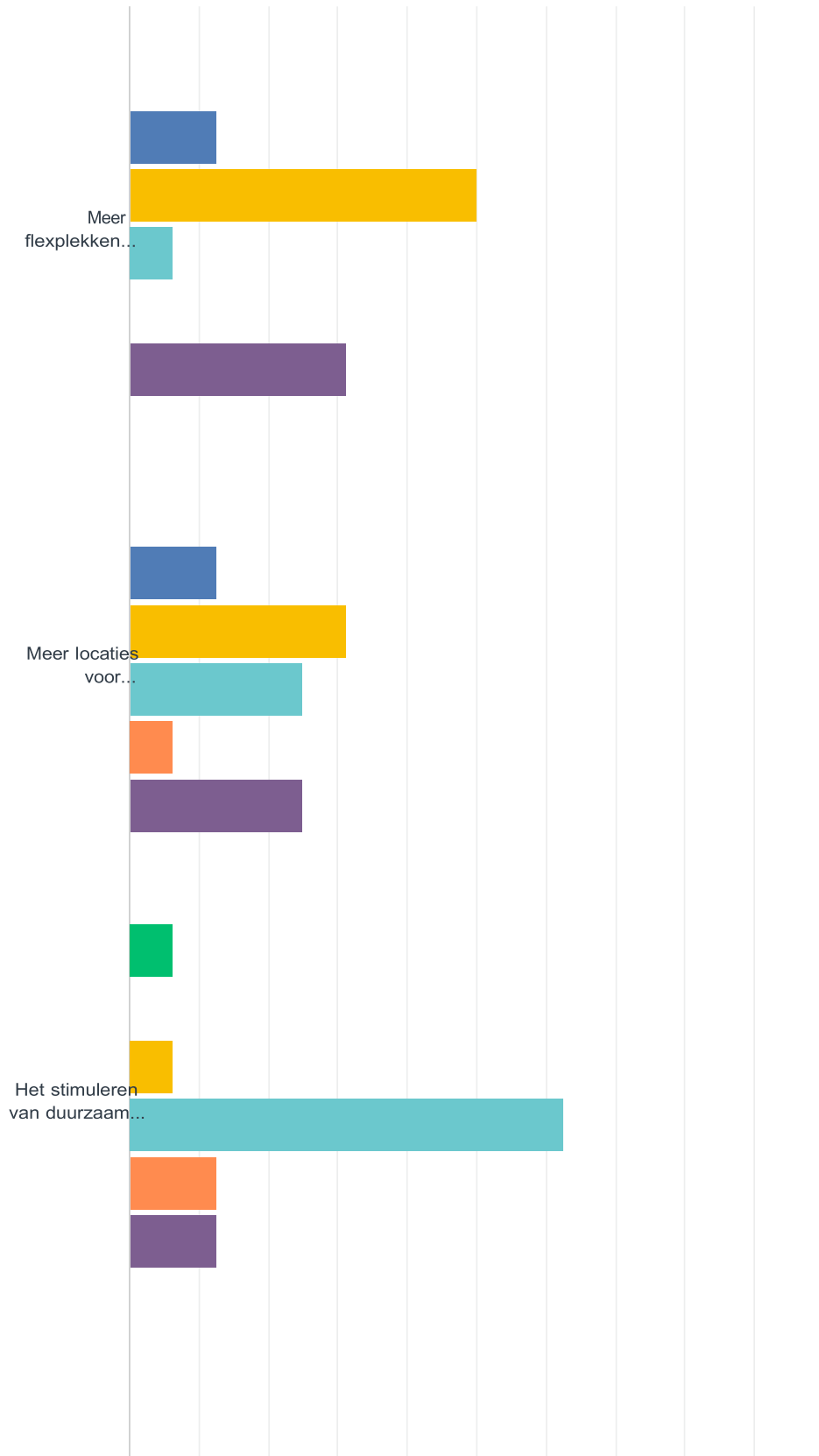
V17 Het bedrijventerrein in Kaatsheuvel heeft een parkmanagement. Zou hier ook behoefte voor zijn op het bedrijventerrein in Loon op Zand?

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

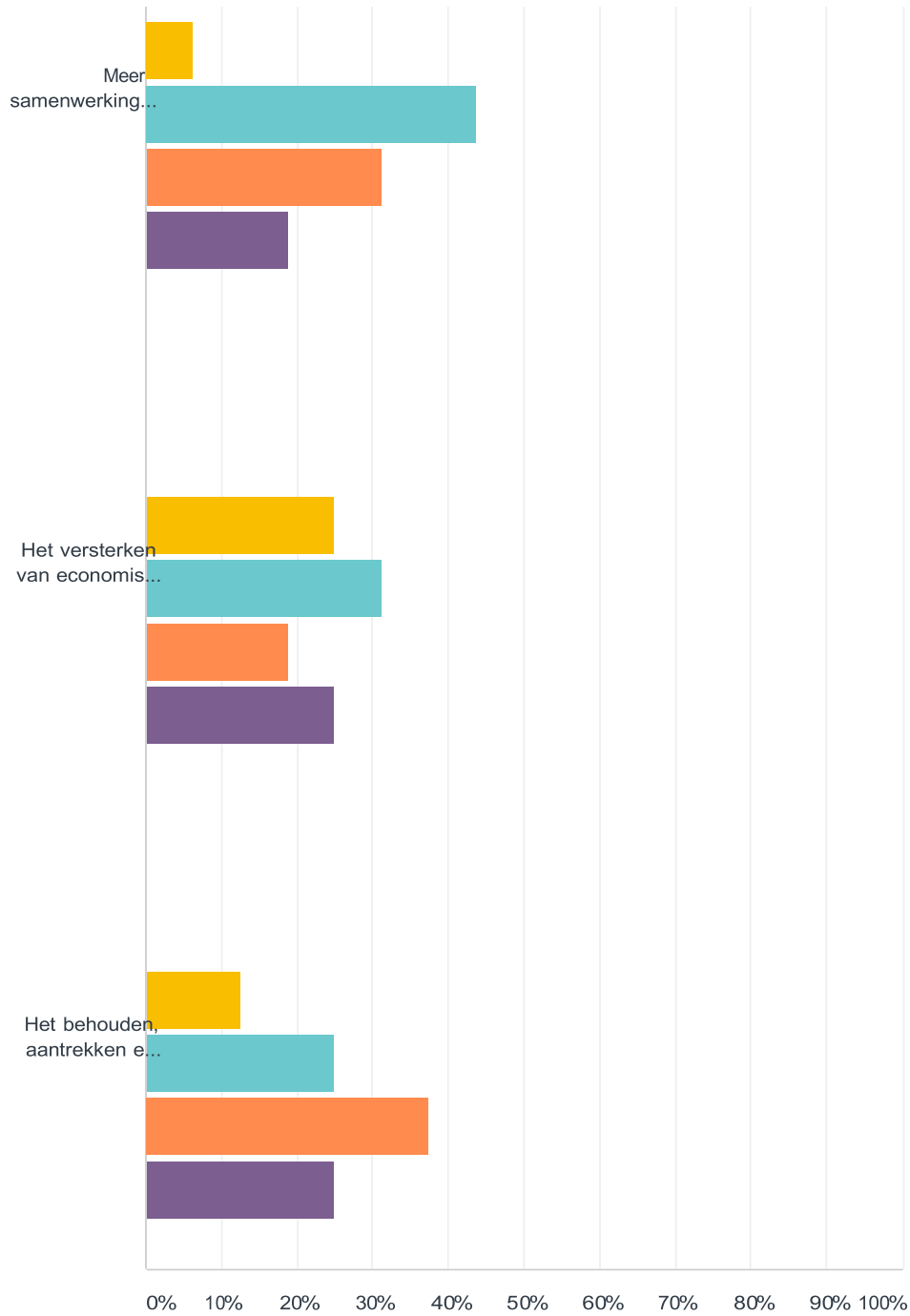
ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
ja	60.00%	3
nee	40.00%	2
TOTAAL		5

V22 Voor een goed ondernemersklimaat moet de gemeente Loon op Zand inzetten op:

Beantwoord: 16 Overgeslagen: 29

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

■ helemaal eens
 ■ oneens
 ■ oneens
 ■ niet oneens/ niet eens
 ■ weet niet/ geen mening

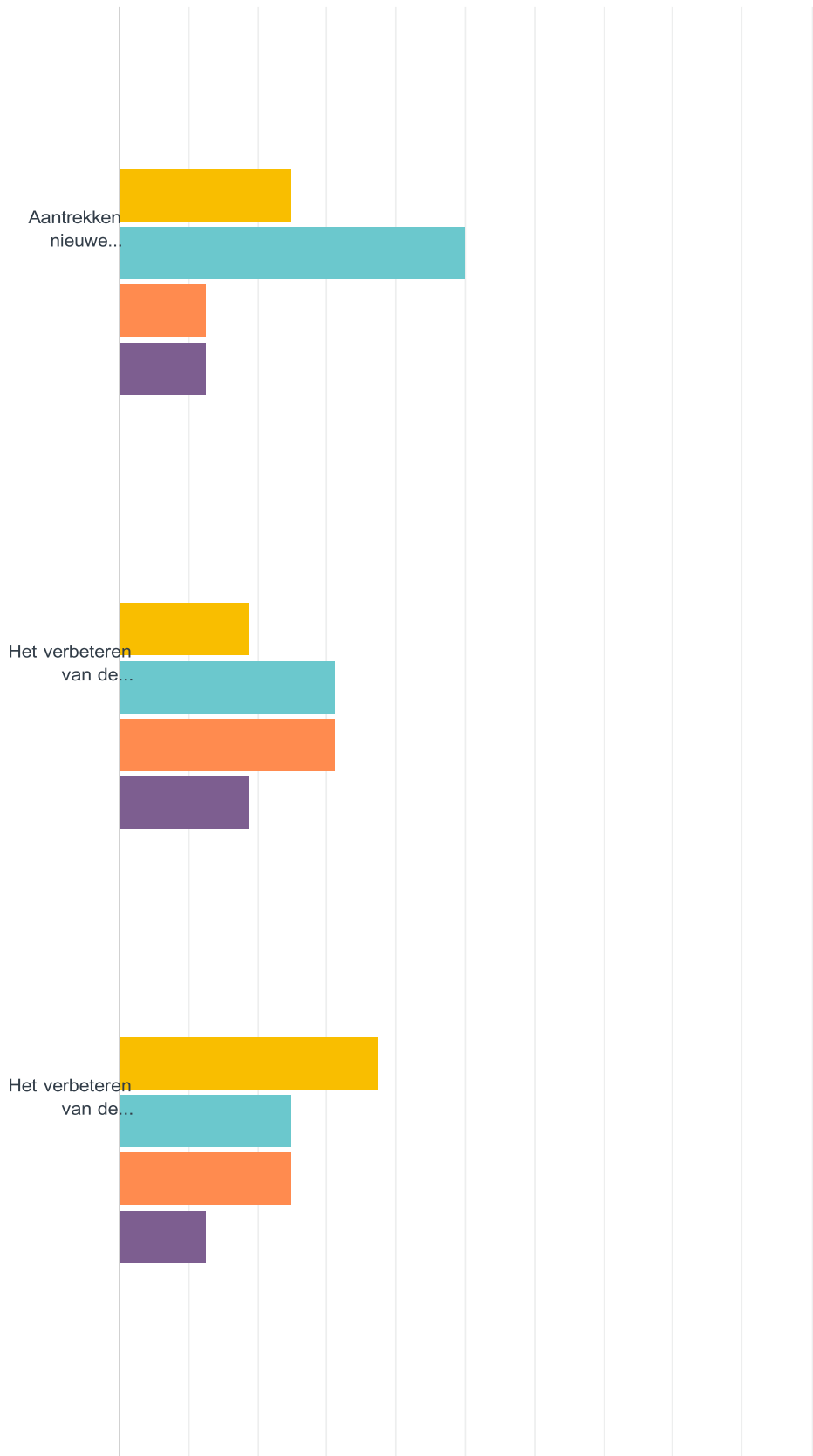
	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
Meer flexplekken voor zzp'ers	0.00% 0	12.50% 2	50.00% 8	6.25% 1	0.00% 0	31.25% 5	16
Meer locaties voor bedrijfshuisvesting	0.00% 0	12.50% 2	31.25% 5	25.00% 4	6.25% 1	25.00% 4	16

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

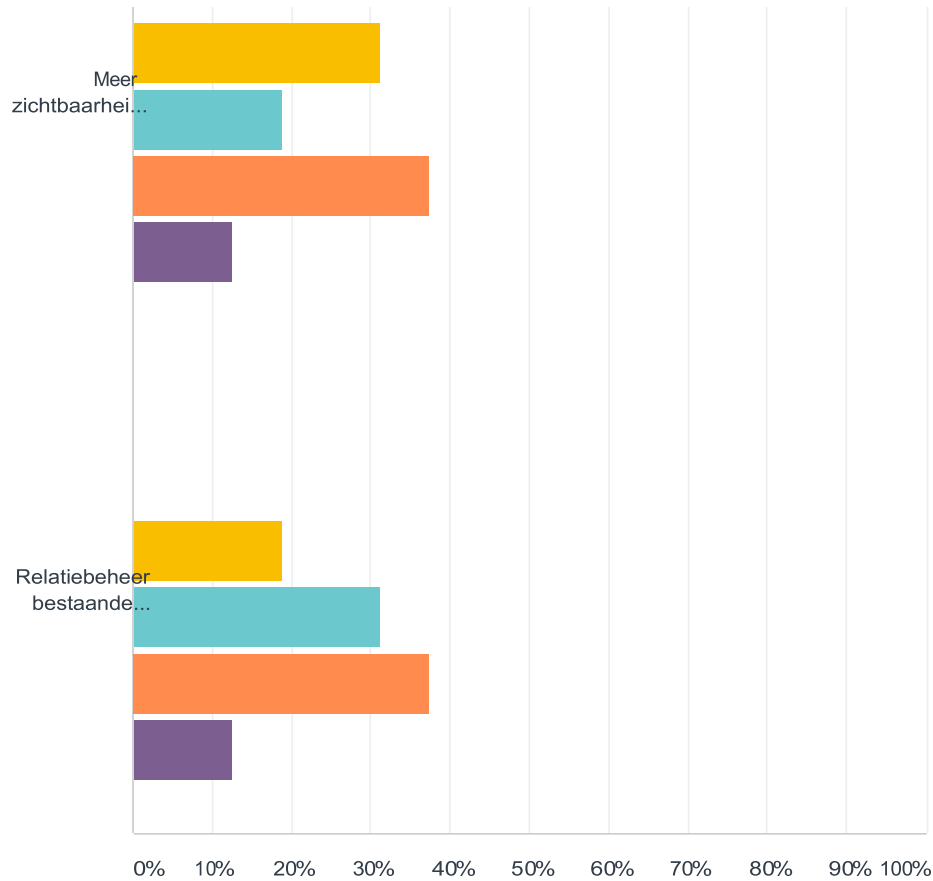
Het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemen	6.25% 1	0.00% 0	6.25% 1	62.50% 10	12.50% 2	12.50% 2	16
Meer samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	0.00% 0	0.00% 0	6.25% 1	43.75% 7	31.25% 5	18.75% 3	16
Het versterken van economische clusters	0.00% 0	0.00% 0	25.00% 4	31.25% 5	18.75% 3	25.00% 4	16
Het behouden, aantrekken en ontwikkelen van talent	0.00% 0	0.00% 0	12.50% 2	25.00% 4	37.50% 6	25.00% 4	16

V23 Voor een goed ondernemersklimaat moet de gemeente Loon op Zand inzetten op:

Beantwoord: 16 Overgeslagen: 29

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

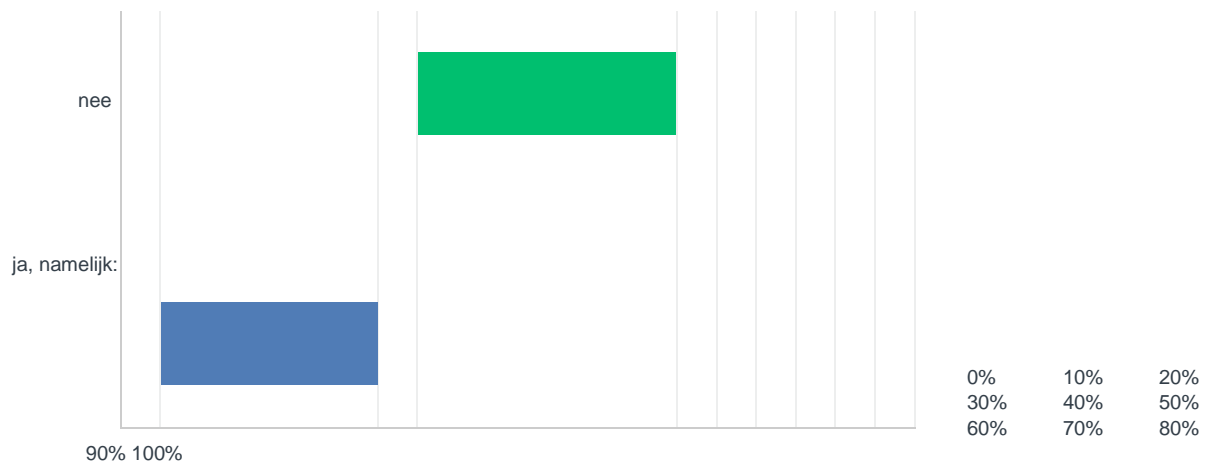
■ helemaal eens
 ■ oneens
 ■ oneens
 ■ niet oneens/niet eens
■ eens
 ■ eens helemaal eens
 ■ weet niet/ geen mening

	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
Aantrekken nieuwe bedrijven	0.00% 0	0.00% 0	25.00% 4	50.00% 8	12.50% 2	12.50% 2	16
Het verbeteren van de dienstverlening voor ondernemers	0.00% 0	0.00% 0	18.75% 3	31.25% 5	31.25% 5	18.75% 3	16
Het verbeteren van de bereikbaarheid (ov, fiets, auto)	0.00% 0	0.00% 0	37.50% 6	25.00% 4	25.00% 4	12.50% 2	16
Meer zichtbaarheid, profilering en positionering van de gemeente Loon op Zand	0.00% 0	0.00% 0	31.25% 5	18.75% 3	37.50% 6	12.50% 2	16
Relatiebeheer bestaande bedrijven	0.00% 0	0.00% 0	18.75% 3	31.25% 5	37.50% 6	12.50% 2	16

V24 Zijn er nog andere belangrijke punten waar de gemeente Loon op

Zand op moet inzetten voor een beter ondernemersklimaat?

Beantwoord: 16 Overgeslagen: 29

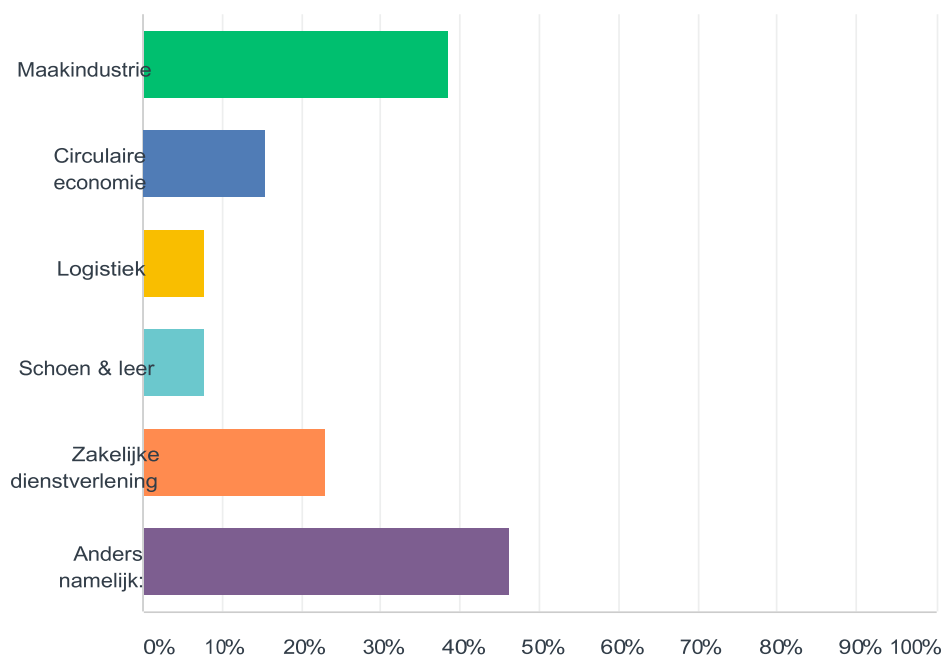
ANTWOORDKEUZEN

REACTIES

nee	62.50%	10
ja, namelijk:	37.50%	6
TOTAAL		16

V25 Op welke sector(en) moet de gemeente Loon op Zand zich richten in de toekomst?

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

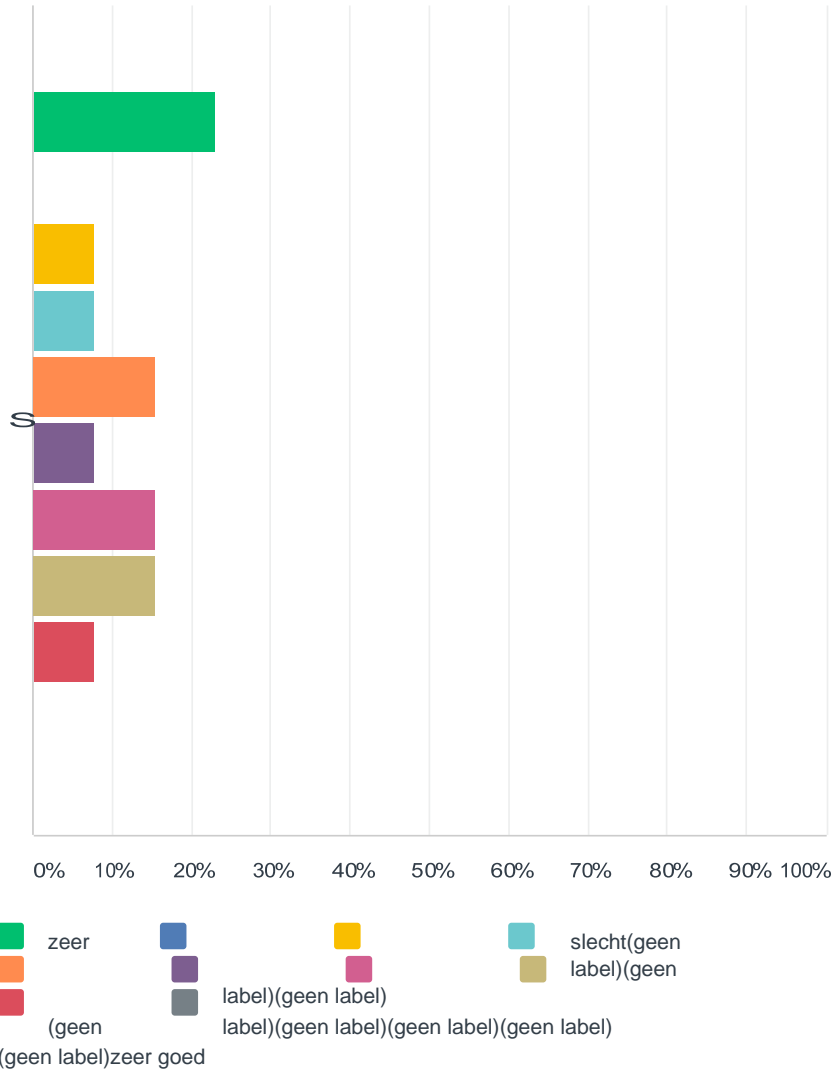

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Maakindustrie	38.46%	5
Circulaire economie	15.38%	2
Logistiek	7.69%	1
Schoen & leer	7.69%	1
Zakelijke dienstverlening	23.08%	3
Anders namelijk:	46.15%	6

Totaal aantal respondenten: 13

V26 Hoe beoordeelt u de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers in het algemeen?

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

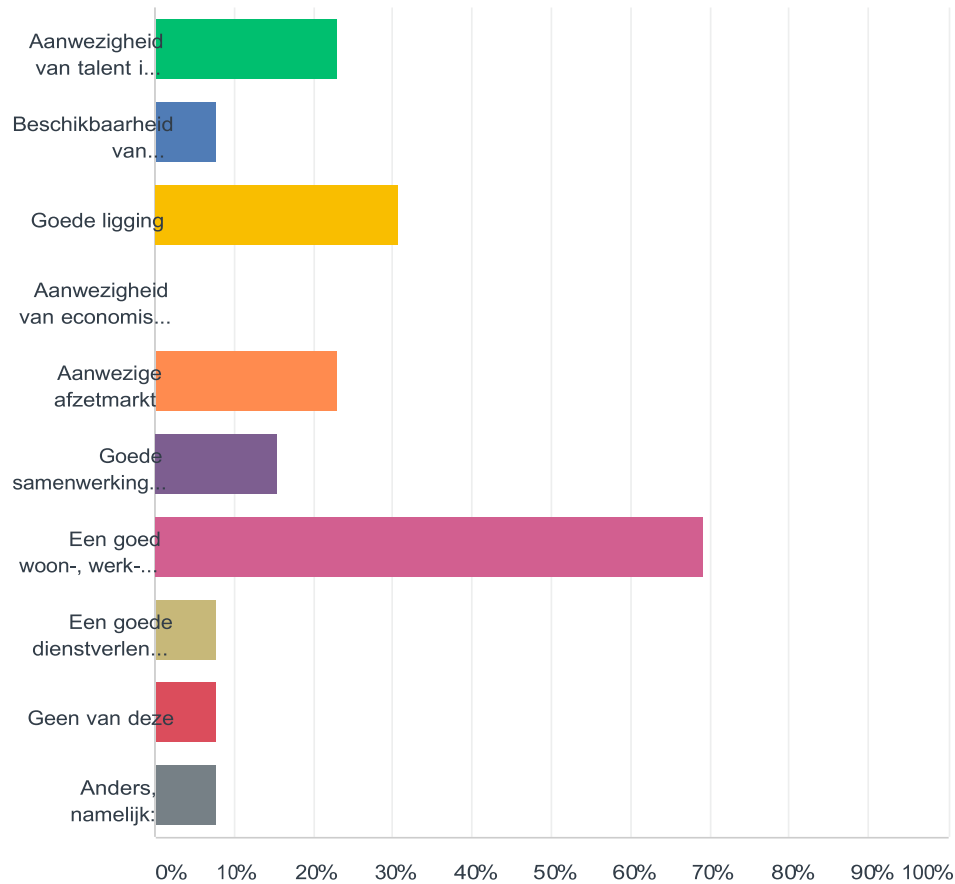

	ZEER SLECHT	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	(GEEN LABEL)	ZEER GOED	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELD
S	23.08% 3	0.00% 0	7.69% 1	7.69% 1	15.38% 2	7.69% 1	15.38% 2	15.38% 2	7.69% 1	0.00% 0	13	

V27 Welke aspecten zijn het meest van invloed op de vestiging van uw bedrijf in de gemeente Loon op Zand? (maximaal drie antwoorden)

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

ANTWOORDKEUZEN

REACTIES

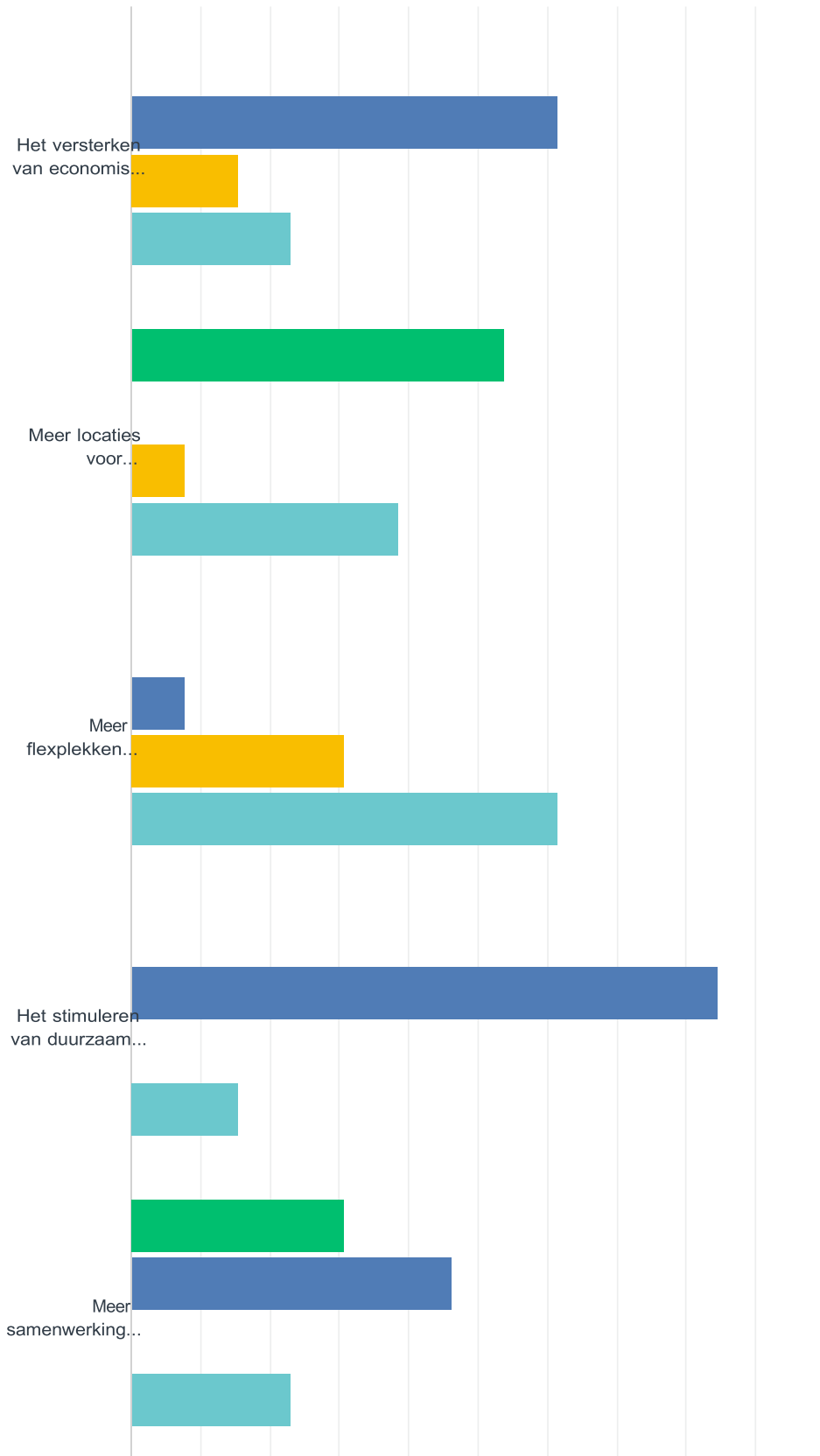
Aanwezigheid van talent in de regio	23.08%	3
Beschikbaarheid van vestigingslocaties	7.69%	1
Goede ligging	30.77%	4
Aanwezigheid van economische clusters	0.00%	0
Aanwezige afzetmarkt	23.08%	3
Goede samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	15.38%	2
Een goed woon-, werk- en leefklimaat	69.23%	9
Een goede dienstverlening van de gemeente	7.69%	1
Geen van deze	7.69%	1
Anders, namelijk:	7.69%	1

Totaal aantal respondenten: 13

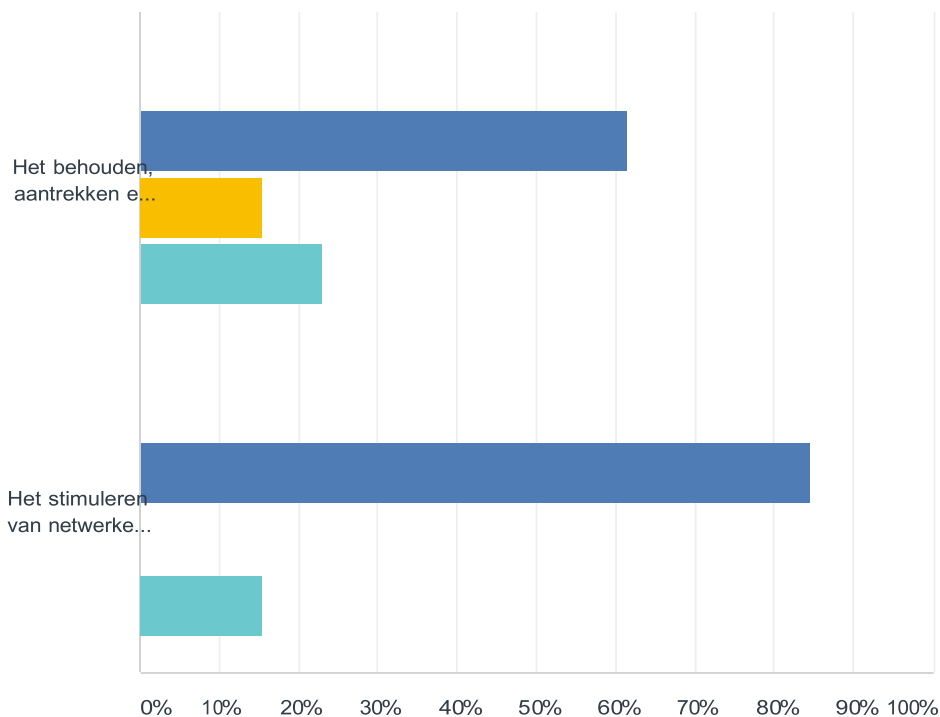
V28 Hoe ziet u de rol van de gemeente en ondernemers op de volgende onderwerpen?

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

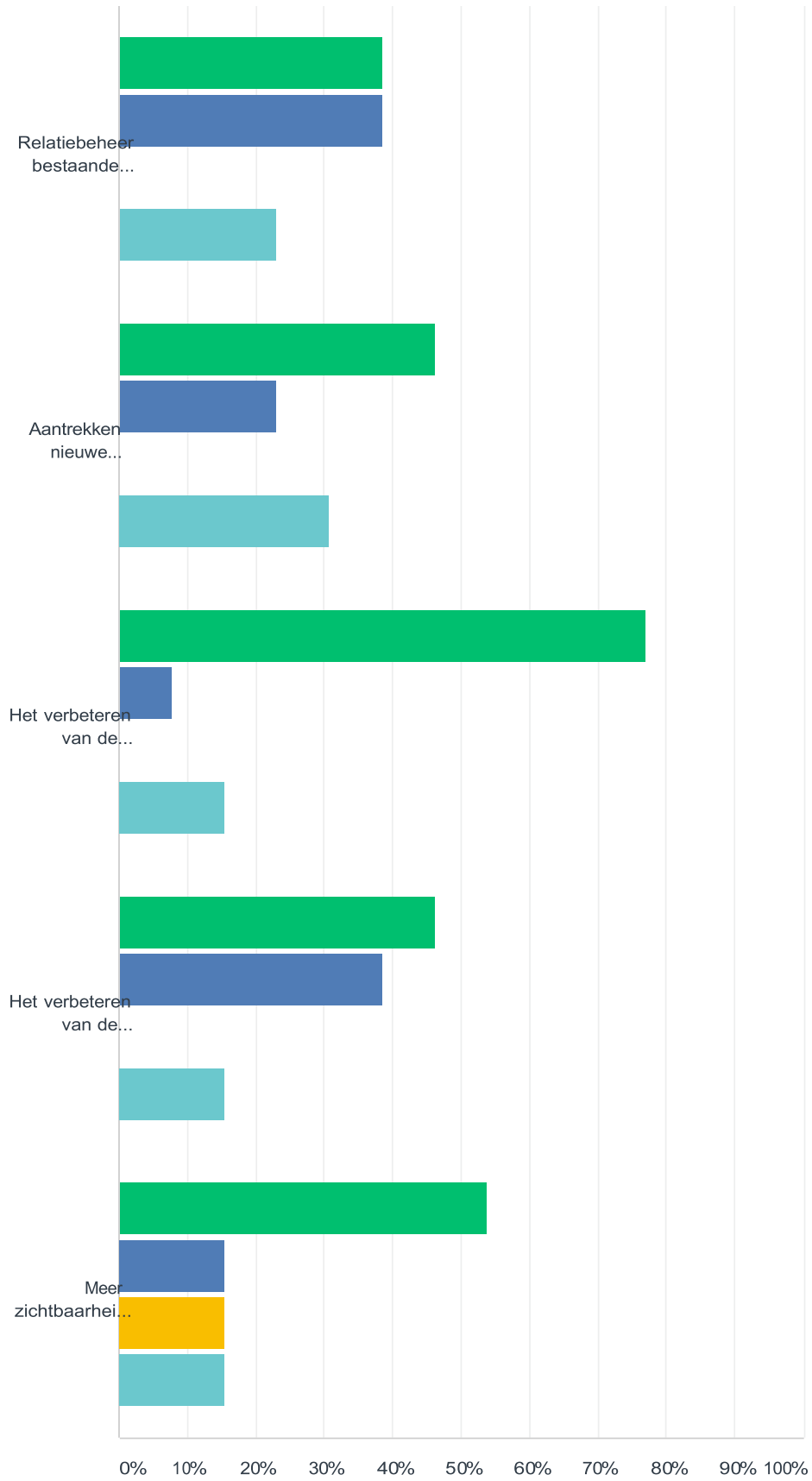
■ Meer bij de gemeente dan bij ondernemers
■ Meer bij de ondernemers
■ Bij beide
■ Weet ik niet

	MEER BIJ DE GEMEENTE DAN BIJ ONDERNEMERS	BIJ BEIDE	MEER BIJ DE ONDERNEMERS DAN BIJ DE GEMEENTE	WEET IK NIET	TOTAAL
Het versterken van economische clusters	0.00% 0	61.54% 8	15.38% 2	23.08% 3	13
Meer locaties voor bedrijfshuisvesting	53.85% 7	0.00% 0	7.69% 1	38.46% 5	13
Meer flexplekken voor zzp'ers	0.00% 0	7.69% 1	30.77% 4	61.54% 8	13
Het stimuleren van duurzaam en circulair ondernemen	0.00% 0	84.62% 11	0.00% 0	15.38% 2	13
Meer samenwerking tussen overheid, ondernemers en kennis- en onderwijsinstellingen	30.77% 4	46.15% 6	0.00% 0	23.08% 3	13
Het behouden, aantrekken en ontwikkelen van talent	0.00% 0	61.54% 8	15.38% 2	23.08% 3	13
Het stimuleren van netwerken en kennisdeling tussen ondernemers in de gemeente Loon op Zand	0.00% 0	84.62% 11	0.00% 0	15.38% 2	13

V29 Hoe ziet u de rol van de gemeente en ondernemers op de volgende onderwerpen?

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

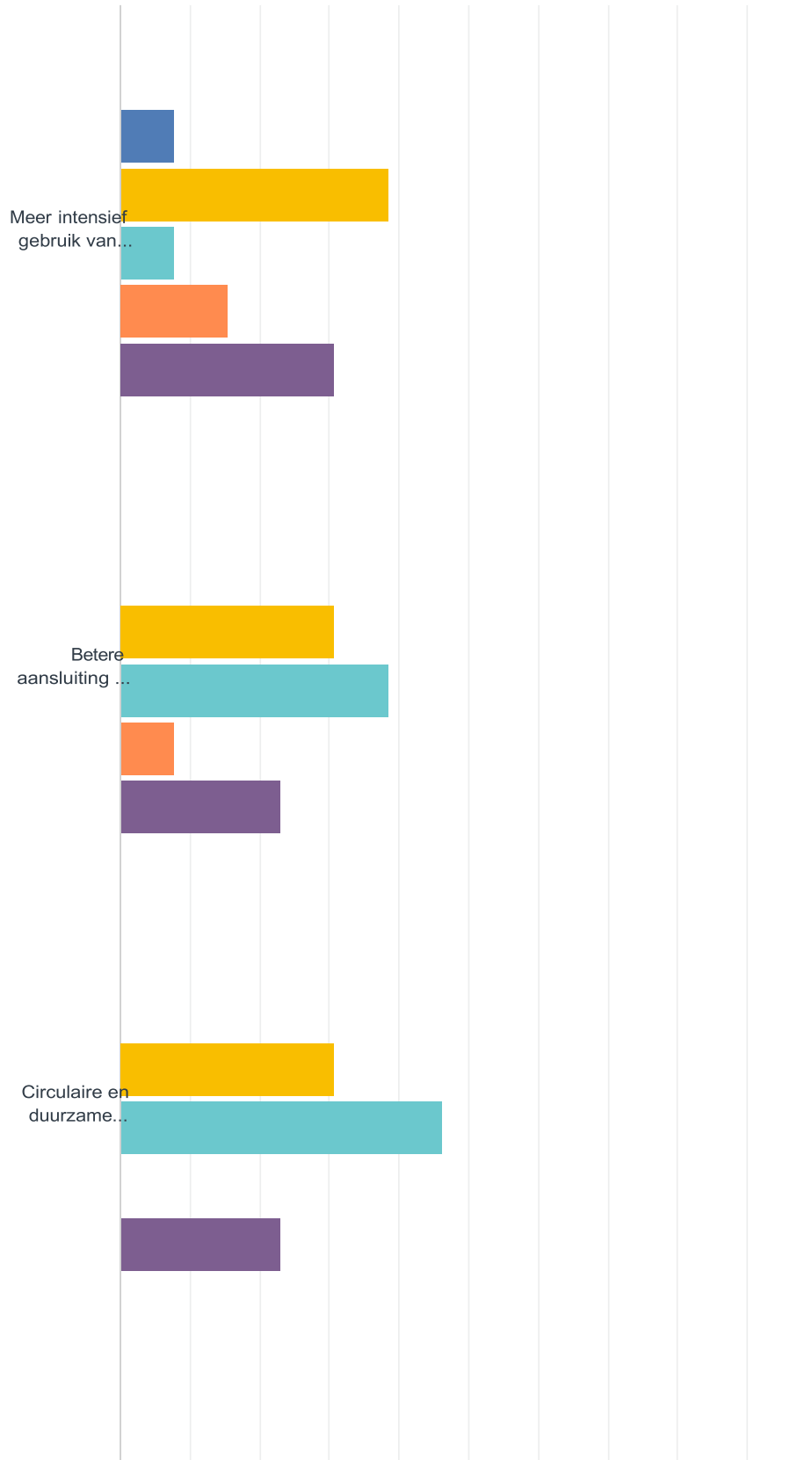
■ Meer bij de gemeente dan bij ondernemers
 ■ Bij beide
 ■ Meer bij de ondernemers
 ■ Weet ik niet

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

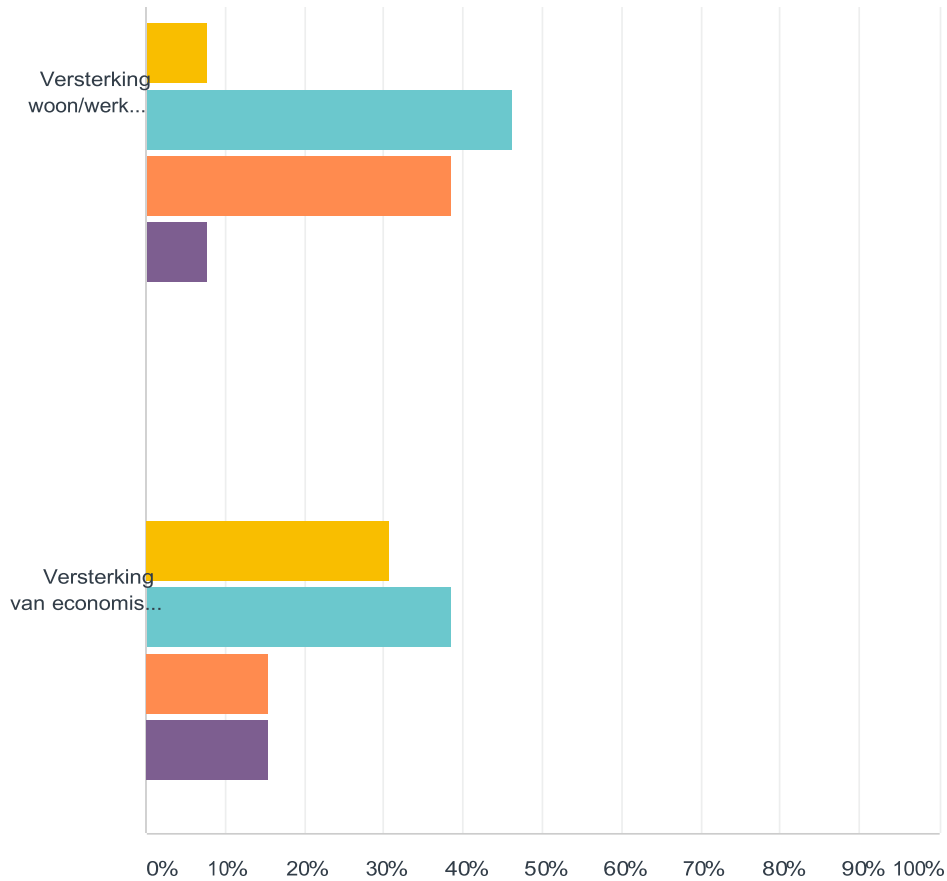
	MEER BIJ DE GEMEENTE DAN BIJ ONDERNEMERS	BIJ BEIDE	MEER BIJ DE ONDERNEMERS DAN BIJ DE GEMEENTE	WEET IK NIET	TOTAAL
Relatiebeheer bestaande bedrijven	38.46% 5	38.46% 5		23.08% 3	13
Aantrekken nieuwe bedrijven	46.15% 6	23.08% 3		30.77% 4	13
Het verbeteren van de bereikbaarheid (ov, fiets, auto)	76.92% 10	7.69% 1		15.38% 2	13
Het verbeteren van de dienstverlening voor ondernemers	46.15% 6	38.46% 5		15.38% 2	13
Meer zichtbaarheid, profilering en positionering van de gemeente Loon op Zand	53.85% 7	15.38% 2	15.38% 2	15.38% 2	13

V30 Bij het aantrekken van werkgelegenheid moet de gemeente inzetten op:

Beantwoord: 13 Overgeslagen: 32

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

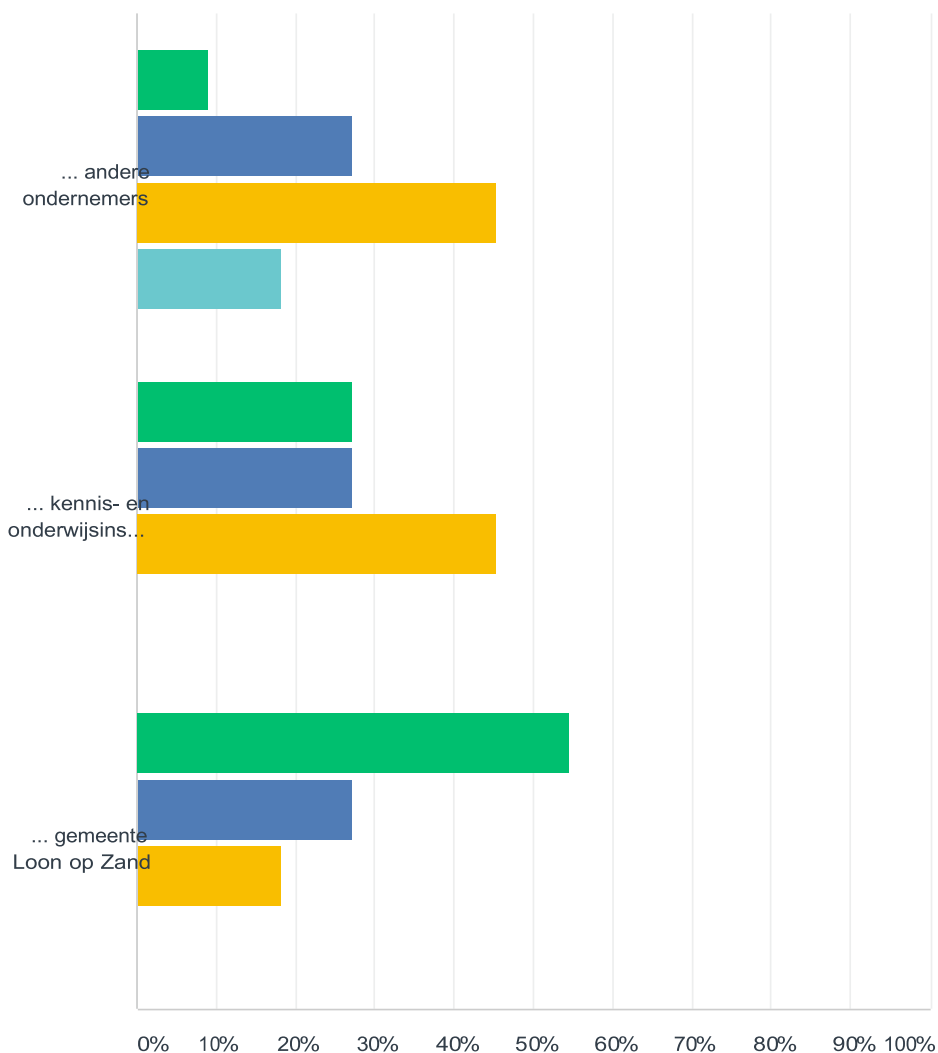
■ helemaal eens
 ■ oneens
 ■ niet oneens/niet
■ eens
 ■ oneens
 ■ helemaal eens
 ■ weet niet/ geen mening

	HELEMAAL ONEENS	ONEENS	NIET ONEENS/ NIET EENS	EENS	HELEMAAL EENS	WEET NIET/ GEEN MENING	TOTAAL
Meer intensief gebruik van ruimte (verhoging aantal werkplekken per hectare)	0.00% 0	7.69% 1	38.46% 5	7.69% 1	15.38% 2	30.77% 4	13
Betere aansluiting op beroepsbevolking	0.00% 0	0.00% 0	30.77% 4	38.46% 5	7.69% 1	23.08% 3	13
Circulaire en duurzame economie	0.00% 0	0.00% 0	30.77% 4	46.15% 6	0.00% 0	23.08% 3	13
Versterking woon/werk klimaat	0.00% 0	0.00% 0	7.69% 1	46.15% 6	38.46% 5	7.69% 1	13
Versterking van economische clusters	0.00% 0	0.00% 0	30.77% 4	38.46% 5	15.38% 2	15.38% 2	13

V31 In hoeverre werkt u/ uw bedrijf samen met...

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 11 Overgeslagen: 34

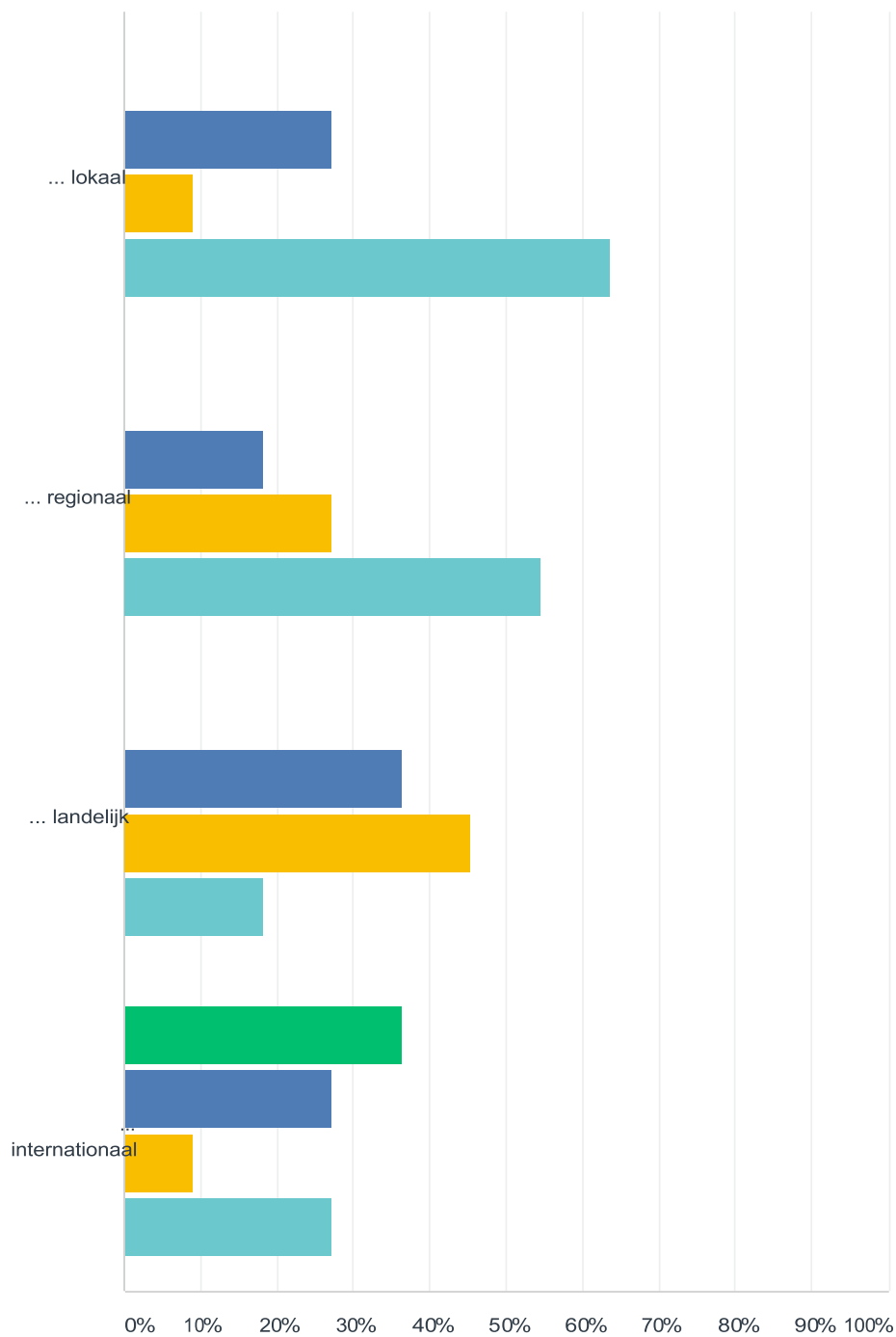
■ nooit
 ■ soms
 ■ regelmatig
 ■ vaak

	NOOIT	SOMS	REGELMATIG	VAAK	TOTAAL
... andere ondernemers	9.09% 1	27.27% 3	45.45% 5	18.18% 2	11
... kennis- en onderwijsinstellingen	27.27% 3	27.27% 3	45.45% 5	0.00% 0	11
... gemeente Loon op Zand	54.55% 6	27.27% 3	18.18% 2	0.00% 0	11

V32 In welke mate werkt u/ uw bedrijf samen op volgende niveaus...

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

Beantwoord: 11 Overgeslagen: 34

■ nooit
 ■ soms
 ■ regelmatig
 ■ vaak

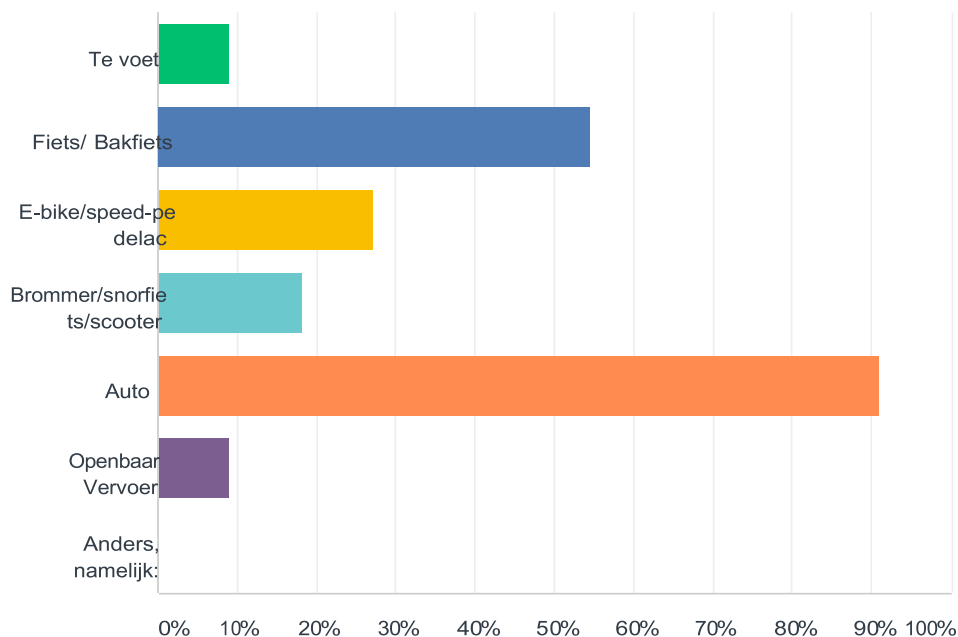
	NOOIT	SOMS	REGELMATIG	VAAK	TOTAAL
... lokaal	0.00% 0	27.27% 3	9.09% 1	63.64% 7	11
... regionaal	0.00% 0	18.18% 2	27.27% 3	54.55% 6	11
... landelijk	0.00% 0	36.36% 4	45.45% 5	18.18% 2	11

Vragenlijst economische visie gemeente Loon op Zand (bedrijvenpark)

... internationaal	36.36%	27.27%	9.09%	27.27%	
	4	3	1	3	11

V33 Hoe legt men in uw bedrijf doorgaans de grootste afstand af van en naar het werk (woon-werkverkeer)? (meerdere antwoorden mogelijk)

Beantwoord: 11 Overgeslagen: 34

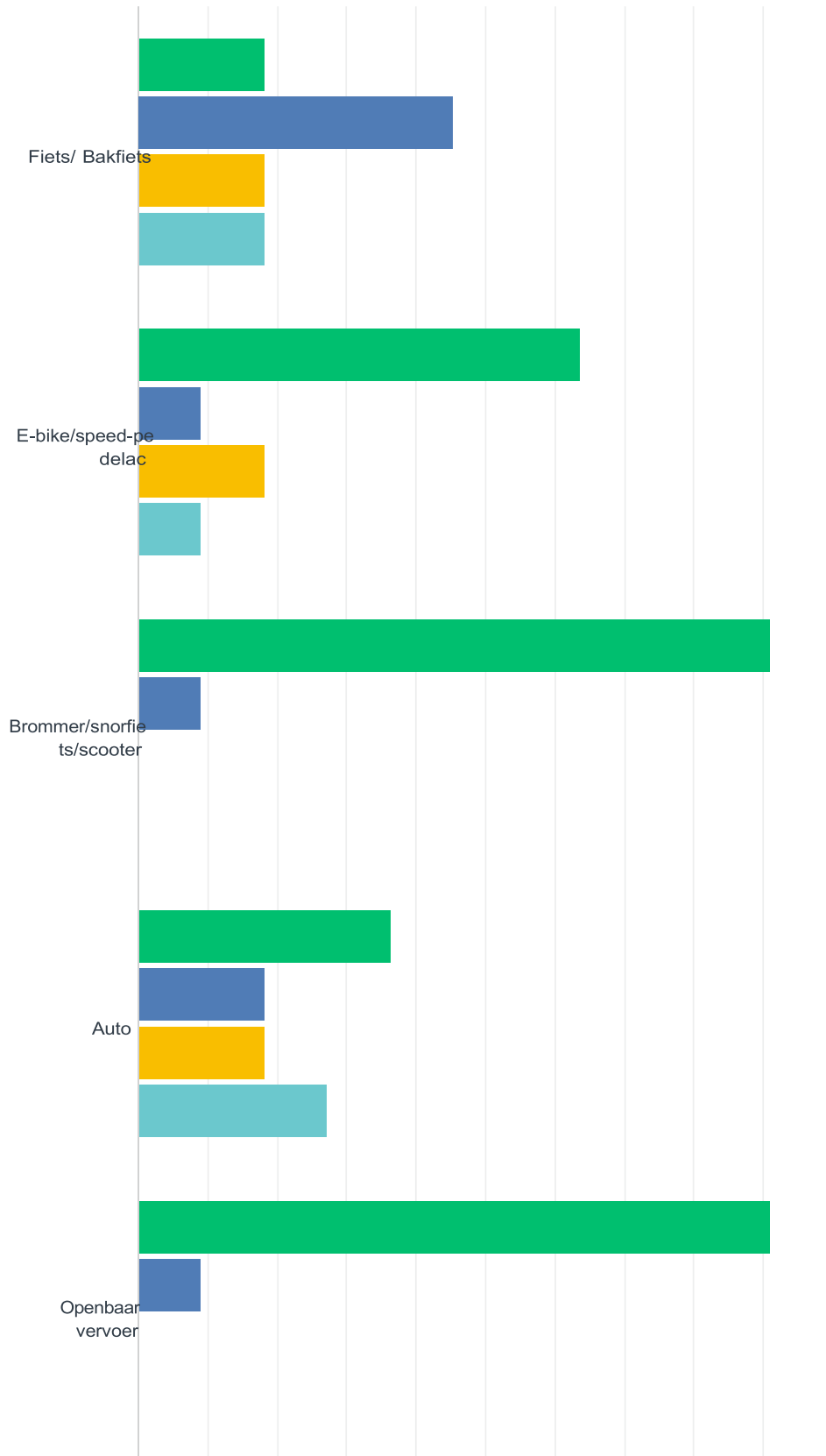

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Te voet	9.09%	1
Fiets/ Bakfiets	54.55%	6
E-bike/speed-pedelec	27.27%	3
Brommer/snorfiets/scooter	18.18%	2
Auto	90.91%	10
Openbaar Vervoer	9.09%	1
Anders, namelijk:	0.00%	0

Totaal aantal respondenten: 11

V34 Stimuleert u uw werknemers om bepaalde vormen van vervoersmiddelen te kiezen ten aanzien van woon-werkverkeer?

Beantwoord: 11 Overgeslagen: 34

Vragenlijst...sch...nd (bedrijvenpark)

Lopen

90% 100%

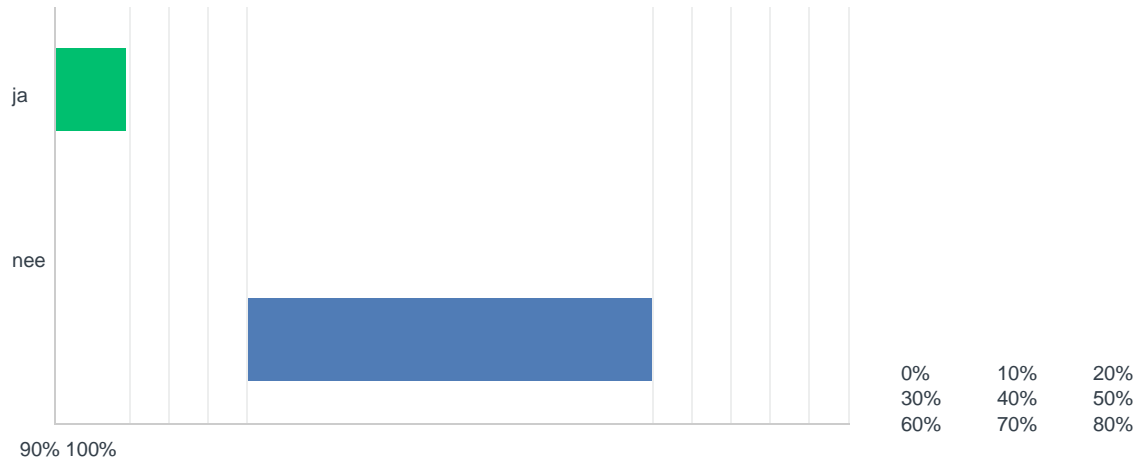
0% 10% 20%
30% 40% 50%
60% 70% 80%

■ nooit ■ soms ■ regelmatig ■ vaak

	NOOIT	SOMS	REGELMATIG	VAAK	TOTAAL	
Fiets/ Bakfiets	18.18% 2	45.45% 5		18.18% 2	18.18% 2	11
E-bike/speed-pedelac	63.64% 7	9.09% 1		18.18% 2	9.09% 1	11
Brommer/snorfiets/scooter	90.91% 10	9.09% 1		0.00% 0	0.00% 0	11
Auto	36.36% 4	18.18% 2		18.18% 2	27.27% 3	11
Openbaar vervoer	90.91% 10	9.09% 1		0.00% 0	0.00% 0	11
Lopen	72.73% 8	27.27% 3		0.00% 0	0.00% 0	11

V36 Heeft u behoefte om nog verder te praten met de gemeente over dit onderwerp?

Beantwoord: 11 Overgeslagen: 34

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
ja	9.09%	1
nee	90.91%	10
TOTAAL		11

Bijlage 7. Trends en ontwikkelingen

Inleiding

In deze bijlage worden de trends en ontwikkelingen over de economische en toeristische sector op een rijtje gezet. Dit hebben we onderverdeeld in: trends en ontwikkelingen en bestaand beleid.

Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen hebben een grote invloed op de economische en toeristische sector. In dit hoofdstuk besteden we daar aandacht aan. Om het overzichtelijk te houden, maken we onderscheid in economische trends en ontwikkelingen en trends en ontwikkelingen die van toepassing zijn op de toeristische sector. Ten slotte hebben we nog een paragraaf met overige trends.

Economische ontwikkeling trends

Economische krimp

Als gevolg van Corona wordt door het CBS voor 2020 een economische krimp van 6 % verwacht. Voor 2021 wordt, onder voorbehoud dat de beperkende maatregelen worden opgeheven, een groei van 3% verwacht. In de afgelopen jaren is er steeds sprake van economische groei. Hoewel er wel sprake is van economische groei is er in de diverse sectoren wel veel onderscheid te maken in de groei van de werkgelegenheid. Zo is de landbouw een sector waar de werkgelegenheid al langer afneemt en de logistiek een sector waar de werkgelegenheid juist toeneemt.

Zandlopereconomie

De economie verandert steeds meer in een zandlopereconomie. Het aandeel lager opgeleiden is hierbij relatief stabiel (de afname van banen als gevolg van verplaatsing van banen naar het buitenland heeft grotendeels al plaatsgevonden).

Het middensegment (bijvoorbeeld administratief personeel of logistiek medewerkers) staat onder druk als gevolg van automatisering en robotisering. Deze groep dreigt door het gebrek aan banen te concurreren met banen voor lager opgeleiden. Aan de andere kant is er steeds meer vraag naar hoger opgeleid personeel, om onder andere de robots te kunnen bedienen. Daarnaast is er een tendens naar een deeleconomie (Airbnb, Uber e.d.), waar ook andere verdienmodellen en arbeidscontracten bijhoren. Dit is onder andere terug te zien in een toename van het aantal ZZP-ers, mensen met flexibele arbeidscontracten en het vaker wisselen van werkgever (jobhoppen).

Afname beroepsbevolking

De komende tien tot twintig jaar neemt het aantal jongeren (van 0 tot 15 jaar) af. Dit zorgt ervoor dat er minder mensen beschikbaar komen voor de arbeidsmarkt. Ondanks de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd neemt daardoor in onze gemeente de potentiële beroepsbevolking af. Voor een heel beperkt deel wordt dit opgevangen door buitenlandse migratie (remigratie van Nederlanders die nu in het buitenland wonen en buitenlanders die, om diverse redenen, naar Nederland komen). Voor een deel kan de afname van de beroepsbevolking worden ondervangen door verhoging van de arbeidsparticipatie en deels door innovatie (technologische ontwikkelingen, zoals robotisering).

Arbeidsmarkt

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn een belangrijke factor voor de economische ontwikkeling in een gemeente. De verwachte afname van de potentiële beroepsbevolking in vele regio's, steden en gemeenten kan de economische mogelijkheden en ontwikkeling sterk belemmeren. Wanneer mensen de regio of gemeente verlaten, zorgt dat ook voor een negatieve vestigingsplaatsfactor. Door maatregelen die de arbeidsparticipatie vergroten, de werking van de arbeidsmarkt verbeteren, mismatches op de arbeidsmarkt verkleinen en de arbeidsproductiviteit vergroten (door vernieuwing, innovatie, ondernemerschap) wordt de afnemende beroepsbevolking géén bottleneck voor de economische ontwikkeling.

Arbeidsmigranten van belang voor de regio

Arbeidsmigranten zijn belangrijk voor de regio Hart van Brabant. Dit komt vooral doordat Waalwijk en Tilburg een grote logistieke sector hebben waarin veel arbeidsmigranten aan het werk zijn. In deze sector wordt ook veel samenwerking gevraagd en wordt veel geïnvesteerd. De verwachting is dat het aantal arbeidsmigranten zal blijven groeien. Een groot deel van de arbeidsmigranten woont niet in een

reguliere woning, maar vaak wonen ze in speciale complexen of in het woningaanbod van de werkgever. Soms verblijven arbeidsmigranten ook in verblijfsrecreatieaanbod. Het standpunt van de gemeente hierover is dat wij geen arbeidsmigranten willen op verblijfsaccommodaties. Om verblijfsaccommodaties dus toeristisch recreatief te houden, zal een oplossing voor de arbeidsmigranten moeten worden gezocht.

Toeristisch-recreatieve trends

Toename vakanties in eigen land

RECRON-HISWA verwacht dat er voor het komende decennium meer binnenlandse vakanties worden ondernomen. Redenen hiervoor zijn: een sterk groeiend aantal 65+'ers, een kritischere houding ten opzichte van vliegen, een grotere kans op mooi weer in eigen land en een positiever imago van Nederland als vakantiebestemming. Door deze toename van het aantal binnenlandse vakanties zullen de vakantiebestedingen door Nederlanders in Nederland ook stijgen.

Meer behoefte aan kleinschaligere en luxere verblijfsvormen

Het is al langer een trend dat toeristen en recreanten steeds meer luxe willen en dat de groepenmarkt verandert. Een voorbeeld hiervan is de trend 'glamping'. Door de coronacrisis, waar privé voorzieningen verplicht waren, is deze behoefte alleen maar sterker geworden en zijn mensen daar gewend aan geraakt.

Hogere bestedingen van 65+'ers

De uitgaven van 65+'ers nemen toe. Hiervoor zijn twee redenen aan te wijzen:

1. De toenemende koopkracht onder 65+'ers;
2. De vergrijzing van de samenleving.

Allereerst zal vooral de groep 65-79 jarige sterk stijgen maar vanaf 2025 zal ook het aandeel 80-plussers flink toenemen. Dit betekent ook dat de vakantiebestedingen van Nederlandse 65+'ers snel zullen groeien. Dit blijkt ook uit veel trendrapporten over de toeristische sector.

Hier liggen dus kansen voor verblijfsrecreatie dat zich richt op 65+'ers. Kansen liggen dan vooral in de verhuur, met de nadruk op accommodaties die goed aangepast zijn op de oudere doelgroep. In de regio zijn ook veel Belgische vakantiegangers. De vergrijzingstrends in België is zelfs al eerder ingezet dan in Nederland. Echter, Nederland haalt België wel in qua vergrijzing op termijn.

Hotelisering van vakantieparken (en brancheverweving vice versa)

Vakantieparken gaan steeds meer lijken op hotels, vooral als gekeken wordt naar de faciliteiten die aangeboden worden. Voorbeelden zijn een ontbijt-service of maaltijden die rondbezorgd worden. Steeds vaker kan er ook worden in-en uitgecheckt op flexibele tijden. Op steeds meer vakantieparken komen zelfs 'hotelaccommodaties' te staan. Vice versa zie je bij hotels de trend van meer grotere familie-/schakelbare kamers, hier is ook de 'branche vervaging' tussen hotels en vakantieparken zichtbaar. In dit kader noemen we ook de trend dat een meerdaags verblijf vaak plaatsvindt in wisselende groepsverbanden (vriendengroepen, families, sportgroepen), etc. Dit uit zich in grotere woningen op vakantieparken wat kan concurreren met groepsaccommodaties.

Focus op uitersten: luxe en back-to-basic worden steeds populairder

Eenzijds zien we een groeiende markt voor luxe premium verblijfsconcepten, die een mix vormen tussen vijfsterrenhotels en bungalowresorts. Aan de andere kant wordt het back-to-basic recreëren op een natuurkampeerterrein steeds populairder door de groeiende interesse in de natuur.

Steeds meer 3-generatie vakanties

De huidige oudere generaties zijn gezonder dan ooit tevoren. Ook blijven ze graag lang fit en actief, en gaan ze dus langer op vakantie. Steeds vaker huren ze een huisje en nodigen ze hierbij de kinderen en kleinkinderen uit om met hen op vakantie te gaan. Waar vroeger opa en oma mee gingen op vakantie met het gezin, zien we nu dat het gezin meegaat met opa en oma op vakantie. Vaak wordt de gehele vakantie ook door de oudste generatie betaald.

Omschakeling van agrarische bedrijven naar verblijfsrecreatie

Steeds meer agrarische bedrijven krijgen een recreatieve functie. Vaak gaat dit om kleinschalig

aanbod, zoals een mini-camping, op de zogenaamde VAB-locaties. Het is dus wenselijk om hier beleid voor op te stellen.

Overige trends

Toegenomen mobiliteit

De afgelopen twintig jaar is de mobiliteit in ons land gegroeid, mede door snellere vervoerswijzen, snellere vervoerssystemen, inkomensstijging, emancipatie en toename van tweeverdieners.

De tijd die we gemiddeld per dag reizen is constant gebleven en we zijn over een langere afstand gaan reizen. Dit heet de Wet van Brever: gemiddeld reizen we al decennialang een uur per dag.

Horizontale maatschappij

We bewegen van een verticale economie met dominante grote producenten en gescheiden economische sectoren naar een horizontale economie. In deze economie werken bedrijven, overheid en kennisinstellingen veel meer samen, over de grenzen heen en kunnen consumenten ook tegelijk producenten zijn: dat is bijvoorbeeld te zien in de 'nieuwe' deeleconomie die ontstaat op internet.

Digitalisering

Digitalisering is een trend die de basis is voor een veranderende maatschappij. Het stelt technologie beschikbaar aan de consument, waardoor de consument sneller en effectiever tot informatie kan komen. Consumenten gaan hierdoor sneller online oriënteren met als gevolg dat ze ook online gaan kopen. Voor de fysieke retail lijkt digitalisering een bedreiging. Echter biedt het voor ondernemers ook de kans om efficiënt en vernieuwend te ondernemen. Denk daarbij aan het automatiseren van bedrijfsprocessen die vroeger handmatig gingen, maar ook aan het verzamelen en analyseren van data. Toch is het voor veel kleine ondernemers en freelancers een grote stap om de kansen van digitalisering te benutten. Vaak vinden ze het lastig om de vertaalslag van nieuwe technologieën naar concrete toepassingen voor het bedrijf te maken. Het ontbreekt deze ondernemers simpelweg aan tijd, kennis en kunde om zich hierin te verdiepen. Daarnaast maken ze zich zorgen over hoe veilig het is om digitaal zaken te doen.

Digitalisering heeft ook vergaande invloed op de verblijfsrecreatie sector. Steeds meer boekingen worden online gedaan. Naast boekingen via websites worden ook steeds meer boekingen via smartphones gedaan. Begin 2018 werd 78% van de boekingen via Internet gedaan, waarvan 3% met een smartphone⁹. Dit lijkt een klein percentage maar het is al een verdubbeling met het jaar ervoor. De verwachting is een gestage groei. Naast digitaal boeken wordt ook digitalisering in het concept van de verblijfsrecreatie steeds belangrijker gevonden. Voorbeelden zijn: de mogelijkheid om digitaal in te checken, online extra faciliteiten te boeken, of een chat met medewerkers van de accommodatie.

Glocalisering

Doordat klanten zich online gaan oriënteren wordt hun wereld ook steeds groter en dat betekent meer concurrentie. Producten vanuit de hele wereld worden thuisbezorgd en omgekeerd gaan producten vanuit Nederland over de hele wereld verhandelt. Ondanks deze trend, die globalisering wordt genoemd, wordt de behoefte aan lokale invloeden weer steeds belangrijker voor de consumenten. Producenten voor de eigen regio. Deze trend (we zijn zowel meer internationaal georiënteerd als lokaal) noemen we glocalisering en biedt veel kansen. Er is daarnaast ook groeiende aandacht voor bekendheid/ betrokkenheid met duurzaamheid. Het belang van dit thema groeit binnen vele sectoren.

Burgerkracht/participatie

Al sinds jaar en dag zetten inwoners zich in voor de samenleving, dat is op zichzelf niets nieuws. Wel is het beleid van de overheid op het gebied van inwonerparticipatie veranderd: van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Ook zijn mensen op een andere manier maatschappelijk actief dan vroeger. Van meepraten naar zelf doen in de vorm van zelforganisaties.

Circulaire economie

De trend van de circulaire economie richt zich op onder andere waardebehoud, ketensamenwerking en het bannen van schadelijke stoffen. Het circulaire systeem gaat uit van 2 kringlopen van materialen:

- De biologische kringloop, waarin reststoffen na gebruik terugvloeien in de natuur.
- De technische kringloop, die zich richt op het ontwerpen en vermarkten van producten zodat deze hergebruikt kunnen worden.

Men spreekt ook wel van een ecologisch en economisch systeem. De trend van de circulaire economie wordt gevoed door het bewustzijn dat we als mensheid één grote uitdaging hebben: leren leven binnen de limieten van de planeet.

Andere vormen van financiering

De gemeentelijke financiën staan onder druk, mede als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein. Als gemeente kijken we daarom meer en meer naar andere vormen van financiering. We kijken hierbij of we een beroep kunnen doen op fondsen, sponsoring en subsidies. Niet altijd is het voor de gemeente mogelijk om hier een aanvraag in te dienen, maar zijn er voor onze partners wel mogelijkheden om hier een beroep op te doen. Daarnaast zijn er nieuwe vormen zoals crowdfunding, coöperaties en een adoptiemodel.

Bestaand beleid

Lokaal

Structuurvisie

De Structuurvisie Loon op Zand bestaat uit twee delen. Een deel met de structuurvisie en deel met een uitvoeringsprogramma. Deel A bevat de daadwerkelijke visie met het kader voor de middellange termijn (tot 2030). Deel B bestaat uit een uitvoeringsprogramma, een 'projectenplan', dat flexibeler van aard is en (indien gewenst of noodzakelijk) periodiek kan worden aangepast.

In de visie vormen de verschillen in sfeer en identiteit binnen de gemeente het vertrekpunt van de ruimtelijke koers voor de komende jaren. De karakteristieken van de verschillende deelgebieden in het buitengebied en van de drie dorpen Kaatsheuvel, Loon op Zand en De Moer vormen samen een raamwerk dat dient als kapstok voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Voorwaarde voor elke ontwikkeling is dat deze past bij de sfeer en identiteit van de plek. Zo dragen ontwikkelingen bij aan het behoud of de versterking van de verschillende identiteiten.

Loon op Zand, de recreatieve kamer in het hart van Brabant

De gemeente Loon op Zand is een ondernemende gemeente. Vanuit het verleden speelt de schoen- en lederindustrie een belangrijke rol, die in de loop der jaren overgenomen is door de recreatieve- en toeristische sector. De Efteling en de Loonse en Drunense Duinen zijn grote trekkers. Daarnaast zijn er vele campings, kampeerboerderijen en een breed scala aan kleinschalige initiatieven. Dit is de kerngedachte van de structuurvisie.

Omgevingswet en omgevingsvisie

De structuurvisie wordt op termijn vervangen door de omgevingsvisie, als onderdeel van de omgevingswet.

De Omgevingswet voegt de wetgeving en de 'regels' voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water samen. Deze samenvoeging van regels moet zorgen voor minder regels en meer mogelijkheden voor ondernemers. Bij de invoering van de omgevingswet hoort ook een omgevingsvisie en omgevingsplan. In de omgevingsvisie leggen we onze ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Het omgevingsplan vervangt alle bestemmingsplannen.

Toekomstvisie

Op 11 april 2019 stelde de gemeenteraad de Toekomstagenda van Loon op Zand vast. De Toekomstmakers werkten maanden lang hard aan het dynamische document dat richting geeft aan de toekomstplannen van onze gemeente. De toekomstvisie bestaat uit vier toekomstvensters:

1. Gemeenschappen
2. Omgeving
3. Economische ontwikkeling
4. Gemeenschap, bestuur en communicatie

Per toekomstvenster wordt een 'charme offensief' beschreven waar concrete acties en initiatieven in staan. Bij het toekomstvenster over de economische ontwikkeling staat het onderstaande centraal:

"De Efteling en de Loonse en Drunense Duinen zijn bekende plekken die jaarlijks vele bezoekers trekken. Onze gemeente heeft alleen nog meer te bieden op het gebied van bezienswaardigheden,

activiteiten, evenementen, wandel- en fietsroutes, historische plaatsen met een verhaal en plekken waar het leuk vertoeven is. In 2030 maken we actief gebruik van onze schatkamer. Dit is op het gebied van kunst, leisure, historie, erfgoed, natuur en cultuur. De Efteling, de Loonse en Drunense Duinen, de Natuur(poort) en Experience Island zijn iconen van (inter)nationale allure. Ondernemers, bewoners, kunstenaars en toeristen cultiveren de parels uit onze schatkamer tot een prachtig juweel. Er is zoveel moois om van te genieten.

Wij zijn de stamtafel van Midden Brabant. Hier ontmoeten inwoners, ondernemers en bezoekers elkaar. We zetten ons in om een deel van deze bezoekers te verleiden. Zodat zij naast het bezoeken van de Efteling ook besluiten om meer van onze kunst, historie, erfgoed, winkels, horeca, natuur en cultuur te ontdekken. Zo versterken we onze economie, behouden de parels uit de schatkamer hun glans en blijven onze kernen aantrekkelijk en leefbaar. Economische groei in combinatie met leefbaarheid en kwaliteit van de omgeving.

Horecavisie

In september 2014 is de horecavisie voor het centrum van Kaatsheuvel vastgesteld door de gemeenteraad. Naast deze visie, die alleen het centrum van Kaatsheuvel in ogenschouw nam, is de behoefte aan een integrale horecavisie voor de gehele gemeente Loon op Zand kenbaar gemaakt. Op 9 juli 2015 is deze integrale visie opgeleverd. Dit was een visie voor vijf jaar, tot en met 2020.

De horecavisie in het kort

Er zijn grote kansen voor horeca in Loon op Zand. Kansen die benut moeten worden om van Loon op Zand die recreatieve gemeente te maken die het graag wil zijn. Hiervoor zijn innovatieve ondernemers nodig die met de nodige steuntjes in de rug de risico's aan durven te gaan. Het versterken en uitbouwen van bestaande horecastructuren dient prioriteit te krijgen in het beleid. Focus op wat er is en wat versterkt kan worden in plaats van ongecontroleerd uitbreiden. Een uitzondering hierop vormt de uitbreiding van verblijfsaccommodaties. Dit moeten echter wel verblijfsaccommodaties zijn die iets toevoegen aan het bestaande aanbod, onderscheidend zijn, waar mogelijk de natuur versterken en waar Brabantse gastvrijheid met hoofdletters wordt geschreven. Hiertoe is een overheid nodig die begrijpt wat ondernemers nodig hebben en daarmee kan faciliteren in het mogelijk maken van de ambities.

Loon op Zand in 2030:

"Loon op Zand staat in 2030 te boek als een groene en recreatieve gemeente met een eigen kleur en smaak binnen het Midden-Brabantse. Loon op Zand wordt gezien als de groene voortuin van de omliggende steden Tilburg en Waalwijk. In 2030 is Loon op Zand een recreatieve en toeristische topgemeente. Waar andere gemeenten over praten, dat heeft Loon op Zand!"

Inmiddels is het 2020 geweest en moet de horecavisie geëvalueerd worden.

Evenementenbeleid

We willen evenementen graag stimuleren omdat zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan:

- De lokale economie en werkgelegenheid: evenementen zijn als (dag)attractie een belangrijk onderdeel van de toeristisch-recreatieve sector. Als evenementen beter aansluiten bij de behoeften van toeristen en recreanten, kan de gemeente Loon op Zand meer bezoekers aantrekken. Daarnaast is het de kunst om hun verblijfsduur te verlengen en de toeristisch-recreatieve bestedingen te stimuleren.
- De levendigheid en leefbaarheid in de gemeente: aantrekkelijke evenementen dragen bij aan een gunstig woon- en leefklimaat en sociale cohesie in de gemeente Loon op Zand.
- De branding van de gemeente Loon op Zand als aantrekkelijke woon- en vestigingsgemeente voor nieuwe inwoners en bedrijven. Daarbij kunnen evenementen ook een bijdrage leveren aan het (gewenste) imago van de gemeente Loon op Zand.

In het evenementenbeleid verwoordt de gemeente Loon op Zand haar ambitie, visie en doelstellingen rondom evenementen. Daarmee geven we richting aan de regulerende, stimulerende en faciliterende rol die wij willen innemen. In het tweede kwartaal van 2021 wordt het evenementenbeleid geëvalueerd.

B&B beleid

De gemeente Loon op Zand beschikt sinds 2009 over beleid ten aanzien van Bed & Breakfast. Op 8 november 2016 is het beleid aangepast en opnieuw vastgesteld. De regels voor Bed & Breakfast en verhuur van (boven)woningen voor recreatief gebruik in centrumgebieden geven aan wanneer het college van burgemeester en wethouders kan afwijken van het bestemmingsplan of de beheersverordening bij verzoeken over het starten van een Bed & Breakfast of verhuur van (boven)woningen voor recreatief gebruik. Deze regels zijn overigens aanvullend op binnenplanse afwijkingen (afwijkingen die in de bestemmingsplannen en beheersverordeningen zijn opgenomen).

Regionaal

Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) De Langstraat

Het RBT is de uitvoeringsorganisatie van de Langstraatgemeenten als het gaat om de onderdelen Kennis, Informatie, Marketing, (product)Ontwikkeling en Trade en Sales in de vrijetijdssector. De oprichting van het RBT is gebaseerd op gezamenlijke ambities en doelstellingen van de gemeenten Dongen, Heusden, Loon op Zand en Waalwijk (sociaal-economisch programma De Langstraat). De vier gemeenten nemen gezamenlijk een basispakket met taken en activiteiten af. Daarnaast kan elke gemeente afzonderlijk aanvullende (lokale) producten en diensten inkopen via een pluspakket. RBT draagt met haar werkzaamheden bij aan de realisatie van de lokale en regionale ambities ten aanzien van de vrijetijdseconomie.

Strategische marketing visie 2020-2022 "Tuin van Brabant"

Hoewel iedere individuele gemeente beschikt over eigen, specifiek DNA, heeft RBT De Langstraat vooral aandacht voor de gemeenschappelijke kernkwaliteiten van De Langstraat en het onderscheidende karakter van de regio ten opzichte van de omgeving. De Langstraat als geheel kenmerkt zich door de volgende kwaliteiten:

- Attracties van wereldklasse: iconen Efteling, Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen en vestingstad Heusden als internationale trekpleisters.
- Unieke natuur en divers landschap: rivierenland, blauwgrasland, zandduinen, slagenlandschap en agrarisch gebied wisselen elkaar af.
- Cultuurhistorie: hierbij neemt met name het thema schoen en leder, dat typerend is voor regio De Langstraat, een centrale positie in.
- Buitenleven en ontspannen: rust, ruimte en een groene omgeving vormen de ideale ingrediënten om te onthaasten.
- Spelen, ontdekken en avontuur: van speurtocht tot museumbezoek en van hutten bouwen in de bossen tot een sloeptocht op de Bergsche Maas.
- Samen en in verbondenheid: het aanbod in de regio leent zich er uitstekend voor om er samen op uit te trekken, met familie en vrienden.
- Levendig en actief: met een uitgebreid aanbod voor fietsers, wandelaars, mountainbikers, ruiters, menners, watersporters en andere outdoorfanaten.
- Ongekunsteld, eerlijk en puur: ondernemers hebben duurzaamheid, beleving en binding met de streek (denk aan streekproducten) hoog in het vaandel staan.
- Gastvrij, gezellig en gemoedelijk: De Langstraat als het warme hart in het bourgondische Brabant.

De volgende drie kernkwaliteiten lenen zich het beste voor een relevante en onderscheidende positionering van regio De Langstraat:

1. Samen (kenmerken zijn: iedereen hoort er bij, groepen, in verbinding)
2. Spelen (kenmerken zijn: kinderlijk plezier, ontspannen, uitdaging)
3. Familiaal (kenmerken zijn: gemoedelijk, drie familiegeneraties, hartelijk)

Daarnaast is er gekozen voor een aansprekend creatief concept:
"Tuin van Brabant".

De Langstraat wordt gesymboliseerd als de ideale familietuin, met voor iedereen een eigen plek om zich te vermaken. Spelen, samen aan tafel, genieten van rust en natuur. Waar families en

vrienden bij elkaar komen, plezier maken en ontspannen met elkaar. De tuin als ontmoetings- en ontspanningsplek staat symbool voor de regio. Voor iedere doelgroep en ondernemer en desgewenst ook gemeente of kern kan een relevante belofte gekozen worden, waaronder 'pluktuin van Brabant' en 'proeftuin van Brabant'. Voor internationale gasten geldt 'Garden of Wonder' en 'Garten des Abenteuers' als belofte.

Met het concept van de familietuin mogen allerlei vrije associaties worden gemaakt. De Langstraat kan op meerdere manieren worden geladen. Mits er maar altijd vanuit de kernwaarden wordt vertrokken. Op deze manier kunnen meerdere ondernemers en organisatoren een verbinding maken met De Langstraat. Zo wordt het los zand samengesmeed tot een interessant organisch bouwwerk.

SET overleg

Als gemeente werken we samen met de gemeente Heusden en Waalwijk in een Sociaal-Economisch Team als onderdeel van het Economisch Programma de Langstraat. Aan dit Economisch Programma is een actieplan (2018-2021) gekoppeld met daarin een drietal onderwerpen:

1. Verbeteren van de aansluiting tussen bedrijfsleven en onderwijs
2. De huisvesting van arbeidsmigranten
3. De versterking van de leisure-sector.

De acties uit dit actieplan zijn als bijlage toegevoegd en voor zover de acties betrekking hebben op 2021 opgenomen in het actieprogramma horend bij deze visie.

De strategische meerjarenagenda Regio Hart van Brabant

Missie

Hart van Brabant wil uitblinken in duurzame ontwikkeling. Onze missie is dat wij economische, ecologische en sociale groei combineren. In het kloppend hart van Brabant is duurzame groei door innovatie en ondernemen de standaard. Wij zijn sociale ondernemers en creatieve doeners. Dat betekent dat wij integrale keuzes maken in beleid en uitvoering en dat doen in samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheid en maatschappelijke partners. Zodoende groeien wij meetbaar en merkbaar.

Visie

In Hart van Brabant staan gezondheid en welzijn van de bevolking en haar bezoekers centraal. Onze regio vormt het centrale deel van de Brabantse metropool: een welvarend stedelijk netwerk waar het goed leven, werken, wonen en recreëren is. Wij zijn een regio die haar groene omgeving en vitaal landschap koestert, omdat die van grote invloed zijn op welbevinden. Het bestendige leefklimaat waarnaar wij streven, vraagt om wezenlijke stappen naar een klimaatadaptieve, circulaire en energieneutrale samenleving. Ons divers mkb-bedrijfsleven is een essentiële basis voor onze economie. Het innovatiever en duurzamer maken van het bedrijfsleven is belangrijk om een veerkrachtige, vitale economie en een toekomstbestendige omgeving te behouden. Dat doen we dusdanig dat het bijdraagt aan brede welvaart en goed uitpakt voor werkenden en werkzoekenden.

Met drie uitgangspunten geven we richting aan onze strategie:

- We werken aan een slimme samenleving met maatschappelijke en ecologische meerwaarde.
- We werken aan een slimme economie met hoog economisch rendement.
- We doen dat vanuit kennis, kunde én karakter voor duurzame ontwikkeling van die slimme maatschappij en economie.

De overkoepelende regionale ambitie brengen we tot uitvoering in drie deelprogramma's. De strategieën Mens & Samenleving, Leefomgeving & Milieu en Economie worden geformuleerd in lijn met de ambities die horen bij de regio waar welvaart en welbevinden elkaar ontmoeten. Per deelprogramma zijn in deze strategische meerjarenagenda doelstellingen gedefinieerd voor de periode tot 2023 die bijdragen aan de grotere ambitie van brede welvaart met een slimme samenleving en economie.

Economie

We versterken onze maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie door te investeren in innovatie (digitalisering en dataficatie), circulariteit en energieneutraliteit. Daarbij zorgen we ervoor dat er een

optimale aansluiting is tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, in kwalitatieve en kwantitatieve zin. Innovatie vereist de inzet van nieuwe kennis en de toepassing ervan. De kennisintensieve dienstverlening aan onze sterke economische sectoren is randvoorwaardelijk voor toekomstig succes. Daarom voegen we slimme dienstverlening als kernprogramma toe aan onze economische strategie. We zorgen ervoor dat de randvoorwaarden op orde zijn, zodat de toegevoegde waarde die onze speerpuntsectoren realiseren, groeit.

Om onze ambities waar te kunnen maken is het deelprogramma Economie gesplitst in drie toepassingsgebieden, de uitvoering hiervoor wordt gedaan door Midpoint;

- Smart Industry

Voor Smart Industry ligt onze focus op digitalisering in relatie tot het (verder) ontwikkelen van voorspelbaar onderhoud, 3D printing, nieuwe materialen en productietechnieken en simulatie. In aansluiting op de nationale Smart Industry Agenda en in lijn met de Smart Industry Agenda Zuid. In dat kader wordt onder andere gewerkt aan een deltaplan techniek waar de Dutch Technology Week een van de onderdelen is. Maar bijvoorbeeld ook de samenwerking bij Gate 2 is onderdeel van het Smart Industry programma.

-Smart Logistics

Binnen Smart Logistics zetten we in op 'niet meer, maar slimmer'. We investeren in het behouden en versterken van onze positie als topregio in de (inter)nationale logistiek door te verslimmen en verduurzamen. Het grootste deel van ons mkb behoort niet tot de selecte hoog innovatieve voorhoede, maar ook niet tot de achterhoede. We richten ons op de grote groep bedrijven in het midden en hanteren daarbij een focus op de zogenaamde early adapters. Het testen en toepassen van innovaties staat centraal. We bevorderen de datamaturiteit van ons logistieke mkb, samen met West-Brabant, met het project DALI.

-Smart Leisure

Met het programma Smart Leisure werken we aan het versterken en verduurzamen van het vrijetijdsaanbod in Midden-Brabant, waardoor de regio kan uitgroeien tot de aantrekkelijkste vrijetijdsregio van Noordwest-Europa voor de korte gezinsvakantie tussendoor. Hierbij zoeken we in het aanbod naar de juiste balans tussen de door de sector onderscheiden vormen urban leisure, experience leisure en slow leisure. In dat kader onderzoeken we de markt voor verblijfsaccommodaties. Het programma Een Gezond Leisure Klimaat, waarin we samenwerken met omgevingspartners, is daarnaast ook een belangrijk onderdeel. We blijven inzetten op waardevolle en complementaire aanvulling van het aanbod (naast topspelers De Efteling en Safaripark de Beekse Bergen). We benutten daarbij vooral ook de kansen die ons landschap in combinatie met historie biedt. Om deze ambitie waar te maken, is het House of Leisure opgericht.

House of Leisure

House of Leisure is een leisure ontwikkelingsorganisatie die het programma van Midpoint Brabant voor de Regio Hart van Brabant uitvoert. Daarnaast is het ook de schakel tussen bedrijven, overheid, onderwijs en groene omgevingspartners. De ambitie is om het leisure aanbod in Brabant te versterken en te verduurzamen en te zorgen dat de leisure sector groeit, vernieuwt en klimaatbestendig wordt.

Zij geven daarbij ook ondersteuning aan projecten en activiteiten die bijdragen aan deze ambitie én aansluiten op de thema's duurzaamheid, innovatie en arbeidsmobiliteit. Als onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk zetten zij deze ambitie om in concrete resultaten. Vanuit het partnernetwerk, dat bestaat uit leisure specialisten in specifieke vakgebieden, versnellen zij de ontwikkeling en innovatie van de leisure sector met verschillende activiteiten en diensten en werken zij vraaggestuurd samen aan projecten en programma's. Vanaf 2019 hebben wij als gemeente een partnership met het House of Leisure. Hiermee zijn wij ambassadeur van het House of Leisure, krijgen wij voordelen bij events/programmaonderdelen en worden wij naar voren geschoven als organisatie in de uitvoering van projecten. Daarnaast kunnen ondernemers uit onze gemeente ook gebruik maken van de diensten van House of Leisure.

Station88

Als gemeente zijn we partner van Station88. Al onze ondernemers kunnen hier zowel digitaal als fysiek terecht. Station88 organiseert inspiratiesessies, seminars, webinars & workshops en ondersteunt ondernemers met hun hulpvragen.

Visie Verblifaccommodatiemarkt Hart van Brabant

Hoe ziet de toekomst eruit? Deze vraag is niet eenduidig te beantwoorden. Marktpotentie is een dynamisch begrip en afhankelijk van lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. Ofwel, 'variabelen' die afhankelijk zijn van externe markten en economische factoren die op dit moment niet geheel zeker zijn. De huidige Coronacrisis versterkt dit nog meer. Het verdere verloop van de Coronacrisis heeft impact op de verblijfsmarkt en daarmee op de marktruimte. Om dit te onderzoeken is er Visie Verblifaccommodatiemarkt Hart van Brabant gemaakt.

In maart 2020 is dit onderzoek gestart. Kort na de start brak de Coronacrisis uit. In onderling overleg en na afstemming met onder andere KHN is besloten om, ondanks deze lastige en onwerkelijke marktsituatie, het traject door te zetten. Het is namelijk juist nu belangrijk te weten hoe de verblijfsmarkt ervoor staat en inzicht in de marktpotenties te hebben. Marktpotentie heeft een dynamisch karakter

Met de onderzoeksresultaten zijn de gemeenten in staat om het beleid af te stemmen op de huidige marktsituatie. De focus ligt op het winterharde aanbod: alle hotels en de vakantiewoningen/-parken. Deze zijn in aansluiting bij de regionale ambitie voor doorontwikkeling als familie short-break bestemming en vaker onderdeel van grootschalige ontwikkelingen. Voor hotels en vakantiewoningen/-parken worden handvatten geboden voor regionaal beleid. Voor de overige verblijfsvormen –campings, jachthavens, groepsaccommodaties en B&B's- wordt op kwalitatieve wijze een beeld op hoofdlijnen geschetst, dit biedt input voor lokaal beleid.

Natuurvisie Huis ter Heide & Loonse en Drunense Duinen 2018-2035

Natuurmonumenten heeft een natuurvisie opgesteld voor Landgoed Huis ter Heide en de Loonse en Drunense Duinen.

Visie op hoofdlijnen

In de natuurvisie staat waar Natuurmonumenten zich op wilt focussen in beide natuurgebieden. Dit is onderverdeeld in vijf onderwerpen:

1. Verhoging kwaliteit van het landschap
2. Zichtbaarder maken cultuurhistorische waarden
3. Verbetering belevingswaarden
4. Vergroting betrokkenheid belanghebbenden
5. Via vergroting ruimtelijke variatie naar hogere biodiversiteit

De eerste vier onderwerpen matchen met de visie en ambitie van de gemeente. Op deze onderwerpen trekken wij dan ook samen op met Natuurmonumenten. Een concreet voorbeeld hiervan is de toegankelijkheid van de natuurgebieden voor mindervaliden.

Provinciaal

Visit Brabant

VisitBrabant zet als marketingorganisatie van Brabant de provincie als toeristische bestemming nog steviger op de kaart. Hiervoor werkt VisitBrabant intensief, open en transparant samen met de Brabantse vrijetijdssector. Alleen samen kunnen we de ambitie waarmaken om Brabant uit te laten groeien tot de meest gastvrije en innovatieve regio van Europa, met als doel meer bezoekers, meer bestedingen en meer banen. Naast het aantrekken van meer bezoekers, die ook langer in onze provincie verblijven, ontwikkelen we samen nieuwe producten en concepten voor vrijetijdsbesteding en versterken we de structuur van de vrijetijdssector. Zo bouwen we met elkaar aan duurzame economische groei.

Doel

Meer bezoekers, meer bestedingen en meer banen door het creëren van een gecultiveerde balans – tussen enerzijds bezoekers en anderzijds ondernemers en organisaties in de vrijetijdssector – die een constante verrijking tussen beide teweegbrengt.

Van Gogh Nationaal Park (VGNP)

Het VGNP is bedoeld als vliegwiel voor de gezamenlijke integrale ontwikkeling van natuur, landschap, cultuur en regionale economie in relatie tot de grote ruimtelijke opgaven waarvoor we in Brabant staan. Het VGNP moet een nieuw Nationaal Park van wereldklasse worden. Internationaal onderscheidt het zich doordat het kleinschalige bekenlandschap met zijn schitterende natuurgebieden

samenvalt met de metropolitane kenniseconomie van Brainport en Brabantstad en de tastbare erfenis van Van Gogh. Die combinatie van stad, natuur en cultuur is uniek. Het gebied herbergt meer dan 7.700 ha aaneengesloten rijke en gevarieerde Europees beschermde natuur, de Natura-2000 gebieden. Ook zijn er slingerende beekdalen, karakteristieke agrarische cultuurlandschappen en talloze dorpen en steden in het groen te vinden in een typerend mozaïeklandschap, waarin de harde natuurkernen afwisselen met cultuurlandschappen dichtbij de dorpen en steden. Het Van Gogh Nationaal Park vertelt daarmee een krachtig en internationaal onderscheidend verhaal: de combinatie van waardevolle natuur, topcultuur én topeconomie in een van de slimste regio's ter wereld. Het is de tweede economie van Nederland met meer dan 1,5 miljoen inwoners. Een topeconomie in een toplandschap.

De waarden van VNGP

De waarden van Van Gogh gaan een grote rol spelen in de ontwikkeling van het nationale park. Dat de groene binnentuin van de Brabantse bekenmetropool zoveel kwaliteit te bieden heeft, is het resultaat van de Brabantse manier van werken. Korte lijntjes, samenwerking, innovatiekracht, ondernemerschap en oog voor kwaliteit en medemens staan daarin centraal. Ook de grote betrokkenheid van burgers en vrijwilligers speelt een belangrijke rol. De waarden van Van Gogh komen hier sterk mee overeen en vormen daarom de waarden voor Van Gogh NP:

- passie voor natuur en landschap
- experimenteel
- non-conformistisch
- met verbeeldingskracht
- sociaal: oog voor de ploeterende mens zoals de boeren .